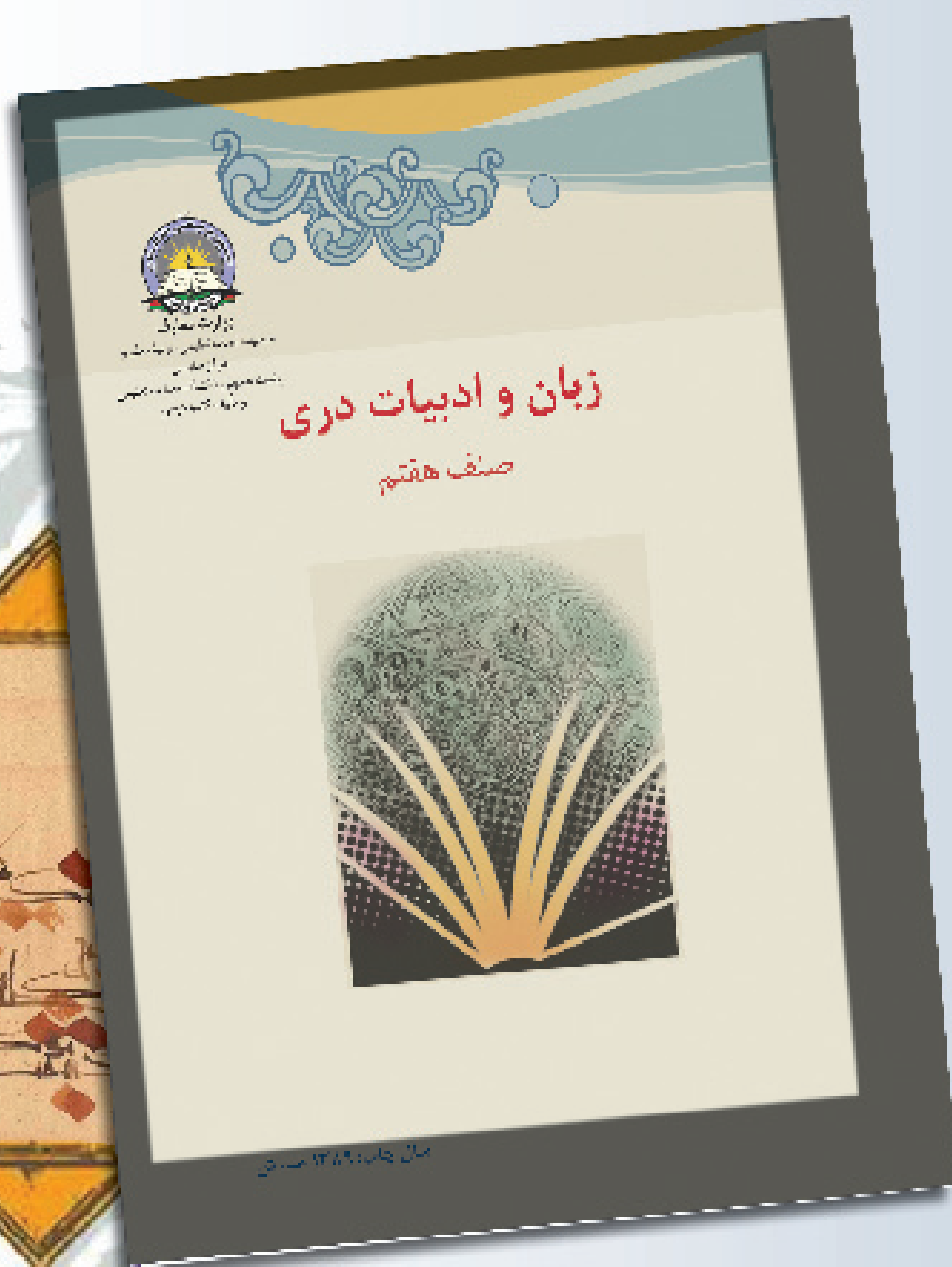

وزارت معارف
معینیت انکشاف نصاب تعلیمی
وتربیهٔ معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب
تعلیمی و تألیف کتب درسی

رهنمای تدریس
زبان و ادبیات دری
صنف هفتم

رهنمای تدریس زبان و ادبیات دری - صنف هفتم

سال چاپ: ۱۳۹۶ هـ. ش.

وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و
تربیهٔ معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

کتاب معلم
رهنمای تدریس زبان و ادبیات دری
صنف هفتم

سال چاپ: ۱۳۹۶هـ ش.

مؤلفان:

– مؤلف عبدالرزاق کوهستانی عضو علمی دیپارتمنت زبان و ادبیات دری.

– معاون مؤلف شگوفه صفا عضو علمی دیپارتمنت زبان و ادبیات دری.

– معاون مؤلف دوست محمد فقیری عضو علمی دیپارتمنت زبان و ادبیات دری.

– وزیر گل صدیقی عضو دیپارتمنت زبان و ادبیات دری.

ایدیت علمی و مسلکی:

پوهندوی عبدالرازق اسمر متخصص زبان و ادبیات دری.

ایدیت زبانی:

– دوکتور اسدالله محقق متخصص زبان و ادبیات دری.

– مؤلف سید محمود پایمناری عضو علمی دیپارتمنت زبان و ادبیات دری.

کمیتهٔ دینی، سیاسی و فرهنگی:

– داکتر عطاء الله واحدیار مشاور ارشد وزارت معارف و رئیس نشرات.

– معاون مؤلف عبدالسلام عضو علمی دیپارتمنت زبان و ادبیات عربی.

– حبیب الله راحل مشاور وزارت معارف در ریاست انکشاف نصاب تعلیمی.

کمیتهٔ نظارت:

– دکتور اسد الله محقق معین نصاب تعلیمی، تربیهٔ معلم و مرکز ساینس

دکتور شیر علی ظریفی مسؤول پروژهٔ انکشاف نصاب تعلیمی

– معاون سرمؤلف عبدالظاهر گلستانی رئیس عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

دیزاین: عبدالرزاق کوهستانی و عنایت الله غفاری

بسم الله الرحمن الرحيم

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی | دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې | هر بچی يې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی | د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو | د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، ګوجر دي | پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي | هم ایماق، هم پشه یان
دا هیواد به تل ځلیږي | لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به | لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مودی رهبر | وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

پیام وزیر معارف،

استادان و معلمان محترم،

تعلیم و تربیه اساس توسعه و انکشاف هر کشور را تشکیل می دهد و نصاب تعلیمی یکی از عناصر بنیادی تعلیم و تربیه می باشد که مطابق انکشافات علمی و نیازمندی‌های جامعه وضع می گردد، واضح است که انکشافات علمی و ضرورت‌های جامعه همواره در حال تَطَوُر می‌باشد؛ بناءً لازم است نصاب تعلیمی نیز به صورت علمی و دقیق مطابق ایجابات عصر و زمان انکشاف نماید. البته نباید نصاب تعلیمی تابع تغییرات سیاسی، نظریات و تمایلات اشخاص گردد.
کتاب رهنمای معلم که امروز در دسترس شما قرار دارد بنابر همین مشخصات تهیه و ترتیب گردیده و با تکیه بر میتودهای جدید تدریس، فعالیت‌ها و مواد معلوماتی نیز در آن اضافه شده است که یقیناً برای فعال نگاه داشتن شاگردان در عملیهٔ تدریس مفید و مؤثر می‌باشد.
امیدوارم محتویات این کتاب که با استفاده از روش های آموزش فعال تألیف و تدوین شده است، مورد استفادهٔ شما استادان عزیز قرار گیرد. با استفاده از فرصت از اولیای محترم شاگردان تقاضا بعمل می آید تا در تعلیم و تربیهٔ با کیفیت دختران و پسران خود همکاری متداوم نمایند، تا به این وسیله اهداف و آروزهای نظام معارف بر آورده گردد و نتایج و دست آوردهای خوبی برای نسل جوان و کشور ما داشته باشد.
استادان و معلمان گرانقدر ما در تطبیق مؤثر نصاب تعلیمی رسالت و مسؤولیت بزرگ دارند.
وزارت معارف همواره تلاش می نماید تا نصاب تعلیمی معارف مطابق اساسات و ارزشهای دین مبین اسلام، نیازمندی های جامعه و منافع ملی و وطندوستی با معیار های جدید علمی ساینس و تکنالوژی انکشاف نماید.
به منظور نیل به این مأمول بزرگ ملی از تمام شخصیت های علمی، دانشمندان تعلیم و تربیهٔ کشور و اولیای محترم شاگردان تمنا دارم، تا با ارائهٔ نظریات و پیشنهادات رهنمودی و سودمند خویش مؤلفان ما را در بهبودبخشی بیشتر از پیش تألیف کتب درسی و رهنماهای معلمان یاری رسانند.
از همهٔ دانشمندانی که در تهیه و ترتیب این کتاب سهم گرفته اند، و نیز از مؤسسات محترم ملی و بین المللی و سایر کشورهای دوست که در تهیه و ترتیب نصاب تعلیمی جدید، طبع و توزیع کتب درسی و رهنماهای معلمان زمینه سازی و یا همکاری های مادی یا معنوی نموده اند صمیمانه اظهار امتنان و قدردانی نموده تداوم همکاری های شان را آرزو می نمایم.

و من الله التوفیق

دکتور اسدالله حنیف بلی

وزیر معارف

فهرست مطالب

پیشگفتار

کتاب رهنمای معلم کتابی است که معلمان را در اجرای دقیق برنامۀ درسی در صنف، رهنمایی میکند. از دیگر فواید کتاب رهنمای معلم آشنا ساختن معلمان عزیز با اهداف عمومی تعلیم و تربیه، اهداف دورۀ تحصیلی، آشنایی با برنامۀ درسی و شیوۀ تدریس درس به درس یک کتاب درسی است.

این رهنما در دو فصل تنظیم شده است، فصل اول کلیات و معرفی برنامه درسی و فصل دوم تدریس مضامین آموزشی یا تدریس درس های مختلف، فصل اول شامل دو قسمت است قسمت اول مقدمات و قسمت دوم آشنایی با برنامه درسی است. در قسمت مقدمات معلمان عزیز با مقاصد تعلیم و تربیه و رسالت معلمی آشنا می شوند. آنها یاد می گیرند که اهداف نظام آموزش و پرورش کشور عزیز ما افغانستان در ساحه های مختلف اخلاقی، اعتقادی، علمی، آموزشی، فرهنگی، هنری، مدنی، اجتماعی و اقتصادی چه مقاصد را دنبال می کند. موضوعات درسی مختلف، برای تحقق این اهداف طراحی شده است و معلمان در صنوف مختلف باید تلاش کنند که از طریق ارائه محتوا و روش های جذاب تدریس، زمینه تحقق این اهداف را متناسب با توانایی شاگردان فراهم کنند.

در قسمت دوم فصل اول معلمان عزیز با اهمیت موضوعات درسی، اهداف کلی آموزش هر درس، محتوای برنامه (مضامین آموزشی) نوع ارتباط عمودی موضوعات آموزشی در صنوف مختلف، روش های تدریس و شیوه های ارزیابی از معلومات و مهارت های شاگردان و لوازم اجرایی برنامۀ درسی آشنا می شوند. روشهای تدریس که در هر راهنما معرفی شده است، متناسب با موضوع درسی است، برای مثال روش تدریس توصیه شده در درس ریاضی با درس اجتماعیات و یا آموزش زبان مادری فرق می کند. وجه اشتراک این روشها تأکید آنها بر فعال بودن شاگردان در جریان یادگیری تحت هدایت معلم است.

فصل دوم این راهنما به برنامه ریزی سالانه (پلان سالانه) برای مناطق سرد سیر وگرمسیر، نحوه تدریس هر درس (پلان روزانه) و منابع و مآخذی که برای تألیف راهنما از آنها استفاده شده، اختصاص یافته است. اعتقاد نویسنده گان این راهنما بر این بوده است که معلمان گاه به دلیل نداشتن وقت کافی ممکن است که فرصت تهیۀ پلان روزانه را نداشته باشند و یا اینکه هر کدام استنباط های خاص از اهداف درس داشته باشند، در نتیجه، تدریس آنها با یکدیگر فرق می کند. به منظور فراهم آوری سهولت در کار معلمان پلان های تدریس به گونه یی نوشته شده است که نیاز آنها را در تدریس و اجرای برنامه به خوبی تأمین میکند. لازم به ذکر است که شیوۀ تدریس توصیه شده، مانع از آن نیست که معلمان نتوانند از روشهایی که خود در طی سال ها، اثرات یادگیری آن را تجربه کرده اند استفاده نکنند و آن ها را کنار بگذارند. بدون شک بهترین روش تدریس، روشی است که در آن یادگیری درس انجام شود و شما معلمان احساس رضایت را در چشم شاگردان ببینید.

قسمت دیگری از پلان روزانه به ارائه پاسخ های توضیح کنندۀ متن درس و سؤالات پایانی درس، اختصاص داده شده است. به منظور توسعۀ دانش معلمان در انتهای هر پلان درسی معلومات اضافی برای آنها آورده شده است. بدون شک این راهنما ها خالی از اشکال نیست. معلمان ارجمند با ارسال نظرات خود به مرکز نصاب تعلیمی می توانند به بهتر شدن این راهنما ها کمک کنند.

در پایان موفقیت همۀ معلمان عزیز را در تربیت افراد صالح و با ایمان و مسؤول در برابر کشور عزیز مان افغانستان از خداوند (ج) خواهانیم.

فصل اول

کلیات و معرفی برنامه درسی

اهمیت تعلیم و تربیت و رسالت معلمی

مربیان هر کدام تعلیم و تربیه را به شکل هایی مختلف تعریف کرده اند عده یی تعلیم و تربیت را انتقال، ارزیابی و توسعه میراث فرهنگی گذشته گان میدانند عده یی نیز تعلیم و تربیت را تشکیل نهایی، صفات و قابلیت های معین در فرد خوانده اند. پاره یی هم تعلیم و تربیت را آشکار ساختن استعداد های نهفته در فرد یا به بیان روشن تر به فعل در آوردن توانایی و استعداد های فرد می شمارند. برخی از مربیان، تعلیم و تربیت را آماده کردن فرد برای زنده گی کردن در اجتماع معین و آشنا ساختن وی با آداب و رسوم و عقاید و افکار خاص می پندارند. امروز نظریات مفید تری در بارۀ ماهیت و تربیه به وسیله دانشمندان بزرگ ابراز شده است که نقل آنها در این مقدمه از اهمیت خاصی بهرور است.

بعضی از مربیان، تعلیم و تربیت را راهنمایی جنبه های متعدد ابعاد وجودی فرد یعنی جنبه های جسمانی، جنبه های عقلانی، جنبه های عاطفی،جنبه های اجتماعی، جنبه کاری، جنبه معنوی، جنبه هنری، و جنبه اخلاقی می دانند.

"جان دیوی" تعلیم و تربیت را تجدید نظر در تجربیات و تشکیل مجدد آنها به گونه هایی که موجب رشد بیشتری را در فرد فراهم نماید تلقی کرده است.

همه تعاریف فوق از جهاتی درست اند؛ اما به تنهایی بسنده نیستند. مربیان از تعلیم و تربیت شاگردان انتظارات زیادی دارند. آنها از شاگردان انتظار دارند که در کنار فراگیری علم و هنر با فرهنگ و آداب و رسوم کشور خود آشنا شده به منظور سازگاری با جامعه و ورود مؤفقانه به اجتماع، عادات، مهارت ها و نگرش های خاص را کسب کنند، تا در نتیجۀ شگوفایی استعداد بتوانند قابلیت های خود را بروز دهند، مهارت های کاری و شغلی مورد نیاز را جهت کسب معاش و تأمین نیاز های اقتصادی جامعه یاد بگیرند. از سوی دیگر انتظار می رود ابعاد وجودی شاگردان که توسط زیست شناسان، روان شناسان، جامعه شناسان، فلاسفه و علمای اخلاق شناسایی شده است، از طریق فرایند تعلیم و تربیت راهنمایی، رشد و توسعه یابد. از نظر عرفان اسلامی، هدف تعلیم و تربیه، پرورش انسان کامل است. و انسان کامل کسی است که همه ابعاد وجودی او در حد توانایی، رشد و تکامل پیدا کند. وظیفۀ مهم معلمان، رشد ابعاد وجودی انسان است چه موضوعات مختلف درسی هر کدام به دنبال تحقق و پرورش بُعد خاصی از وجود آدمی است.

هدف تعلیم و تربیت، پرکردن ذهن دانش آموز از حقایق و واقیعت های مختلف نیست. شاگرد خوب الزاماً کسی نیست که معلومات زیادی کسب کرده است، بر عکس شاگرد خوب کسی است که ابعاد وجودی آن در همه زمینه ها رشد پیدا کرده باشد و یاد گرفته باشد که چگونه یاد بگیرد. چنین فردی در تمام عمر در پی یاد گیری است. فرایند تعلیم و تربیه این نیست که تنها به تربیت نخبه گان توجه کند و به بقیه شاگردان بی اعتنایی کنند. نظام تعلیم و تربیت مطلوب، پرورش همه گان را مورد توجه قرار می دهد.

و تعلیم و تربیت به معنای صحیح آن به تحقق همه اهداف تعلیم و تربیت توجه می کند. از سوی دیگر معلم آگاه و وارد بر مبانی صحیح همه دوره های تحصیلی به تحقق همه اهداف آموزش و پرورش از طریق فعالیت های مختلف درسی و فوق برنامه یی توجه دارد. شاگردان در دورۀ نوجوانی دارای ویژه گی های خاصی هستند در این دوره دانش آموزان به لحاظ بدنی وارد مرحلۀ جدیدی از تغییرات جسمانی می شوند. ارتباط شاگردان با یکدیگر و گروه هم سالان در این دوره شکل مخصوص به خود میگیرند.

آماده گی شاگردان در این دوره برای انجام کارهای اجتماعی و شناخت آداب و رسوم مردم و اقوام مختلف زیا د تر از دوره کودکی آنان است و نوجوانان در این دوره به لحاظ عاطفی از همسویی با دیگران با انجام کارهای خوب و کمک به دیگران

لذت می برند. آنها دوست دارند که به طور مستقل بسیار از موارد مربوط به خویش را انجام دهند. ذوق هنری و حس زیبایی شناسی نوجوانان در این دوره بیش از دورهٔ کودکی است نوجوانان علاقه دارند که شخصیت خود را به شکل های مختلف بیان کنند. آنها فرصت های مختلف برای آموزش فراهم می کنند. فرصت ها همواره متعادل و خوشایند معلم نیست؛ اما از اهمیت تربیتی بالایی بر خوردار اند. یک معلم آگاه، توجه دارد که از این فرصت ها برای رشد ابعاد وجود شاگردان خود در زمینه های مختلف علمی، اجتماعی، اخلاقی، عاطفی، دینی، جسمانی و عقلانی استفاده بسیار نماید.

اهداف عمومی تعلیم و تربیه در افغانستان

اهداف عمومی تعلیم و تربیه در افغانستان و انکشاف همه جانبه علم و دانش در جهت آموزش و پرورش برای هموطنان ضروری پنداشته می شود. نکات ذیل شاخص های تعلیم و تربیه می باشد:

الف- اهداف اعتقادی و اخلاقی

تقویهٔ ایمان و اعتقاد به اساسات دین مقدس اسلام، توسعه بینش اسلامی عاری از افراط و تفریط مبتنی بر تعالیم قرآنی و سنن پیامبر (ص)

- ایجاد و روحیه خود شناسی به منظور خدا شناسی.
- تقویهٔ روحیهٔ اعتماد به نفس و الزام به سجایای اخلاقی.
- ایجاد روحیه و دسپلین پذیری و رعایت ارزش های قانونی.
- تقویهٔ روحیهٔ درک مسؤولیت در برابر ارزشهای تعلیمی، تربیتی و اخلاقی

ب: اهداف علمی و آموزشی

در نتیجهٔ پروسه های آموزشی که به وسیلهٔ نصاب تعلیمی و سایر فعالیت های ماورای نصاب تعلیمی صورت می گیرد، شاگردان دانش اساسی و لازمی را کسب و مهارت های عالیتر فکری را انکشاف خواهند داد. بنابرین اهداف مهم علمی و آموزشی زیر در نظر گرفته شده است:

- کسب و تقویهٔ مهارت های آموزشی از قبیل شنیدن، سخن گفتن، خواندن، نوشتن، به کار بردن اعداد و حسن خط در زبان های رسمی و خارجی.
- آموختن مهارت های آموزش: انکشاف استعداد ها برای ارزیابی خودی در پروسه های آموزش و نتایج حاصله از آن.
- تقویهٔ قابلیت تفکر، تعمق، مطالعه، تحقیق و ابتکار در زمینه های علمی فرهنگی و فنی.

آموزش علوم، فنون، تکنالوجی معاصر و کسب مهارت های فردی و اجتماعی مورد نیاز.

- کسب مهارت جهت حل معضلات و پرابلم های فردی و اجتماعی.

ج- اهداف فرهنگی و هنری

– شناخت فرهنگ و هنر(صنایع دستی، سوزن دوزی، خامکدوزی، بافت، مهندسی، رسامی، خطاطی، نقاشی، تزیین خانه و موزیک) و هنر های سالم جهانی و نیز پرروش و رهنمایی ذوق و استعداد های هنری و زیبایی شناسی.

– آگاهی از تاریخ و فرهنگ و تمدن اسلامی و ملی افغانستان و جهان.

– حفظ اصالت و انکشاف فرهنگ، آداب و سنن پسندیدهٔ جامعه افغانستان

مهارت های هنری از طریق تمرین و فعالیت های انفرادی و جمعی.

د-اهداف مدنی و اجتماعی

تعقیب اهداف ذیل در انکشاف مؤقت شاگردان به حیث اعضای یک خانواده، محل، منطقه، اجتماع ملی و بین المللی کمک خواهدکرد.

- تقویه روحیه حفاظت از نوامیس ملی، تحکیم بنیاد روابط خانواده گی بر پایه تساوی حقوق و اخلاق اسلامی.
- تقویهٔ روحیه برادری، تعاون، صلح، عدالت اجتماعی، همبسته گی ملی و بین المللی.
- انکشاف حس خیر خواهی و ارتقای فضایل اخلاقی، ضدیت با جنگ و مبارزه با مواد مخدر.
- تقویهٔ روحیهٔ احترام به قانون و رعایت آن، حمایت از حقوق قانونی همگان بدون در نظر داشت قوم، جنس، سن، موقف اقتصادی، اجتماعی و وابسته گی سیاسی و امثال این ها.
- انکشاف روحیهٔ مشارکت در فعالیت های دینی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی.
- تقویه روحیه انتقاد و انتقاد پذیری، حوصله مندی و احترام به آرا، اندیشه ها و افکار دیگران.
- رشد و انکشاف روحیهٔ احترام به شخصیت افراد، کرامت انسانی و رعایت آداب معاشرت در روابط اجتماعی.
- ایجاد روحیهٔ مسالمت آمیز اختلافات و برخورد ها به طور صلح آمیز و سازنده.
- ایجاد روحیه فرهنگ شکیبایی و همدیگر فهمی.
- تقویه روحیهٔ استفاده از تجارب و دستاورد های علمی و تخنیکی جامعه بین المللی.
- تقویه روحیهٔ احترام به کرامت انسانی و دانستن اساسات اسلامی در مورد حقوق بشر.
- رشد و انکشاف روحیهٔ احترام به مقام انسانی زن و حمایت از حقوق آنان احکام اسلامی.
- تقویت روحیهٔ احترام به حقوق بزرگان همسایه گان شهروندان و موازین جامعهٔ مدنی.

۵ : اهداف اقتصادی

- درک ضروت انکشاف اقتصادی جامعه و ارتباط آن با اقتصاد خانواده.
- درک ارزش و اهمیت کار و روحیهٔ اشتغال در مشاغل مفید.
- ایجاد روحیه صرفه جویی، قناعت و پرهیز از اسراف و تجمل گرایی.
- شناخت منابع اقتصادی کشور و شیوه های مناسب استخراج و استفاده از آنها و پرورش روحیهٔ حراست از اموال عام

اهداف عمومی دوره متوسطه از صنف (۷ – ۹)

شاگردانی که دورهٔ ابتداییه را مؤفقانه سپری نمایند. طبق خواهش خود شامل دورهٔ تعلیمی و تربیتی می شوند. هدف کلی این دوره انتخاب مسیر های زنده گی مطابق با استعداد و علاقهٔ شاگردان و با نظر داشت ضرورتها و امکانات کشور می باشد و اهداف این دوره را به قرار ذیل می توان در نظر داشت:

۱– انکشاف روحیهٔ خود شناسی به منظور معرفت بیشتر به خداوند (ج).

۲– توسعهٔ معلومات و تعمق تربیتی دوره های گذشته و آماده گی برای دورهٔ بعدی.

۳– تقویت دستاورد های تعلیمی و تربیتی دوره های گذشته و آماده گی برای دورهٔ بعدی.

۴– تشخیص استعداد های شاگردان در رشته های مختلف درسی.

۵– گسترش معلومات و انکشاف حس کنجکاوی شاگردان در بارهٔ محیط زیست، قوانین طبیعت، علوم تجارب پیشرفته بشری که با مفاهیم وسایل و اساسات ساینس استوار باشد.

۶– انکشاف متوازن آموزش زبانهای رسمی کشور، تقویه زبان های مادری و زبانهای خارجی و انکشاف سویهٔ علمی شاگردان در افادهٔ مرام ها به صورت تحریری و شفاهی.

۷– انکشاف روحیهٔ اُخوت، تعاون، صلح و همبسته گی ملی، ضدیت با جنگ های ناروا، مبارزه با مواد مخدر و نفی انواع تبعیض و تعصب و سمت دهی شاگردان در راستای رقابت های سالم در کار های شایسته.

۸– رشد مهارت های تصمیم گیری شاگردان برای انتخاب شغل مطابق با ذوق، علاقه و استعداد های آنها.

۹– پرورش روحیهٔ مسؤولیت پذیری و انکشاف معلومات شاگردان در فعالیت های دینی، فرهنگی و اجتماعی.

۱۰- پرورش علاقهٔ شاگردان به کار رسمی در جهت فراهم ساختن زمینه های علمی آن.
۱۱- انکشاف مهارت های سنجش خودی در پروسه های آموزشی.
۱۲- مواظبت از صحت روانی جسمی خویش.

معرفی زبان دری

شناخت زبان به حیث وسیلهٔ افهام و تفهیم فراگیری آن به حیث زبان اولی در مناطق که زبان دری گوینده دارد در روند آموزش سایر مضامین نهایت ضروری دانسته می شود. اهمیت این مضمون نه به حیث یک زبان که وسیلهٔ ارتباط فکری و عاطفی میان افراد جامعه می باشد؛ بلکه زمینهٔ ورود شاگردان را از عرصه زبان به دنیای ادبیات نیز فراهم می نماید. در چوکات این مضمون شاگردان با مفهوم ادبیات و زیباشناسی، تاریخ ادبیات زبان و ادب دری، شخصیتهای بزرگ تاریخی و مفاخر ارزشمند فرهنگی وگذشتهٔ کشور ما، فنون ادبی، متون نظم و نثر، متقدمین و معاصران و قواعد دستوری و روش املا و اصول نگارش نیز معرفت حاصل نمایند.
این مضمون برای انکشاف ذهنی شاگردان حایز اهمیت می باشد. زیرا با فرا گیری این مضون نه تنها شاگردان به مفهوم ادبیات آشنا می شوند؛ بلکه در آموزش سایر مضامین نیز زبان دری نقش اساسی داشته و بدون آموختن منظم آن شاگردان در پروسهٔ عمومی دچار مشکل فراوان می شوند.

اهمیت آموزش زبان دری

چرا زبان دری در مکاتب تدریس می شود؟

زبان وسیلهٔ مفاهمه می باشد. زبان است که آثار، نام ها و شخصیتها را جاودانه می سازد. آموزش زبان دری چه منحیث زبان مادری و یا به صفت زبان تدریس می شود، در هر دو صورت زمینه های رشد خواندن نوشتن و گفتن وشنیدن بهتر شاگردان را فراهم می سازد، و نیز آموزش زبان دری در هر دو صورت وسیلهٔ ارتباط فرهنگی و تفاهم گردیده و به غنامندی فرهنگی شاگردان می افزاید. تدریس زبان دری در پهلوی سایر مضامین یکی از اهداف اساسی تعلیمی وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان می باشد و به طور مشخص از چند دلیل عمدهٔ دیگر یاد آوری می شود:

- آشنایی با آثار ادبی، شخصیت های دینی، فرهنگی، هنری، ارزش های ملی و تاریخی.
- درک حقایق و تطبیق آن با زبان.
- آشنایی شاگردان با مسایل روز، اکتشافات و انکشافات.
- تقویت قابلیت تفکر، تحقیق، مطالعه و ابتکار در زمینه های مختلف.
- تقویت روحیهٔ، دفاع از استقلال وحدت ملی و تمامیت ارضی.
- تقویت روحیهٔ ایمانداری و تقوا.
- ایجاد روحیهٔ همکاری با تمام مردم.
- آگاهی از قوانین کشور و رعایت آنها.
- توانمند ساختن شاگردان به حل مشکلات و پرابلم های زنده گی.
- آشنا ساختن شاگردان به اهمیت و ارزش های زنده گی.
- ارتقای مهارت های زنده گی؛ مانند: مسایل اقتصادی و تکنالوجی معلوماتی.
- فراهم سازی زمینه های پرورش استعداد ها، خواسته های مطلوب و ظرفیت های شاگردان.
- آگاهی درمورد ارزش ها و فرهنگ کشور.
- ایجاد تغییر مطلوب در سلوک و روش شاگردان

زبان رسمی اول (زبان مادری) دری یا پشتو

ابعاد گوناگون قابلیت و مهارت زبان با همدیگر پیوند دارند : در حالیکه تأکید خاص بر مهارت های خواندن صورت میگیرد، به عین منوال شاگردان می توانند مهارت های شنیدن و گفتن، ذخیرۀ لغات و قواعد کار برد گرامر خود را نیز تحکیم و تقویت بخشند.

مهارت های خواندن از طریق انتخاب متن های شعری، متن ها و مقالات ادبی و همچنان متن های دارای محتوای دینی، تاریخی، نوشته های اخلاقی رشد داده می شود.

موضوعات صحی، اقتصادی و مضمون های مربوط به حیات روزانه نیز از طریق متن های منتخب صورت می گیرد. علاوه بر این، برای شاگردان قصه ها در بارۀ ارزش و افتخارات مردم نیز پیشکش می شود.

در وقت درس تدریس زبان رسمی اول (زبان مادری) تأکید خاص بر مهارت های تحریری و انکشاف ابتکار نیز صورت می گیرد. شاگردان تشویق می شوند. مقالات بنویسند یا موضوعات را انشا کنند و هم چنان، آنها تشجیع می شوند، که به شیوه یی که خاص خود شان است، افاده کنند.

نصاب تعلیمی نو، انکشاف مهارت های مفاهمه یی تحریری و شفاهی؛ مانند: شنیدن، دانستن سؤالات، جوابات درست، طرح سؤالات و فرضیه ها، فهمیدن وظایف، انجام دادن درست وظایف، اشتغال در دیالوگ و گفت شنید ها به شیوۀ مدنی و سازنده و رسیده گی به امور معین عامه و مردمی را تشویق می کند.

اهداف کلی آموزش زبان دری

در یاد گیری زبان دو هدف مهم وجود دارد :

۱. اهداف عمومی

۲. اهداف خصوصی

الف- اهداف عمومی زبان دری

- تقویه روحیه به اعتقاد به ارزش های دین مقدس اسلام، ایجاد روحیه خود شناسی، رعایت قانون و درک مسؤولیت در برابر اجتماع.
- نوشتن مطالب مشخص، سخن گفتن و ابراز نظر.
- آماده ساختن شاگردان اعم از ذکور و اناث، اطفال، نوجوانان، جوانان به خود شناسی تقوا، وطن دوستی، وحدت ملی، بشر دوستی، زیست باهمی، صلح خواهی، آشنایی با تمدن و فرهنگ و ارزش های افغانستان و جهان، آشنایی با تکنالوجی معاصر با تقویۀ روحیۀ دفاع از استقلال ارثیه های فرهنگی و زدودن کلیه اشکال و انواع تبعیض.
- آشنایی با شخصیت ها، آثار علمی ادبی، هنری، اجتماعی نویسنده گان و شاعران نامی کشور.
- آشنایی با آثار ترجمه شدۀ برخی از نویسنده گان جهان.
- تقویت قابلیت تفکر، اندیشه، تعمق، تحقیق، نقد و ابتکار در زمینه های علمی، ادبی و فرهنگی (نظم و نثر).

تقویه روحیه به اعتقاد به ارزش های دین مقدس اسلام، ایجاد روحیه خود شناسی، رعایت قانون و درک مسؤولیت در برابر اجتماع.

- ایجاد تغییر مطلوب در سلوک و روش شاگردان.

ب- اهداف خصوصی زبان دری

- قابلیت شنیدن و سخن گفتن.
- قابلیت نوشتن و خواندن.
- قابلیت نقد و تفکر.

۱- انکشاف قابلیت درک موضوعات، از طریق گوش دادن به سخن ها، مصاحبه ها و غیره.

۲- سخن گفتن: صحبت کوتاه به صورت درست، و ساده و آسان با رعایت هجا ها.

۳- خواندن: انکشاف بیشتر مهارت ها در خواندن بلند، مثل تلفظ درست.

۴- قابلیت نوشتن

املا و انشا: نوشتن درست کلمه ها و جمله های معمول زبان.

۵- تلفظ درست کلمه ها بر اساس قوانین زبان با در نظر داشت سبک نگارشی.

۶- قابلیت تفکر

- رعایت تسلسل فکری و حقایق در نوشتن یک موضوع.
- ارتباط بین علت و معلول.
- تحلیل، طبقه بندی و مقایسه.
- تعمیم، استنباط و استنتاج در رابطه به آن.
- نقد موضوع و استدلال موافق و یا مخالف در برابر آن.
- قادر بودن به تفکر آزادانه.

ارزش های قابل تأکید.

ارزش های اسلامی، اقتصادی،اجتماعی، میهن دوستی، احساس مسؤولیت، صداقت و تکمیل شخصیت.

دید گاه برنامهٔ درسی در آموزش زبان دری

ایجاد افغانستان با امن و با ثبات تا هر تبعهٔ آن با استیلای کامل بر زبان و ادبیات دری بتوانند همهٔ ارزش های اخلاقی دینی فرهنگی، آموزشی و پند و اندرز های منعکس در آثاری که به ز بان دری نوشته شده آگاهی کامل پیدا کند.

اهداف آموزشی زبان دری در صنوف ۷، ۸، ۹
دورۀ اول ثانوی

شاگردان در نتیجۀ خواندن و یاد گرفتن موضوعات مضمون زبان دری، دانش ها، مهارت ها، و ذهنیت های زیر را کسب می نمایند:

	شاگردان دانش و فهم خویش را وسعت می بخشند:
دانش ها	• متون ادبی (نظم ونثر) • قصه ها، حکایت ها، پند ها، اندرزها، داستان ها، نامه ها، نمایشنامه ها، هنر ها، اختراعات، اکتشافات و صنایع دستی، انواع ماین ها و خطرات آنها و کنترول مواد مخدر، حقوق بشر. • شرح حال و نمونه کلام برخی از شعرا و نویسنده گان متقدم و معاصر ملی و بین المللی. • ادبیات فولکلور، رسوم و عنعنات محلی، منطقه یی، ملی، روز های تاریخی و بازی های کشور. • درک و فهم دستور زبان مندرج در دروس.
	شاگردان مهارت های زیر را فرا می گیرند:
مهارت ها	• متون ادبی(نظم و نثر) را خوب خوانده، نوشته و به دیگران تفهیم کرده بتوانند. • مفاهیم دستوری مندرج دروس را ضمن خواندن و نوشتن دروس درمکالمات روز مره از آن استفاده نمایند. • بازی های ورزشی و آشنایی با رسوم و عنعنات مردم را بتوانند تمرین و عملی بسازند. • از ادبیات فولکلور، داستانها، و نمایشنامه ها و... را علاوه از خواندن و نوشتن در زنده گی فردی و اجتماعی خویش بهره بگیرد.
	شاگردان به اهمیت موضوعات ادبی، اخلاقی و اجتماعی پی برده و سر مشق زنده گی فردی و اجتماعی خویش قرارمی دهند.
ارزش ها	• به اعتقادات اسلامی مردم ما باور کنند. و حقوق همشهری را رعایت و به عنعنات مردم ارج می نهند. • شخصیت های فرهنگی، ادبی و مفاخر کشور در حفظ و نگهداری سهم بگیرند. • پارچه های ادبی(نظم و نثر)، قصه ها، پند ها، اندرز ها، لطیفه ها، داستان و نمایشنامه ها .

فهرست عناوین کتاب درسی زبان و ادبیات دری صنف ۷

شیوه های تدریس

۱-روش تفکر اسقرایی(سیر از جزء به کل)

این روش را دانشمندان بنام((هیلداتابا)) یاد نموده اند. بر طبق این روش معلم با طرح سؤالهای هدفمند دانش آموزان را به سمت اهداف درس راهنمایی میکند. این عمل باعث میشود که ذهن دانش آموزان سیر از جزیی به کلی (استقرا) را دنبال کند و تا پایان درس از مفاهیم مورد نظر آگاهی و اطمینان یابد.

اکنون با این روش به تدریس درس گروه اسمی میپردازیم.

پرسشها (با توجه به پیش سازمان دهنده ها):

- متن زیر را بخوانید و گروه اسمی آن را مشخص سازید.

((خورشید با شاخه های مجنون بید احوال پرسی کرد. بعد روی کدو ها خسته گی رفع کرد و برای ثواب، به درختهای برهنهٔ سرکشیده،صبح بخیر گفت – به آنها مژده داد که به زودی رخت سبز عید شان را در بر میکند. درختها سر تکان دادند. انگار نق زدند که ما حمام نرفته ایم. خورشید با لبخند گفت: غم تان کم، بغضش که تر کید،شما را می شوید.))

(سوشون سیمین دانشور، با اندکی تلخیص)

پاسخ شاگردان

گروه اسمی این متن عبارت از: خورشید، شاخه های مجنون بید، احوال پرسی، کدو ها، خسته گی، ثواب، درختهای لخت، صبح بخیر، مژده، رخت سبز عید شان،درخت ها، سر، حمام، لبخند، غمتان، آسمان، بغضش.

- گروه های اسمی بالا را از لحاظ ساخت، طبقه بندی کنید.

– گروه اول:خورشید، احوالپرسی، خسته گی، ثواب، مژده سر، حمام، آسمان، لبخند.

– گروه دوم:شاخه های مجنون بید،کدوها،درخت های لخت،رخت سبز عید شان،درخت ها،غمتان،بغضش.

– گروه سوم: صبح بخیر.

- برای هر یک از گروه های بالا عنوان مناسبی انتخاب کنید.

پاسخ

– گروه اول وابسته ندارد و تنها از یک واحد یا واژه تشکیل شده اند(هسته)

– گروه دوم از چند واژه یا کلمه ساده تشکیل شده اندکه اولین واژه، هسته و بقیه وابستهٔ آن ها هستند.

– گروه سوم تنها یک نمونه دارند:((صبح بخیر)) جمله دو جزئی استثنایی بی فعل که نقش مفعولی پذیرفته و در نتیجه در آن بافت به گروه اسمی تبدیل شده است؛ اما در خارج از آن گروه اسمی به شمار نمی رود.

– (وقتی دانش آموزان برای گروه های طبقه بندی شده، عنوان مناسبی برگزیدند، به بخشی از روش تفکر استقرایی عمل کرده اند. ممکن است دانش آموزان دریافت های خود را به گونهٔ دیگری بیان کنند. مهم این است که هسته و وابسته از هم تشخیص داده شوند. پس از این طبقه بندی، با پرسشهای دیگری آنان را به مراحل بالاتر تفکر استقرایی راهنمایی می کنیم.)

- یک بار دیگر هسته های گروه های اسمی یاد شده را بررسی کنید. به نظر شما چه تفاوت هایی با هم دارند؟

- **پاسخ**

ـ بعضی از هسته ها یک جزء معنا دار (تکواژه) و بعضی دیگر بیش از یک تکواژه دارند؛ بنابراین، تفاوت های زیر را میتوان مشاهده کرد.

الف ـ هسته های یک تکواژهٔ کلمه یی :خورشید، ثواب، درخت، مژده،رخت، سر، حمام، آسان، بغض،

ب ـ هسته های بیش از یک واژه:شاخه، حوالپرسی، خسته گی، لبخند،

هسته های گروه "ب" چه تفاوتی با هم دارند؟

پاسخ

– بعضی از آن ها یک واژهٔ معنی دار و یک واژهٔ وابسته(وند)دارند:

مثل خسته+گی=خستگی

بعضی دیگر دو واژهٔ معنا دار و یک تکواژه وابسته دارند:

احوال+پرس+ی= احوال پرسی

- به نظر شما با توجه به روابط بین این تکواژه ها، آن ها را به چند دسته میتوان تقسیم بندی کرد؟

پاسخ

– هسته هایی که از یک واژه ساخته شده اند، اسم ساده اند، خورشید،ثواب، درخت.

– هسته هایی که از دو واژه معنی دار تشکیل شده اند، اسم مرکب اند:لبخند.

– هسته هایی که از واژه معنی دار و یک وند اشتقاقی ساخته شده اند،اسم مشتق ـ مرکب اند:احوال پرسی

– هسته هایی که از یک واژه معنی دار یک وند اشتقاقی ترکیب یافته اند، اسم مشتق اند:خسته گی

توضیح معلم:هر گاه هسته از یک واژهٔ معنی دار و یک وند صرفی ساخته شده باشد، دیگر اسم مشتق بشمار نمی روند؛ بلکه همچنان به عنوان اسم ساده مطرح میشوند: زیرا وند های تصرفی جزء هسته نشده اند. پس اسم ها نیز دو نوع اند:

الف ـ اسم ساده

ب ـ اسم غیر ساده

اسم های غیر ساده دو دسته اند:

الف ـ مشتق

ب ـ مرکب

۲ـ روش واحد کار (فردی ـ گروهی)

در این روش شاگرد فراتر از یک مستعمع با رهنمایی معلم و همکاری گروه می تواند آموخته های خود را تعمق بخشد و آن هارا به صورت کاملاً مهارتی و کاربردی در آورد. در روش یاد شده،شاگرد کاملاً فعال است و از حد اکثر وقت صنف استفاده میکند. مهارتهایی چون تهیهٔ روزنامهٔ دیواری، نقد و بررسی نوشته، مقایسه،...... با روش واحد قابل کار است.

معلم پس از ارائه توضیحات لازم پیرامون یک درس میتواند به هر یک از گروه های کار، موضوعی را واگذار نماید تا انجام دهند و در پایان وقت. گروه ها نتایج کار خود را به وسیلهٔ نمایندهٔ گروه ارائه دهند. حتی جریان تدریس نیز میتواند به گروه های کار در کارگاه واگذار گردد؛ مثلاً: برای آموزش تبدیل گفتار به نوشتار، صنف به پنج گروه تقسیم میگردد و به هر گروه یک نمونهٔ متن گفتاری داده میشود تا آن را به نوشتار تبدیل کنند. در پایان اعضای هر گروه تفاوت هایی راکه به نظر شان رسیده است، مطرح میکنند و سر انجام، این تفاوت جمع بندی میشود.

۳ـ روش مقایسه

یکی از روش هایی که در آموزش و نگارش نقش مؤثر وفعالی دارد، روش مقایسه است. برای مثال؛میخواهیم"نگارش"و "نگارش ادبی" را آموزش دهیم. ابتدا نمونه یی از یک نوشتهٔ علمی و ادبی را با هم به دانش آموزان ارائه می دهیم:

• قید در جمله معمولاً مقدار صفت یا مسند را نشان می دهد. گاه قید در بارهٔ فعل جمله توضیح میدهد یا تمام جمله را مقید میکند. این توضیح ممکن است گسترده باشد.........(نوشته علمی)

• کلبهٔ گلی آنان روی خاک نمناک و نم کشیده کنار رود خانه خمیده بود و انگار پنجه های خود را به خاک فروبرده بود و در سرازیری آنجا را به زور روی تپه نگه می داشت. باران سر و روی آن را شسته بود. (نوشتهٔ ادبی)

• سپس ویژه گی های هر یک را بر می شماریم و با هم مقایسه می کنیم.

– در نوشتهٔ اول، کلمات هر یک معنای دقیقی دارند؛ اما در نوشتهٔ دوم، واژه گان با معنای چند پهلو انتخاب شده اند.

ـ در نوشتهٔ اول ارائه های ادبی چون تشبیه،استعاره،مجاز،کنایه و...دیده نمی شود؛ اما در نوشته دوم از تشخیص (کلبهٔ گلی... خمیده بودو...)استفاده شده است.

ـ در نوشتهٔ اول پیام در کمترین کلمات، ارائه شده؛ اما در نوشتهٔ دوم به چگونه گی ارائه پیام وجنبه های ادبی آن توجه شده است.

و...

استفاده از روش مقایسه برای تدریس وانتقال این روش به شاگرد،جهت تشریح یک پدیده، بسیار مناسب وکاراست. با استفاده از مقایسه تفاوت ها و شباهت های دو یا چند پدیده یا مسئله و موضوع را به راحتی می توانیم بیان کنیم.

٤. روش بحث گروهی

در این روش بحثی سنجیده ومنظم را که مورد علاقهٔ همهٔ افراد صنف باشد، در بارهٔ یکی از مهارت های نگارش مطرح میکنیم. در روش یاد شده، به دانش آموز فرصت داده می شود. تا عقاید و تجربیات خود را در بارهٔ یک موضوع بیان کند؛ برای مثال می خواهیم در بارهٔ سفر نامه نویسی مطالب را آموزش دهیم. ابتدا موضوع را با طرح چند سؤال به بحث می گذاریم:

– سفر نامه چیست؟
– چه فایدهٔ دارد؟
– چه نوع سفر های دارد؟
– از چه زمان سفر نامه ها نوشته شده اند؟
– یک سفر نامه حاوی چه اطلاعات است؟
– سفر نامه در مطالعات اجتماعی، تاریخی، زبانی، و ادبی به ما چه کمکی می کند؟
– کدام یک از سفر نامه های مشهور را می شناسید ؟
– چگونه می توان سفر نامه نوشت؟
– برای نوشتن سفر نامه چه اصول را باید رعایت کرد؟

و........

معلم می تواند از قبل، موضوع مورد بحث را اعلام کند تا شاگردان مطالعات جانبی داشته باشند. او باید بحث ها را جهت دهد همچنین باید کوشش کند که بحث ها قابل فهم و ساده باشد .

در این روش، علاوه بر تدریس مهارت مورد نظر، توانایی از قبیل :

۱– اظهار نظر در برابر جمع ۲– هماهنگی با جمع ۳– رهبری و قدرت انتقاد در برابر افراد ۴– شناخت مسایل و یافتن راه حل برای آنها ۵– مهارت گوش دادن و سخن گفتن، تقویت می شود.

۵- روش پرسش و پاسخ

جریان تدریس یک مهارت می تواند از طریق پرسش و پاسخ تکوین یابد. این روش سابقه یی طولانی دارد. سقراط در قرن پنجم قبل از میلاد از این روش استفاده کرد.

معلم می تواند مفاهیم اساسی و تعمیم های درس را در قالب پرسش هایی بر روی تختهٔ صنف بنویسد و با کمک شاگردان به پرسش ها پاسخ دهد.

پرسش ها باید روان و ساده و در بر گیرندهٔ مفاهیم اصلی درس باشند؛ پیوسته گی منطقی در آن ها دیده شود؛ به بحث صنف و ذهن شاگردان جهت دهند. بین پاسخ های ارائه شدهٔ دانش آموزان توافق به وجود آید و پرسش ها از ساده به مشکل تنظیم گردد.

برای مثال: می خواهیم نقش تشبیه را در تصویر سازی و وصف (توصیف) در یک نوشته توضیح دهیم. ابتدا قطعه یی را که در آن تشبیه به کار رفته است، روی تخته می نویسیم: " ناگهان به سخن آمد و کلمات مثل رگبار مسلسل از دهانش بیرون ریخت. مثل دانه های تسبیح که رشته اش پاره شود"

سپس چند سؤال هدفدار طرح می کنیم:

۱- کلمات به چه چیز هایی تشبیه شده است؟

۲- میان کلمات و رگبار مسلسل چه رابطه یی دیده میشود؟

۳- چرا نویسنده این رابطه را بر قرار ساخته است؟

۴- به نظر شما کلمات را به چه چیز های دیگری می توان تشبیه کرد؟

با پاسخ دادن به این پرسشها بهتر می توانیم نقش تشبیه را نشان دهیم.

٦ – روش تمرین دادن

معلم پس از آن که یکی از مهارتهای نگارشی را تدریس نمود، با یک یا چند تمرین دانش آموز صنف را به تکرار وکاربرد این مهارتها وادار می سازد؛ برای مثال، پس از آموزش علایم نقطه گذاری وکاربرد های هر یک و استفاده از این علایم برای یک نمونه روی تابلو، می توان نمونهٔ یک متن علامت گذاری نشده را به شاگردان سپرد تا آن را علامت گذاری کنند یا هنگامی که بند(پاراگراف) درس داده میشود، متنی که در آن بند ها مشخص نشده اند، به دانش آموزان داده شود تا آنان بند ها را از یک جدا کنند.

۷ــ روش پژوهش (فردی ــ گروهی)

این روش شاگردان را قادر می سازد به کمک پژوهش و تحقیق گروهی یا فردی، مشکل خود را حل کنند. بر اساس روش یاد شده یکایک شاگردان باید اصول و روشهای پژوهش و مبانی آن را فرا گیرند در این روش، معلم باید قبلاً روش های پژوهشی را به شاگردان آموزش دهد و خود نیز بر این مسلط باشد. نمونه هایی از فعالیت هایی که در آن ها از این روش استفاده می شود،

عبارت اند از

- پژوهش کتابخانه یی در بارهٔ ابعاد یک موضوع.
- پژوهش به طریق مصاحبه و پرسش نامه برای تحقیق در بارهٔ یک موضوع.
- مراجعه به کارت یک کتابخانه و مشخص کردن عناوین مشترک یک موضوع.
- مراجعه به فهرست کتاب های چاپی و استخراج ده عنوان کتاب در بارهٔ شاهنامه فردوسی.

- تشکیل یک گروه پنج نفره وکار پژوهش در بارهٔ یکی از بنا های تاریخی.
و....

۸ـ روش حل مسأله

در این روش، تفکر منطقی تقویت می شود و از این طریق میتوان به شاگردان آموخت تا بین پدیده یی روابط تازه کشف کند. این روش به شاگرد یاد میدهد که با اتکا به خود و استفاده از تفکر منطقی در بارهٔ موضوع مورد نظر دست به نگارش بزند. برای مثال میخواهیم (نوشتن ساده ترین روش ها) را از طریق الگو حل مسئله به دانش آموز بیاموزیم برای این کار، طی مراحل پنجگانه عملاً به داش آموز نشان می دهیم که نگارش، کار ساده و ممکن است.

۱- مشخص کردن مسأله

۲- حدس زدن یا مشخص کردم علل مسأله

۳- در نظر گرفتن راه حل های ممکن.

۴- انتخاب بهترین راه حل.

۵- اجرای راه حل انتخابی.

۱- احمد نمی دانست انشایش را در بارهٔ فرهنگ چگونه آغاز کند؛ به چی مسایلی بپردازد و از چه راه هایی آن را به پایان برساند.

۲- او ابتدا سعی کرد علل این ناتوانی را بررسی کند. احمد می توانست در بارهٔ فرهنگ سخن بگوید؛ اما قادر به نوشتن همان سخنان نبود.

۳- احمد به کمک معلم انشا و آموخته های قبلی چند راه حل ممکن را در نظر گرفت:

الف: ابتدا سؤالات را طرح کند و آنگا ه هر یک به طور مختصر پاسخ دهد و سپس پاسخ ها را منظم کند

ب: کلمات و مفاهیم کلیدی و اصلی را در بارهٔ فرهنگ جمع آوری کند. و آنها را گسترش دهد در بارهٔ هر یک از مفاهیم چند سطر بنویسد و آنگاه آنها را منظم کند.

پ: در بارهٔ فرهنگ پانزده دقیقه سخن بگوید و آنها را ضبط کند. آنگاه حاصل سخن را از نوار پیاده و باز نویسی کند و آن را به نوشتار تبدیل کند.

ت- با مطالعه و تحقیق در این باره، یادداشت هایی تهیه کند. سپس یادداشت ها را تنظیم کند و حاصل کار را به صورت مقاله به صنف ارائه کند.

۴- احمد با توجه به فرصت خود و ماهیت موضوع از دو راه حل (الف) و (ت) استفاده کرد.

۵- او برای این کار ابتدا چند سؤال طرح کرد.

- فرهنگ چیست؟
- عناصر تشکیل دهندهٔ فرهنگ کدام ها اند؟
- ارتباط سواد با فرهنگ چیست؟
- برای حفظ هویت فرهنگی چه باید کرد؟
- علل شگوفایی فرهنگ یک کشور چیست؟

وغیره

آنگاه برای هر سؤالی با روش تحقیق و استفاده از منابع، پاسخ کوتاه و مناسب تهیه کرد.

پاسخ ها را منظم نموده و نوشتهٔ حاصل را یک بار برای پدرش خواند. در آخر هم آن را ویرایش و پاک نویس کرد.

۹- روش عمومی تدریس

روش عمومی تدریس در واقع نوع درس است که عناصر مهم تدریس در پیکرهٔ آن تدریس، پیش بینی می شود.

روش های تدریس بر حسب فعالیت دانش آموز به دو دسته فعال و غیر فعال تقسیم می شوند در روش تدریش فعال، دانش آموز خود در فرایند آموزش شرکت می کند و محور اوست (شاگرد محوری) ولی در روش غیر فعال، یا معلم پیوسته سخن می گوید و عمل می کند و دانش آموز ساکت و بی حرکت می ماند(معلم محوری)؛ یا اینکه معلم و دانش آموز هر یک به کار خود می پردازند و در کار همدیگر دخالت نمی کنند. بدیهی است که هر گونه پیشرفت آموزشی در گروه، فعالیت و دخالت دانش آموز در امر یاد گیری است.

پلان سالانه درسی مخصوص ولایات گرمسیر

فصل	ماه	هفتهٔ اول	هفتهٔ دوم	هفتهٔ سوم	هفتهٔ چهارم
خزان	میزان				
	عقرب				
	قوس				
زمستان	جدی	امتحانات	امتحانات	رخصتی	رخصتی
	دلو				
	حوت				
بهار	حمل				
	ثور				
	جوزا	امتحانات	امتحانات	رخصتی	رخصتی

پلان سالانه درسی مخصوص ولایات سردسیر

فصل	ماه	هفتهٔ اول	هفتهٔ دوم	هفتهٔ سوم	هفتهٔ چهارم
بهار	حمل				
	ثور				
	جوزا				
تابستان	سرطان			امتحانات	امتحانات
	اسد	رخصتی	رخصتی		
	سنبله				
خزان	میزان				
	عقرب				
	قوس	امتحانات	امتحانات	رخصتی	رخصتی

فصل دوم

راهنمای تدریس

در فصل اول این راهنما شما معلمان ارجمند با کلیات برنامه درسی، روش های تدریس و شیوهٔ ارزیابی از این برنامه آشنا شدید، در این فصل با پلان درسی سالانه و روش تدریس هر درس آشنا خواهید شد.

پلان سالانه تدریس: نشان می دهد که محتوای یک کتاب درسی را در طول یک سال چگونه تقسیم بندی کنید. در کشور ما شروع سال تعلیمی برای ولایات سردسیر و گرمسیر فرق می کند. در ولایات گرمسیر سال تعلیمی از اول خزان شروع می شود و دو هفته ماه جدی به امتحان اختصاص داده شده ودر هفتهٔ آخر نیز شاگردان به رخصتی می روند. در پایان فصل بهار یعنی جوزا، دو هفتهٔ اول به امتحان اختصاص داده شده و شاگردان در دو هفته آخر نیز به رخصتی می روند.

در ولایات سرد سیر سال تعلیمی از اول ماه حمل آغاز می شود. امتحانات پایان نیم سال تعلیمی در دو هفته آخر ماه سرطان آغاز شده، شاگردان در دوهفته اول ماه اسد پس از امتحانات به رخصتی می روند. امتحانات پایان سال در دوهفته اول ماه قوس شروع می شود. و پس از آن شاگردان برای به رخصتی آخر سال می روند. طول سال تحصیلی در مجموع ۲۸ هفته است. برای تنظیم پلان سالانه تعداد صفحات کتاب درسی را بر عدد ۲۸ تقسیم می کنیم. عدد بدست آمده نشان می‌دهد که شما معلم عزیز در هر هفته چه تعداد صفحه از کتاب درسی را باید تدریس کنید.

درس اول

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	بهترین سرآغاز (حمد)
هدف کلی	تقویت ایمان، عقیده به ذات پاک خدای یگانه جل جلاله
اهداف آموزشی • دانشی • مهارتی • ذهنیتی	۱- آشنایی با تحمیدیه سرایی در ادبیات دری. ۲- آشنایی با شعر و درک تفاوت آن با نثر. ۳- آشنایی با نظامی و نمونه یی از شعر او. ۴- آشنایی با کلمه های جدید در متن درس. ۵- آشنایی با کلمه های ساده، مشتق و مرکب. ۶- تقویت توانایی در مهارت های اساسی زبان. ۷- توانایی تبدیل شعر به نثر. ۸- ایجاد علاقه، نسبت به قدرت های خداوند (ج)
روش های تدریس	• توضیح و تحلیل • گفت و شنود • پرسش و پاسخ
موادولوازم ممکن درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر، کتاب، کتابچه، قلم، استفاده از تصویر خانهٔ خدا (ج)

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری و دعای دسته جمعی برای سلامتی پدر و مادر،آرامی وطن و شروع سال نو تعلیمی. - معلم دربارهٔ تحمیدیه سرایی توضیحات مختصرمی دهد و برای ایجاد انگیزه می پرسد - ما برای سلامتی پدر و مادر، آرامی وطن و شروع سال نو تعلیمی از چه کسی کمک خواستیم؟	ـ سلام را می دهند. ـ دقت نموده پاسخ می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم با مقدمهٔ کوتاه در مورد رخصتی های زمستانی و دروس سال گذشته توجه شاگردان را جلب نموده و از آنان می خواهد تا درس را خاموشانه بخوانند سپس چند شاگرد بر حسب میل خود دو بیت درس را بلند می خوانند. - معلم درس را با صدای بلند و لحن و آهنگ مناسب میخواند کلمه های جدید آن را معنی، توضیح و تشریح می نماید. - شاگردان را به چند گروه تقسیم نموده و ۳ دقیقه به آنها فرصت می دهد تا یکبار دیگر شعر را بخوانند. - در قسمت تلفظ درست کلمه ها و طرز خواندن شعر آنان را کمک و تشویق می کند. - معلم گرامی پرسشهایی را طرح کند، تا از یادگیری شاگردان مطمئن شود.	- درس را خاموشانه می خوانند. - به دقت گوش فرا می دهند. - درس را با صدای بلند میخوانند. - به دقت گوش فرا داده پاسخ میدهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم با استفاده از بخش معلومات اضافی، متن درس را خلاصه می کند، مفهوم و پیام آن را به زبان ساده بیان می کند، ضمناً کلمه هایی که نیاز به توضیح بیشتر دارند تشریحات لازم ارائه می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	در این قسمت به مواردی که ناگفته مانده پاسخ داده شود. در ضمن به سؤالات شاگردان جواب ارائه گردد. همچنان سؤالات احتمالی را که شاگردان مطرح نکرده اند توسط خود معلم مطرح شود پس از آن اعلام پایان درس و خدا حافظی.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، دقت در وضع روحی و جسمی شاگردان. – گرفتن حاضری – ترتیب و تنظیم صنف و با پرسش زیر ایجاد انگیزه می کند: – کلمه به چه گفته می شود؟	ـ شاگردان احوالپرسی می کنند. – شاگردان جواب می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	– معلم قاعدهٔ دستوری(کلمه)را برجسته برروی تخته می نویسد و برای گروه ها وظیفه می دهدکه در ۵ دقیقه نکات دستوری درس را مشخص کرده بنویسند و بعد از اتمام وقت تعیین شده نماینده های هرگروه نتایج کاری خود را برروی تخته بنویسند و گروه های دیگری در مورد درست یا نادرست بودن کلمه ها نظر دهند. – معلم با دقت تمام کار گروه ها را نظارت، اصلاح و تکمیل می کند و ضمناً کلمه را تعریف و با مثال واضح می سازد. – معلم متن شعر را به تعداد گروه ها تقسیم می کند و از آنان می خواهد تا خلاصه آن را بنویسند و سپس یک شاگرد از هر گروه نتیجه را با صدای بلند می خواند. – به شاگردان هدایت می دهد تا مثال هایی از کلمه های ساده، مشتق و مرکب بگویند و آن را در جمله استعمال نمایند و به آواز بلند بگویند.تشویق و رهنمایی می شوند.	ـ شاگردان در گروه های خود به هدایت عمل می نمایند. – شاگردان به توضیحات معلم گوش فرا می دهند. ـ نتایج کار خود را با صدای بلند می خواند. – مطابق هدایت معلم عمل میکنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم نکات مهم قواعد دستوری را بر روی تخته خلاصه نموده و در مورد، توضیحات لازم را ارائه می دارد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان جواب بگوید، سؤال های احتمالی نا گفته را مطرح می کند و خود به پاسخ آنها می پردازد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، دقت در وضع روحی و جسمی شاگردان. – گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف – ارزیابی درس گذشته – ایجاد انگیزه.	– شاگردان جواب سلام را میدهند. – دقت نموده پاسخ می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم (فعالیت ها)	– معلم برای تقویت مهارت های زبانی و تحکیم درس از شاگردان می خواهد تا به پرسش های بخش فعالیت های کتاب پاسخ درست ارائه کنند. – معلم بعد از دریافت پاسخ های صحیح، متن درس را از بیت اول الی آخر املا می گوید. – سپس به شاگردان وظیفه می دهد تا به صورت دو نفری املای یکدیگر را اصلاح کنند. – معلم چند کلمه را بر روی تخته می نویسد و از شاگردان دیر آموز و کم جرأت می خواهد تا کلمه ها را بر روی تخته معنی کنند، تشویق، کمک و راهنمایی شوند.	ـ شاگردان پاسخ می دهند. ـ شاگردان املا می نویسند. ـ شاگردان کلمه های را معنی مینمایند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	شاگردان برداشت خود را از متن درس در شش سطر خلاصه کنند و در صورت امکان هر شاگرد دعا هایی را در موارد مختلف بنویسند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم در رفع مشکلات شاگردان می کوشد و برای ارزیابی درس از چند شاگرد می پرسد.		(۵) دقیقه

* معیار های زمانی کاملاً نسبی است و معلم گرامی به تناسب موقعیت صنف می تواند در آنها تغییر وارد کند؛ مثلاً اگر تعداد سؤالات شاگردان زیاد باشد، به جای پنج دقیقه، ده دقیقه را اختصاص بدهد.

معلومات اضافی

- ای خداوندی که نام تو بهترین سر آغاز هر کاریست. من بدون نام تو هیچ کاری را آغاز نمی کنم.
- ای خدای که نام تو همدم جان من و مایهٔ آرامش خاطرم می باشد.

(اَلا بذکر الله تطمئن القلوب)

آگاه باش! با ذکر خدا دلها مطمئن می شوند.

ـ ای ذات گشایشگر هر کار وکلید هر در بسته هستی و آن را باز می کنی(همه مشکلات به دست تو حل می شود)
ـ ای که آفریننده و هست کنندهٔ پایه و بنیاد علم و خلقت هستی، تجاوز و ظلم به بارگاه ات راه ندارد.
ـ از ظلم ظالم و هم از آه و نالهٔ مظلوم آگاهی، حال و احوال همه را می دانی.
ـ هم از داستانی که آشکار نیست با خبری و هم نامهٔ نوشته نا شده را میدانی.
ـ (هرچه اتفاق نیفتاده را می دانی، عالم الغیبی) (یَعلَمُ مافی البَرِ و البحر)
ـ ای آنکه توانایی و شایسته گی خرد من، از توست، توفیق تلاش و کوشش را به من دادی و هدایت از جانب توست.
ـ خداوندا، با بخشش الهی خود مرا به مقام و مرتبه یی که می پسندی برسان.
ـ از تاریکی و جهالت آزادم کن و با نور و روشنی خودت آشنایم کن.

❊ ❊ ❊

نظامی گنجه یی: حکیم جمال الدین ابو محمد الیاس بن یوسف بن زکی بن مؤید نظامی گنجه یی از شاعران بزرگ زبان دری است که در حدود سالهای(۵۳۰ یا ۳۴۰ هـق) در گنجه به دنیا آمد. نظامی علاوه بر دیوان، پنج مثنوی مشهور بنام پنج گنج دارد و به خمسه نظامی معروف است که عبارت اند از:

ـ مخزن الاسرار که مشتمل بر وعظ و حکمت است.
ـ خسرو شیرین که داستان عشق بازی خسرو پرویز شاه ایران با شیرین شهزادهٔ ارمنی است.
ـ لیلی و مجنون که داستان عشق مجنون به لیلی است.
ـ بهرام نامه یا هفت پیکر یا هفت گنبد که راجع به داستان بهرام گور است.

اسکندر نامه که شامل دو قسمت شرفنامه و اقبال نامه است. شرفنامه داستان زنده گی اسکندر است و اقبال نامه سخنی از حکمت و علم اسکندر است.

ـ نظامی درحدود سال(۵۹۹ هـق) پدرود حیات گفت.

درس دوم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	نعت، خرد دانا به نور روی او شد (نعت)
هدف کلی	آشنایی با خصوصیات و ویژه گی های خاتم پیغمبران (ص)
اهداف آموزشی • دانشی • مهارتی • ذهنیتی	- آشنایی با مقام حضرت رسول اکرم محمد(ص) - ایجاد علاقه نسبت به حضرت محمد(ص) - شناخت صفات و ویژه گی های منحصر به فرد ایشان. - آشنایی با کلمه های نامستقل. - ایجاد توانایی، تشخیص کلمه های مستقل از نامستقل. - تقویت توانایی در مهارت های اساسی زبان.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • پرسش و پاسخ • گفت و شنود
مواد و لوازم ممکن درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر، کتاب، کتابچه، قلم

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف ارتباط درس گذشته با درس جدید و ایجاد انگیزه. معلم با پرسش زیر درس جدید را با درس گذشته ارتباط داده و ایجاد انگیز ه می کند. فرق میان حمد و نعت چیست؟	ـ جواب سلام را می دهند. ـ شاگردان پاسخ می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم از شاگردان می خواهد تا متن درس را خاموشانه بخوانند و سپس از چند شاگرد می پرسد، معلم بعد از دریافت پاسخ ها متن درس را با صدای شیوا و رسا می خواند و بعداً از چند شاگرد می خواهد تا درس را با صدای بلند بخوانند. - معلم معنی و مفهوم درس را به زبان ساده بیان کند و از دو شاگرد بخواهد تا مفهوم درس را به صدای بلند بیان کنند. - از چند شاگرد بخواهد تا به نوبت پیرامون درس سخنرانی کنند.	– درس را خاموشانه می خوانند. – شاگردان گوش می دهند. – شاگردان مفهوم درس را میگویند. – چند شاگرد در مورد سخنرانی میکنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم یکبار متن درس را خلاصه کرده کلمه های جدید را معنی، توضیح و تشریح می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسش های شاگردان پاسخ می دهد و هم چنین برای ارزیابی درس از چند شاگرد در مورد پیام درس می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف و با پرسش زیر ایجاد انگیزه می کند. – معلم قاعدۀ دستوری (کلمه های نا مستقل) را روی تخته می نویسد و از شاگردان می پرسد. – کلمه های نا مستقل کدام ها اند؟	– شاگردان احوالپرسی می کنند و به حاضری جواب می دهند. – شاگردان پاسخ ارائه می کنند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	– معلم کلمه های نامستقل متن درس را بر روی تخته می نویسد و آن را در چند جمله توضیح می دهد. سپس از چند شاگرد می خواهد تا کلمه های مستقل را از نا مستقل را بر روی تخته با مثال واضح سازند. ـ معلم چند جمله خارج از متن درس را بر روی تخته می نویسد و برای هر گروه جمله را می دهد تا گروه ها کلمه های مستقل و نامستقل آن را مشخص کنند و در پایان یکی به نماینده گی گروه خود نتیجۀ کار خود را به دیگران بیان کند. ـ معلم آنان را تشویق، کمک و راهنمایی می کند.	ـ شاگردان در گروه ها عملاً کار می کنند. – یکی از شاگردان نتیجه را به دیگران بیان می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمه های مستقل و نا مستقل توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم از شاگردان دیر آموز و کم جرأت می خواهد تا مشکلات خود را بیان کنند و برای ارزیابی درس از چند شاگرد بپرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، دیدن کار خانه گی، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و خلق انگیزه.	- شاگردان پاسخ می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم برای تقویت مهارت های چهار گانه زبان و تحکیم درس از شاگردان می خواهد تا به پرسش های بخش فعالیت های کتاب درسی پاسخ درست ارائه کنند. - معلم بعد از دریافت پاسخ های درست، شاگردان را دعوت به نوشتن معنای کلمه های جدید درس بر روی تخته می کند. - معلم از هر گروه یک شاگرد را می خواهد تا پیام اساسی متن درس را به زبان ساده بیان کنند.	- شاگردان دقت نموده پاسخ میدهند. - چند شاگرد پیام اساسی درس را بیان می کند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	به شاگردان هدایت می دهد تا مفهوم متن درس را در کتابچه های خود بنویسند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم در قسمت مشکلات شاگردان درس را تکرار می کند و با صدای بلند آن را می خواند و برای ارزیابی درس از چند شاگرد می پرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

نعت پیامبر

- درود خداوند (ج) بر جان آن کسی باد که مانند او در جهان نیامده است.
- همه فرشته گان و انسان ها طفیلی وجود او هستند.(به برکت وجود حضرت محمد(ص) خداوند (ج) دیگر موجودات را آفریده است و با هیچ کس پیوند ندارد. (کسی همتای او نیست)
- او والاترین و برترین آفریده هاست و گویی او چشم و سرِ خرد و اندیشه است.(اگر خرد را به انسانی تشبیه کنیم پیامبر چشم و سرِ آن است.)
- خرد و اندیشه از نور او دانایی یافته و از نسیم کوی او معطر شده اند.
- اولیاء گفتار ارزشمند او را هم چون تاج بر سر می نهند.
- همه گشایش ها در کار پیامبران و بزرگان از اوست، بهتر است بگوییم همه چیز اوست.
- در این جهان هر کسی که به بزرگی و عظمت رسیده است مدیون رهنمود های پیامبر(ص) است(همه عظمت خود را از او دانند)
- پیامبر به این دلیل از همه یی موجودات بر تر است.

درس سوم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	امانت و راستکاری
هدف کلی	آشنایی با امانت و راستکاری و رعایت آن در اجتماع
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با ابراهیم ادهم. - آشنایی با یکی از کتب عطار. - شناخت فضایل امانت و راستکاری. - آشنایی با اسم - تشخیص اسم در جمله ها و عبارات. - ایجاد علاقه و رغبت به امانت و راستکاری.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • پرسش و پاسخ • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر، قلم،کتابچه و....

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه توسط یک سؤال، نوشتن یک جمله روی تخته یا نشان دادن تصویر.	جواب سلام را می دهند. شاگردان پاسخ می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم از شاگردان می خواهد تا درس را خاموشانه بخوانند و لغت های جدید را بیرون نویس کنند. - معلم، لغت های جدید را معنی می کند و درس را با صدای مناسب می خواند و یا از شاگردان میخواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند. - در مورد درس، توضیحات می دهد و از چند شاگرد می خواهد تا آن را تکرار کنند و بخوانند. - از چند شاگرد می خواهد تا در مورد مفهوم درس سخنرانی کنند.	- شاگردان درس را می خوانند و کلمه های جدید را می نویسند. - شاگردان گوش می دهند و میخوانند. - شاگردان گوش می گیرند و درس را می خوانند. - چند شاگرد درمورد مفهوم درس سخنرانی می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه کرده کلمه های جدید آن را معنی، توضیح و تشریح می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسش های شاگردان جواب می دهد و آن ها را تشویق می کند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه می کند.	– شاگردان پاسخ می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم با ارائه مثال های گوناگون اسم را تعریف می کند و در مورد آن معلومات می دهد. - معلم به شاگردان فرصت می دهد تا متن درس را بخوانند و اسم هایی که درآن به کار رفته اند در کتابچه های خود بنویسند. - معلم به شاگردان می گوید تا چند جمله بنویسند که در آن اسم به کار رفته باشد. - معلم چند جمله می نویسد و از شاگردان می خواهد تا اسم های آن را مشخص کنند. معلم شاگردان را تشویق نموده و درس را جمع بندی می کند.	– شاگردان دقت می کنند و گوش می گیرند. ـ شاگردان چند جمله مینویسند. شاگردان اسم ها را در جمله ها مشخص می کنند. – شاگردان دقت می کنند و گوش می گیرند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس دستور را خلاصه می کند و در مورد کلمه های جدید و اسم به شاگردان توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان پاسخ می دهد، آنها را کمک، تشویق و تحسین می نماید.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید. خلق انگیزه.	ـ شاگردان پاسخ میدهند. در ارائه درس گذشته سهم می گیرند و به معلم خود گوش می دهند	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	– معلم فعالیت اولی را طوری طرح می کند که با اجرای آن مهارت های زبانی (شنیدن و گفتن) در شاگردان انکشاف می یابد. – معلم از شاگردان می خواهد تا به صورت گروهی در مورد مفهوم درس کار کنند و خلاصه آن را در چند سطر بنویسند. – معلم فعالیت دوم را مطابق به کتاب طرح می کند و از شاگردان می خواهد تا آن را به صورت انفرادی، گروهی سؤال و جواب اجرا کنند، بخوانند، بنویسند و فکر کنند و در این فعالیت معلم دو مهارت زبانی (خواندن و نوشتن) را در شاگردان تقویت می کند.	ـ شاگردان گوش می د هند و جواب می دهند. ـ شاگردان در گروه های خود کار می کنند و می نویسند. – شاگردان گوش می دهند، میخوانند، می نویسند، فکر میکنند، جواب می دهند و فعالیت ها را اجرا می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم به شاگردان هدایت می دهد تا کلمه های (امانت، موجب و زاهد) را در جمله های مناسب به کار ببرند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به شاگردان فرصت می دهد تا در مورد درس سؤال کنند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی:

عطار:

شیخ فرید الدین محمد نیشاپوری معروف به عطار(۵۵۳ – ۶۲۷ هـ ق) فرزند ابراهیم یکی از شاعران و عارفان برجستهٔ زبان فارسی دری است.« سنایی و مولوی که به ترتیب پیش و پس از عطار می زیسته اند نماینده گان دو مرحلهٔ دیگر از روند تکاملی شعر عرفانی فارسی دری هستند» وی در کدکُن از روستا های نیشاپور به دنیا آمد.

عطار چون پدرش به عطاری یا دوا فروشی می پرداخت، از این جهت به عطار شهرت یافته است. به گفتهٔ خود او در داروخانه طبابت هم می کرده است. عطار پس از چندی از کسب و مشغلهٔ دنیوی دست کشید و به عالم عرفان رو آورد و افکار لطیف خود را در اشعار دل انگیز بیان کرد. کلام عطار برخاسته از جهان بینی عرفانی است، معانی عالی عرفانی را در بیان ساده و روان آورده و در این کار استادی نشان داده است.

آثارعطار عبارت اند از : مختار نامه، الهی نامه، خسرو نامه، اسرار نامه، مصیبت نامه، طیورنامه، منطق الطیر، دیوان و کتاب منثور، تذکرة الاولیاء.

البته آثار دیگری منثور را نیز به عطار نسبت داده اند.

تذکرة الاولیاء:

در سرگذشت مقامات، مناقب، اخلاق، نصایح، مواعظ، پند و اندرز های ۹۴ تن از مشایخ صوفیه تألیف کرده است. این اثر پیش از کشف المحجوب هجویری و طبقات الصوفیه ابو عبدالله انصاری، سومین اثر فارسی دری در ذکر مقامات صوفیه به شمار می آید شیوه و نگارش این کتاب جز در دیباچه احوال هریک از مشایخ که در چند جملهٔ متوازن مسجع است، به نثر ساده و دل انگیز و خالی از تکلف است.

درس چهارم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	بشر دوستی
هدف کلی	شناخت پدیدهٔ بشر دوستی و احترام به آن
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی باحقوق دیگران. - احترام به حقوق دیگران. - پرهیز از تعصبات مذهبی، قومی و نژادی. - آشنایی با اسم های عام و خاص. - تشخیص اسم عام و خاص در جمله ها. - ایجاد علاقه به بشریت وانسان.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • پرسش وپاسخ • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر و....

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه.	– جواب سلام را می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم از شاگردان می خواهد تا درس را خاموشانه بخوانند. - معلم درس را با صدای بلند می خواند و در مورد توضیحات لازم ارائه می دارد. - معلم از شاگردان می خواهد تا از هر گروه دو شاگرد در مورد بشردوستی سخنرانی کنند. - معلم در مورد کلمه های مشکل و جدید توضیحات می دهد و درس را جمع بندی می نماید.	ـ شاگردان درس را خاموشانه میخوانند. – چند شاگرد در مورد بشر دوستی سخنرانی می کنند. ـ شاگردان گوش می دهند	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمه ها و اصطلاحات جدید توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم شاگردان را فرصت می دهد تا سؤالات را که نزد شان ایجاد شده بپرسند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه می کند.	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم در مورد اسم عام و اسم خاص به شاگردان توضیح می دهد و در مورد، مثال های گوناگون ارائه می کند. - معلم چند جمله را روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا اسم های عام و خاصی که در آن به کار رفته است مشخص کنند. - معلم به شاگردان فرصت می دهد تا متن درس را بخوانند و اسم های عام و خاص آن را بیرون نویس کنند. - معلم از چند شاگرد می خواهد تا چند جمله بگویند که در آن اسم های عام و خاص به کار رفته باشند.	- شاگردان به توضیحات گوش می دهند. - اسم های عام و خاص را مشخص می کنند. - شاگردان درس را می خوانند و اسم های عام و خاص را بیرون نویس می کنند. - چند جمله می گویند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس دستور را خلاصه می کند و در مورد کلمه های جدید و اسم های عام و خاص به طور فشرده توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان پاسخ می دهد، آنها را کمک، تشویق و تحسین می نماید.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و خلق انگیزه.	- شاگردان پاسخ می دهند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم فعالیت اول را مطابق به کتاب از شاگردان می پرسد و کوشش می کند تا این دو مهارت زبانی(گفتن و شنیدن) را در شاگردان انکشاف دهد. - معلم از شاگردان می خواهد تا به صورت گروهی در مورد مفهوم درس گفتگو کنند و فشردهٔ آن را در چند سطر بنویسند. - معلم فعالیت دوم کتاب درسی را طرح می کند و از شاگردان می خواهد تا آن را به صورت انفرادی، گروهی سؤال و جواب شفاهی و تحریری از شاگردان می خواهد و در این فعالیت معلم کوشش می کند تا دو مهارت زبانی دیگر (خواندن و نوشتن) در شاگردان تقویت یابد. - معلم به شاگردان هدایت می دهد تا در مورد بشر دوستی در شش سطر یک مقالهٔ زیبا بنویسند.	- شاگردان گوش می د هند و جواب می دهند. - شاگردان در گروه های خود کار می کنند و می نویسند. - شاگردان گوش می دهند، میخوانند و می نویسند. - در شش سطر یک مقاله مینویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و کلمه های جدید را توضیح می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به شاگردان فرصت می دهد تا در مورد درس سؤال کنند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

زنده گی انسان ها در ادبیات و فولکلور منعکس است. اگر توجه بفر مایید ده ها مورد ارزنده در فولکلور به خاطر بشر دوستی است؛ مثلاً: « کم بِته کم نَبی» این خود بشر دوستی را بیان می دارد. یعنی اگر برایت ممکن است که چیزی را به کسی تحفه بدهی. بهتر است به هر کسی که چشم شما می خورد توجه فرموده کم کم به هر کس، ولی این طور بد است که به یکی زیاد و به کسانی هیچ ؛ زیرا با این عمل بشر دوستی تأمین نمیشود.

۱- در جوامع دو دیدگاه مسلط بوده: یکی اینکه همه « فدای من » و دیگری«من فدای همه» شما می بینید که در دیدگاه اولی خود خواهی و در دومی بشر دوستی نهفته است.

۲- دستگیری از کسی که به چاه می افتد گفته شده که:

اگر بینی که نا بینا و چاه است   اگر خاموش بنشینی گناه است

این بیت نیز پیام بشردوستی را انعکاس می دهد.

درس پنجم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	هدیه به مادران
هدف کلی	شناخت ارزش مادر و مقام او.
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با بایزید بسطامی. - آشنایی با خلیل الله خلیلی. - شناخت اسم جمع و جمع بستن اسم ها. - توانایی تشخیص و جمع بستن کلمه های مفرد. - توانایی تبدیل نظم به نثر. - تقویت میل و رغبت به مادر و احترام به وی. - تقویت ذهنیت مثبت نسبت به شاعران افغانستان.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • پرسش و پاسخ • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	قلم، کتابچه،تخته، تخته پاک، تباشیر و...

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف،گرفتن حاضری بررسی کار خانه گی، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه.	- جواب به سلام معلم، نشان دادن کار خانه گی و سهم گرفتن به ارائه درس گذشته.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم از شاگردان میخواهد تا درس را خاموشانه بخوانند. - معلم درس را با صدای مناسب دکلمه می کند و از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند و لحن وآهنگ مناسب دکلمه کنند. - معلم با کمک شاگردان ابیات را توضیح و معنی میکند. - معلم شاگردان را به گروه ها تقسیم می کند تا در مورد مفهوم درس با هم گفتگو کنند. سپس از هر گروه یک شاگرد مفهوم درس را ارائه می کند.	- شاگردان درس را خاموشانه می خوانند. - شاگردان گوش می دهند و در خواندن درس سهم میگیرند. - از هر گروه یک شاگرد مفهوم درس را بیان می کند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم با استفاده از بخش معلومات اضافی، متن درس را خلاصه می کند، مفهوم و پیام آن را به زبان ساده بیان می کند، ضمناً کلمه هایی که نیاز به توضیح بیشتر دارند تشریحات لازم ارائه می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	در این قسمت به مواردی که ناگفته مانده پاسخ داده شود. در ضمن به سؤالات شاگردان جواب ارائه گردد. همچنان سؤالات احتمالی را که شاگردان مطرح نکرده اند توسط خود معلم مطرح شود پس از آن اعلام پایان درس و خدا حافظی.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب وتنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید، خلق انگیزه با طرح یک پرسش، نشان دادن یک تصویریا نوشتن یک جمله روی تخته.	- شاگردان به سلام پاسخ میدهند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم در مورد جمع بستن اسم ها به شاگردان معلومات می دهد و مثال های مختلف بر روی تخته می نویسد. - معلم چند کلمۀ مفرد را روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا آن را جمع ببندند، شاگردان را کمک، تشویق و تحسین می کند. - معلم چند کلمۀ جمع را روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا مفرد آن را بنویسند. - معلم روی تخته دو ستون ترسیم کند، بالای ستون اول اسم مفرد را بنویسد و بالای ستون دوم اسم جمع، سپس از شاگردان بخواهد تا تصاویر اشیای جمع و مفرد که معلم از قبل آماده کرده در ستون های مربوط آن آویزان کنند. | **اسم مفرد** | **اسم جمع** | | | |	- شاگردان به توضیحات گوش میدهند. - شاگردان مطابق هدایت معلم عمل می کنند. - مفرد کلمه ها را می نویسند. مطابق هدایت معلم عمل می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمه های جدید و اصطلاحات نو و جمع بستن اسم توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به شاگردان فرصت می دهد تا سؤالاتی که نزد شان ایجاد شده بپرسند و در صورت ضرورت معلم چند سؤال از شاگردان می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و خلق انگیزه.	– شاگردان پاسخ می دهند. در ارائه درس گذشته سهم می گیرند و به معلم خود گوش می دهند	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم فعالیت های بخش اول درس را مطابق به کتاب درسی مطرح می کند و در این فعالیت ها کوشش می کند تا مهارت شنیدن و گفتن شاگردان تقویت یابد. – معلم در فعالیت دوم از شاگردان می خواهد تا به صورت گروهی پیرامون مفهوم درس کار کنند و فشردهٔ آن را در پنج سطر بنویسند. – معلم در فعالیت دوم کوشش می کند تا پرسش ها و هدایات را طوری طرح کند تا قوهٔ خواندن و نوشتن شاگردان انکشاف یابد.	– شاگردان گوش می دهند و به پرسش ها پاسخ می گویند. – شاگردان در گروه ها کار میکنند و می نویسند. – فعالیت ها را انجام می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمه های جدید و ابیات مبهم به شاگردان توضیح می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به شاگردان فرصت می دهد تا سؤالاتی که نزد شان ایجاد شده بپرسند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

بایزید بسطامی

بایزید از عارفان بزرگ قرن دوم و سوم هجری است. او در ایران به دنیا آمد، از بایزید سخنان و حکایت های عارفانۀ فراوان به جا مانده است. او شریعت را شرط سلوک صوفیانه می دانست و به مریدان خود هوشدار می دادکه با دیدن کرامات صوفی نمایان، فریب نخورند و میزان پای بندی اشخاص به اوامر و نواهی و حدود شریعت را معیار و میزان قرار می داد. بایزید بسطامی از بلند ترین قله نشینان عرفان و تصوف است. ابو الحسن خرقانی و ابو سعید ابو الخیر او را پیشرو مسلک و طریقت خود دانسته اند. سنایی غزنوی در **حدیقة** الحقیقه عطار در تذکرة الاوالیاء و مولوی درمثنوی بارها به مقام شامخ او اشاره کرده اند. مزار بایزید در شهر بسطام زیارتگاه اهل ذوق و عرفان است.

درس ششم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	سرزمین من
هدف کلی	آشنایی با سرزمین افغانستان، فرهنگ، متفکرین و...
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با سرزمین افغانستان. - شناخت بزرگان ومتفکرین افغانستان. - آشنایی با فرهنگ و زبان افغانستان. - شناخت اسم نکره. - تشخیص اسم نکره از اسم های دیگر درجمله ها. - ایجاد علاقه به فرهنگ زبان و متفکرین در افغانستان. - توانایی ایجاد فعالیت ها و وظایف مربوط به درس.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • پرسش و پاسخ • توضیحی.
مواد و لوازم ممکن درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر قلم کتابچه و.......

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی. درس گذشته را چنین ارزیابی می کند: شعری را که در درس گذشته خواندید،شاعر آن کی بود؟ جهت ایجاد انگیزه می پرسد: - آیا می دانید در کشور ما چه بزرگانی زنده گی کرده اند؟	- شاگردان پاسخ سلام را می دهند و به سؤالات انگیزه یی جواب میدهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم با مقدمۀکوتاهی جهت جلب توجه شاگردان درس جدید را آغاز می کند و از آنان می خواهد تا درس را به صورت خاموشانه بخوانند سپس برای اطمینان خود از اینکه آیا درس را درست خاموشانه خوانده اند از دو سه شاگرد می پرسد. - معلم درس را با آواز مناسب می خواند، لغات جدید را معنی می کند و در مورد درس معلومات می دهد. - معلم از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند و چند شاگرد دیگر در مورد مفهوم آن صحبت می کنند.	- درس را خاموشانه می خوانند. - به درس گوش فرا می دهند. - شاگردان می خوانند و مفهوم درس را بیان می کند. .	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمه ها و اصطلاحات جدید توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	شاگردان از معلم سؤال می کنند و معلم جواب می دهد همچنین، معلم جهت اطمینان خود از شاگردان چند سؤال می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، بررسی کارخانه گی، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و خلق انگیزه..	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم با ارائه مثال های کتاب درسی و خارج از کتاب اسم نکره را برای شاگردان معرفی کند و در مورد توضیحات لازم بدهد. - معلم از شاگردان می خواهد تا به قسم گروهی اسم های نکره را مشخص کنند. - معلم از شاگردان می خواهد تا چند جمله یی را بنویسند که در آن اسم نکره به کار رفته باشد. - شاگردان کلمه های (وارسته، گسترش، فراهم) را در جمله به کار برده روی تخته می نویسند.	شاگردان گوش می دهند و دقت می کنند. - شاگردان به صورت گروهی کار می کنند. - شاگردان چند جمله را روی تخته می نویسند. - شاگردان کلمه ها را در جمله استعمال نموده روی تخته مینویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم برای شاگردان فرصت می دهد تا در مورد درس سؤال کنند و معلم جواب می دهد همچنین معلم جهت اطمینان خود از شاگردان چند سؤالی طرح می کند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید.تولید انگیزه	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم فعالیت اول را مطابق کتاب درسی از شاگردان می پرسد و کوشش می کند که با اجرای این فعالیت ها، مهارت های (شنیدن و گفتن)را تقویت کند. - معلم به شاگردان می گوید تا به صورت گروهی در مورد مفهوم درس با هم گفتگو کنند و فشردهٔ آن را در چند سطر بنویسند. - معلم در فعالیت دوم کوشش می کند تا با اجرای آن مهارت های (خواندن و نوشتن)را در شاگردان تقویت کند و همچنین جدول کلمه ها را روی تخته ترسیم می کند و از شاگردان میخواهد تا از هر گروه یک نفر آن را پر کند، شاگردان را تشویق و تحسین می کند.	- شاگردان گوش می دهند و جواب می دهند و فعالیت ها را اجرا میکنند. - شاگردان به صورت گروهی کار میکنند و مفهوم درس را مینویسند. - شاگردان گوش میدهند،مینویسند و جدول بازی را پر می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کار خانه گی را مطابق به کتاب برای شاگردان توضیح می دهد و در صورت ضرورت می تواند آن را کم و یا زیاد کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به شاگردان فرصت می دهد تا سؤالات شان را مطرح کنند.همچنین جهت اطمینان خود چند سؤالی را از شاگردان طرح می کند و آن ها را تحسین و تشویق می نماید.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

ابن سینا: ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا(۳۷۰ – ۴۲۸ ق) بزرگترین فیلسوف و طبیب نامدار بلخ باستان در جهان اسلام می باشد. پدرش از اهالی بلخ و در دوران فرمانروایی نوح بن منصور سامانی به بخارا رفت، ابن سینا نخست به آموختن قرآن وپس از آن به ادبیات، هندسه، حساب، فقه، فلسفه و طبابت پرداخت. آثار زیادی از وی مانده که به برخی از آنها اشاره می کنیم:

- الشفاء: مهمترین اثر فلسفی ابن سینا.
- القانون فی الطب: کتاب مشهور درطب.

دقیقی بلخی:

استاد ابو منصور بن احمد دقیقی از شعرای عهد سامانی و دومین شاعری است که به نظم شاهنامه قیام کرد. در سال(۳۲۰ ق) در بلخ متولد شد. او در جوانی به شاعری دست زد و در حدود سال های(۳۶۷ – ۳۶۹هـق) به قتل رسید. و شاهنامه اش نا تمام ماند. فردوسی کار نا تمام او را تمام کرد. از دقیقی قصاید غزلیات، قطعات و ابیات پراگنده مانده است.

عنصری:

سرآمد سخنوران دری در دربار سلطان محمود و سلطان مسعود و استاد مطلق در مدح، غزل و قصیده بعد از رودکی، استاد ابو القاسم حسن بن احمد عنصری بلخی است، او شاعر مدح پرداز است؛ اما در مدایح خود، گاه به بیان مضامین اخلاقی نیز پرداخته است.

عنصری غیر از دیوان، منظومه هایی داشته که عبارت اند از : شادبهر و عین الحیوه، وامق و عذرا.

سنایی:

شاعر گرانمایه و عارف بلند آوازۀ قرن ششم و از استادان مسلم شعر دری است و از گوینده گانی است که در تغییر سبک، ایجاد تنوع در شعر مؤثر بود. وی در مرحلۀ نخست شاعر درباری و مداح بود. اشعار سنایی پر است از معارف و حقایق عرفانی، حکمی، افکار دینی، و زهد و وعظ، که با بیان شیوا و استوار ادا شده است. آثار سنایی عبارت اند از:

- دیوان سنایی
- حدیقة الحقیقه
- سیر العباد الی المعاد
- طریق التحقیق
- کارنامه بلخ
- مثنوی دیگری به نام های «عشقنامه»، «عقلنامه»

درس هفتم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	سنایی غزنوی
هدف کلی	آشنایی با زنده گینامهٔ سنایی
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با تحصیلات و سفر های سنایی. - آگاهی از دو دورهٔ زنده گانی سنایی. - آشنایی با نمونهٔ از آثار او. - شناخت اسم معرفه. - قدرت تشخیص اسم معرفه از دیگر اسم ها در جمله. - ایجاد علاقه نسبت به آثار سنایی
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • پرسش و پاسخ • گفت و شنود
مواد و لوازم ممکن درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر قلم، کتابچه و....

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، دیدن کار خانه گی ارتباط درس گذشته با درس جدید وخلق انگیزه. - معلم در بارهٔ زنده گی، آثار و احوال سنایی مختصر توضیح می دهد.	- شاگردان پاسخ می دهند. - شاگردان گوش می هند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم شاگردان را دعوت به خواندن خاموشانه می کند و سپس از یکی دو شاگرد می خواهد تا درس را با صدای بلند و مناسب بخواند. - معلم درس را با صدای بلند و مناسب می خواند و نمونهٔ کلام سنایی را با آواز مناسب دکلمه می کند و سپس می خواهد تا یکبار دیگر متن درس را با همدیگر بخوانند و سپس چند شاگرد درس را با صدای بلند بخوانند. - معلم در قسمت تلفظ درست کلمه ها آنان را کمک میکند. - معلم برای تقویت مهارت خوانش و سخنرانی شاگردان ازچند شاگرد می خواهد تا در مورد زنده گینامهٔ سنایی سخنرانی کنند.	- شاگردان درس را خاموشانه بخوانند. - شاگردان به دقت گوش میدهند و درس را با صدای بلند می خوانند. - چند شاگرد در مورد، سخنرانی می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم یکبار دیگر برای تحکیم مهارت خوانش درس را می خواند، خلاصهٔ آن را بیان می کند و کلمه های مغلق و جدید را توضیح و تشریح می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسشهای شاگردان گوش می دهد و پاسخ ارائه می کند و جهت ارزیابی درس از چند شاگرد می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و خلق انگیزه. – از چند شاگرد می خواهد تا خلاصۀ درس گذشته را بیان کند.	شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	– معلم قاعدۀ دستوری اسم معرفه را روی تخته مینویسد و بامثال ها توضیح و تشریح می کند. سپس از چند شاگرد می خواهد تا اسم معرفه را در متن درس مشخص کنند. – معلم برای گروه ها هدایت می دهد که هر گروه خصوصیات عمدۀ اسم معرفه را یاد داشت کنند و در پایان، یکی به نماینده گی گروه خود نتیجه را بیان کند شاگردان دیگر گروه ها در مورد درست یا نا درست بودن آنها نظر می دهند.	– شاگردان گوش می دهند. – چند شاگرد اسم معرفه را در متن درس مشخص می کند. – شاگردان در گروه های خود فعالیت را انجام می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در قسمت معنای کلمه ها، مفهوم متن و نمونۀ کلام سنایی و اسم معرفه بیشتر توضیحات ارائه می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	شاگردان می توانند آزادانه مشکلات خود را با جرأت تمام از معلم بپرسند. سپس معلم برای ارزیابی درس از چند شاگرد می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام، احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، ارتباط درس گذشته با درس جدید و ایجاد انگیزه. - معلم از شاگردان می خواهد تا اسم های معرفهٔ متن درس را روی تخته بنویسند.	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم جهت تقویت هر چه بیشتر مهارت های چهار گانه زبان از شاگردان می خواهد تا به پرسشهای بخش فعالیت های کتاب درسی پاسخ درست ارائه کنند. - معلم از شاگردان می خواهد تادر گروه های خود نمونه کلام سنایی را در ۵ دقیقه بخوانند و مفهوم آن را بنویسند و سپس نماینده های هر گروه نتیجه را با صدای بلند بیان کنند. گروه برنده مورد تشویق و ترغیب قرار گیرد. - معلم پرسشهای فعالیت دوم کتاب درسی را از شاگردان می پرسد ودر قسمت پاسخ ها آنان را کمک و تشویق می کند.	- شاگردان پاسخ های دقیق میگویند. - شاگردان مفهوم شعر را مینویسند. - شاگردان پاسخ درست میگویند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم مطابق ضرورت کار خانه گی را کم ویا زیاد می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	شاگردان دیر آموز و کم جرأت مشکلات خود را از معلم بپرسند و معلم برای ارزیابی ازچند شاگرد می‌پرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

آثار سنایی

- سیر العباد الی المعاد: منظومۀ عرفانی که در آن نوعی سفر به عالم روحانیت به قسم نظم بیان شده است و یکی از مشهورترین منظومه های عرفانی زبان دری است.
- کارنامه بلخ یا مطایبه نامه، منظومۀ کوتاهی در حدود پنجصد بیت است که در هنگام اقامت در بلخ آن را سرود و به غزنی فرستاد و در آن به گوشه هایی از زنده گی خودش و پدرش و برخی از معاصرانش پرداخته است.
- طریق التحقیق اثری است منسوب به سنایی با تحقیقات دقیق.
- عقلنامه: اثری است منسوب به سنایی که بررسی های سبک شناسی و نسخه شناسی نشان می دهدکه از سنایی نمی باشد. موضوع این مثنوی مراتب انسان است که یکی از شعرای قرن ۸ یا ۹ می باشد.
- **حدیقة** الحقیقه: **طریقة** الشعریه: مثنوی است که در ده باب منظم شده است.
- بدین شرح : ۱- در توحید ۲- در ذکر کلام باری تعالی ۳- در نعت نبی«ص» ۴- در صفت عقل افلاک بر بروج ۵- در فضیلت علم و معنی عقل۶- در ذکر نفس ۷- در صفت افلاک بر بروج ۸- د رمدح بهرامشاه غزنوی ۹- در حکمت و امثال ۱۰- در صفت تصنیف کتاب.

حدیقه دگرگونی عظیمی در شعر دری پدید آورد و شعرا را متوجه آوردن معانی و مطالب عقلی، حکمی عرفانی در شعر دری نموده، پنج شاعر بزرگ، خاقانی، نظامی، عطار،مولانا و سعدی مستقیماً متأثر از اویند. آیات قرآن، اقوال رسول و آثار صحابه کلمات مشایخ، معانی دینی، اخلاقی، فلسفی، عرفانی، و امثال و حکم، حکایات و تمثیلات و فهم معانی آن به سهولت میسر نیست. مگر اینکه خواننده به همه معارف اسلامی واقف داشته باشد.

درس هشتم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	ملت
هدف کلی	آشنایی با ملت غیور افغانستان
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آگاهی از تنوع اقوام در افغانستان. - آشنایی با حفظ وحدت و هم بسته گی ملی. - آشنایی با صفت. - توانایی تشخیص صفت در جمله ها و عبارت ها. - ایجاد توانایی استعمال صفت در نوشته ها. - ایجاد علاقه و رغبت به حفظ و ارزشهای ملی.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • پرسش و پاسخ • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	کتاب، کتابچه، تخته، تخته پاک، تباشیر و...

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کار خانه گی، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه. – معلم در مورد شجاعت و ملت افغانستان سخن میگوید.	– شاگردان پاسخ می دهند. و کار خانه گی خود را روی میز های خود جهت ملاحظه میگذارند. – شاگردان گوش می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم با گفتن این پرسش که: ملت چیست؟ وارد درس جدید می شود و از چند شاگرد نظر می خواهد و بعد خودش معلومات مختصر می دهد. – معلم درس را با آواز بلند می خواند و واژه های جدید را معنی می کند و در مورد توضیحات کافی می دهد. – معلم از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند و چند شاگرد در مورد مفهوم صحبت کند. – معلم از هر گروه دو شاگرد را دعوت به سخنرانی در مورد درس می کند.	– شاگردان جواب می دهند. – شاگردان گوش می دهند. – شاگردان درس را می خوانند در مورد درس مفهوم درس صحبت می کنند. – دو شاگرد از هر گروه سخنرانی می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم در س را خلاصه می کند و در مورد کلمه های جدید و اصطلاحات نو توضیحات میدهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به شاگردان فرصت می دهد تا سؤال هایی که نزد شان ایجاد شده طرح کنند. و جهت اطمینان خود از درس چند سؤالی را از شاگردان می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و خلق انگیزه.	– شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم با استفاده از چند مثال صفت را به شاگردان می شناساند و تعریف می کند و در مورد معلومات کافی می دهد. - معلم چند جمله روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا صفاتی که در آنها به کار رفته است نشانی کنند. - معلم برای شاگردان می گوید تا چند جمله بنویسند که در آن صفت به کار رفته باشد. - معلم شاگردان را هدایت می دهد تا صفاتی که در متن آمده بیرون نویس کنند.	- شاگردان دقت می کنند و به معلم گوش فرا می دهند. – شاگردان متوجه تخته میشوند و فعالیت را انجام می دهند. – شاگردان چند جمله مینویسند. – شاگردان صفات را بیرون نویس می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد اصطلاحات نو توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	شاگردان می توانند آزادانه مشکلات خودر ا با جرأت تمام از معلم بپرسند. سپس معلم برای ارزیابی درس از چند شاگرد می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام، احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم در فعالیت اول شاگردان را به گروه ها تقسیم می کند و از هر گروه می خواهد تا در بارهٔ هر سؤال و هدایت این فعالیت با هم کار کنند و کوشش می کند که در این فعالیت مهارت شنیدن و گفتن شاگردان تقویت یابد. - معلم از گروه ها می خواهد تا در مورد مفهوم درس با هم گفتگو کنند و نتیجه را قسم فشرده بنویسند. - معلم سؤال ها و هدایت های فعالیت دوم را از شاگردان می پرسد و کوشش می کند تا با اجرای این هدایات و سؤال ها، مهارت خواندن و نوشتن آنها تقویت یابد.	- شاگردان به گروه ها تقسیم می شوند و در مورد کاری که برای شان سپرده شده دقت میکند. - شاگردان مفهوم درس را مختصر می نویسند. - شاگردان به سؤالات جواب می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم مطابق به کتاب، کار خانه گی را به شاگردان توضیح می دهد و در صورت لزوم دید آن را کم یا زیاد می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود که آیا شاگردان درس را یاد گرفته اند چند سؤال را مطرح می کند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

علامه اقبال لاهوری: در سال(۱۸۷۷ م)در سیالکوت، که امروز در ایالت پنجاب پاکستان واقع است، به دنیا آمد. مادر او که از مکارم اخلاق بهره مند بود و با روش سودمندی تربیت او را به عهده گرفت و در آموزش معنوی او نقش مهمی را ایفا کرد.

اقبال قرآن را در یکی از مساجد سیالکوت آموخت، دوران راهنمایی و دورهٔ لیسهٔ خود را در « اسکاچ میشن اسکول» گذراند. تحصیلات او در رشتهٔ فلسفه در پوهنتون لاهور آغاز شد وشهادتنامهٔ کارشناس بزرگ فلسفه را در سال۱۸۹۹ میلادی از پوهنتون پنجاب دریافت کرد. وی پس از آن از پوهنتون کمبریچ و مونیخ سند فراغت دوکتورای خود را در رشتهٔ فلسفه گرفت.

اقبال از جملهٔ شاعرانی است که به زبان های دری و اردو شعر سروده است.

« نالهٔ یتیم» نخستین اثر اقبال بود و وی آن را در سال(۱۸۹۹ م) در جلسهٔ سالانهٔ انجمن حمایت الاسلام در لاهور خواند.

بالآخره اقبال در سال ۱۹۳۸ میلادی جهان فانی را بدرود گفت، جسدش در قرب یکی از مناره های مسجد شاهی لاهور دفن گردید.

آثار اقبال به طور کلی عبارت اند از:

- علم الاقتصاد: نخستین کتاب در بارهٔ اقتصاد به زبان اردو
- تاریخ هند
- اسرار خودی (منظوم،دری)
- رموز بیخودی (منظوم، دری)
- پیام مشرق (منظوم، دری)
- زبور عجم (منظوم، دری)
- جاوید نامه (منظوم،دری)
- پس چه باید کرد ای اقوام شرق (منظوم، دری)
- احیای فکری دینی در اسلام (انگلیسی)
- توسعهٔ (سیر) حکمت در ایران (انگلیسی)
- مثنوی مسافر
- بال جبرئیل
- ضرب کلیم
- ارمغان حجاز

شرح مطالب	عناوین مطالب
نظافت	موضوع درس
شناخت نظافت و پاکی و مراعات آن در زنده گی	هدف کلی
- شناخت فواید نظافت و پاکی در امور زنده گی. - مراعات نمودن نظافت دهن، دندان، سرو صورت... - آگاهی از خسارات بی نظافتی. - آشنایی با صفت فاعلی. - تشخیص صفت فاعلی در جمله ها و عبارات. - ایجاد علاقه به نظافت بدن، جامعه و کشور.	اهداف آموزشی • دانشی • مهارتی • ذهنیتی
• انفرادی • گروهی • پرسش و پاسخ • گفت و شنود	روش های تدریس
کتاب، کتابچه قلم، تخته، تخته پاک، تباشیر و...	مواد و لوازم ممکن درسی

ساعت درسی اول

زمان	فعالیت شاگردان	فعالیت معلم	عناوین مطالب
(۱۰) دقیقه	- شاگردان جواب سلام را میدهند. شاگردان به دقت گوش میدهند.	- سلام و احوالپرسی،گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، بررسی کار خانه گی ارتباط درس گذشته با درس جدید و ایجاد انگیزه. - معلم در باره نظافت و اهمیت آن برای سلامتی و صحت انسان توضیحات می دهد.	**بخش مقدماتی**
(۲۵) دقیقه	- شاگردان درس را خاموشانه می خوانند. - شاگردان گوش می دهند. - شاگردان کلمه ها را معنی می کنند.	- معلم از شاگردان می خواهد تادرس را خاموشانه بخوانند و کلمه های جدید را یادداشت کنند و سپس چند شاگرد متن درس را با صدای بلند می خوانند. - معلم متن درس را با صدای بلند و مناسب می خواند و ضمناً از هر گروه یک شاگرد را می خواهد تا متن درس را با صدای بلند بخوانند. - معلم کلمه های مشکل درس را بر تخته می نویسد و در بارۀ مفهوم و محتوای درس به زبان ساده توضیحات می دهد و از شاگردان می خواهد تا از هر گروه دو شاگرد کلمه ها را برروی تخته معنی کنند.	**قسمت اول درس (متن)**
(۵) دقیقه	معلم درس را به صورت خلاصه و فشرده توضیح و کلمه های مشکل و جدید متن را معنی و تشریح می کند.		**خلاصه و توضیحات**
(۵) دقیقه	معلم به پرسشهای شاگردان پاسخ ارائه می کند و همچنین برای ارزیابی درس از چند شاگرد می پرسد.		**سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها**

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	شاگردان جواب سلام را میدهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	– معلم قاعدهٔ دستوری(صفت فاعلی) را برروی تخته می نویسد و به گروه ها وظیفه می دهد که نکات دستوری متن را مشخص کرده بنویسند در آخر نتیجه توسط نمایندهٔ هر گروه بیان گردد. – معلم صفت فاعلی را تعریف می کند و با مثال ها بر روی تخته توضیحات می دهد. – معلم متن شعر را به گروه ها تقسیم می کند و از آنان می خواهدکه مفهوم آن را بنویسند. نتیجه توسط یک نفر بیان گردد و گروه های دیگری در مورد درست و نادرست بودن موضوعات نظر دهند. – تشویق و رهنمایی شوند.	– شاگردان نکات دستوری درس را می نویسند. . – شاگردان گوش فرا می دهند. – شاگردان مفهوم ابیات را بیان می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم نکات مهم صفت فاعلی را بر تخته می نویسد و توضیحات بیشتر ارائه می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	شاگردان مشکلات خود را از معلم می پرسند و معلم در رفع مشکلات آنها می کوشد و جهت ارزیابی از چند شاگرد بپرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام، احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، ارتباط درس گذشته با درس جدید و ایجاد انگیزه	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم برای تقویت مهارتهای اساسی زبان و تحکیم درس از شاگردان می خواهد تا به پرسشهای بخش فعالیت های کتاب درسی پاسخ درست ارائه کنند. - اگر شاگردان در قسمت پاسخ به بعضی از پرسشها مشکلی داشتند، معلم در رفع مشکل آن، مثال های بیشتر ارائه می کند و سعی بر آن باشد تا شاگردان دیرآموز و کم جرأت در بخش پرسش و پاسخ بیشترین سهم را داشته باشند. - در مورد تصویر های پسر نظیف و پسر بی نظافت هر کدام چهار سطر بنویسند.	- شاگردان جواب می دهند. - شاگردان در پاسخ دادن به سؤال ها سهم می گیرند. - شاگردان در مورد تصویرچهار سطر می نویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد توضیحات ارائه می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	شاگردان اگر در کدام قسمت درس مشکلی داشته باشند می توانند بپرسند، معلم در رفع مشکلات شاگردان می کوشد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

ایرج میرزا: از نواده گان فتحعلیشاه قاجار بود. ولادتش به سال(۱۲۹۱ هــق) و مرگش به سال(۱۳۴۳ هــق) اتفاق افتاد، وی به زبانهای فارسی، عربی وفرانسوی مهارت داشت و روسی و ترکی نیز می دانست وخط را خوب می نوشت، تحصیلاتش در مدرسهٔ دارالفنون تبریز صورت گرفت. وی لقب صد رالشعرا یافت لیکن به زودی از شاعری دربار کناره گرفت و به خدمات دولتی مختلفی پرداخت که از میان آنها خدمت در وزارت معارف ارزش زیاد داشت.

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	ارزش آب در زنده گی
هدف کلی	شناخت اهمیت آب و ارزش آن در زنده گی
اهداف آموزشی • دانشی • مهارتی • ذهنیتی	- آشنایی با اهمیت آب. - شناخت آب صحی از غیر صحی - معتقد شدن شاگردان به اینکه آب آبادانی وحیات است. - آموختن طریقهٔ صحی ساختن آب. - آشنایی با صفت تفضیلی. - تشخیص و استفاده صفت تفضیلی در جمله ها. - ایجاد علاقه به حفظ و پاکی آب.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • پرسش وپاسخ • توضیحی • روان خوانی
مواد و لوازم ممکن وممد درسی	قلم، کتاب، کتابچه،تخته، تخته پاک، تباشیر و....

ساعت درسی اول

زمان	فعالیت شاگردان	فعالیت معلم	عناوین مطالب
(۱۰) دقیقه	- شاگردان جواب می دهند. کار خانه گی خود را روی میز جهت ملاحظه می گذراند و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند. - شاگردان گوش فرا می دهند	سلام واحوالپرسی،گرفتن حاضری، بررسی کار خانه گی، ارتباط درس گذشته با درس جدید وخلق انگیزه. معلم در مورد ارزش آب و اهمیت آن در زنده گی سخن می گوید.	**بخش مقدماتی**
(۲۵) دقیقه	- شاگردان درس را خاموشانه می خوانند و کلمه های جدید را بیرون نویس می کنند. - شاگردان گوش می دهند. - شاگردان درس را می خوانند و در مورد مفهوم درس صحبت می کنند. - شاگردان گوش می دهند و سؤال هایی را جواب می دهند.	- معلم به شاگردان هدایت می دهد تا درس را خاموشانه بخوانند و کلمه های مشکل وجدید آن را بیرون نویس کنند. - معلم کلمات مشکل و جدید را که شاگردان نوشته اند معنی می کند. درس را با آواز بلند و مناسب می خواند و در مورد درس معلومات می دهد. - معلم از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند، چند شاگرد در مورد مفهوم درس صحبت می کنند. - معلم درس را جمع بندی می کند و چند سؤال را از شاگردان می پرسد.	**قسمت اول درس (متن)**
(۵) دقیقه	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمه های جدید و اصطلاحات نو توضیحات می دهد.		**خلاصه و توضیحات**
(۵) دقیقه	معلم به پرسش های شاگردان پاسخ می دهد و جهت اطمینان خود از شاگردان می پرسد.		**سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها**

ساعت درسی دوم

زمان	فعالیت شاگردان	فعالیت معلم	عناوین مطالب
(۱۰) دقیقه	- شاگردان جواب سلام را میدهند و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه.	**بخش مقدماتی**
(۲۵) دقیقه	- شاگردان دقت می کنند و گوش فرا می دهند. - شاگردان چند جمله مینویسند. - شاگردان به هدایت معلم عمل می کنند. - شاگردان صفات تفضیلی را از متن بیرون نویس می کنند.	- معلم در مورد صفت تفضیلی به شاگردان معلومات میدهد و مثال های گوناگون از آن ارائه می کند. - معلم به شاگردان می گوید تا چند جمله بنویسند که در آن صفت تفضیلی به کار رفته باشد. - معلم چند جمله روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا صفات تفضیلی آن را پیدا کنند. - معلم به شاگردان هدایت می دهد تا صفات تفضیلی یی که در متن درس به کار رفته است بیرون نویس کنند.	**قسمت دوم درس (قواعد دستوری)**
(۵) دقیقه	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد معلومات می دهد.		**خلاصه و توضیحات**
(۵) دقیقه	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از شاگردان سؤال های زیر را مطرح می کند.		**سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها**

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام، احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، ارتباط درس گذشته با درس جدید و خلق انگیزه	- شاگردان پاسخ سلام را میدهند. و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم فعالیت اول را طرح می کند و شاگردان را به گروه ها تقسیم می کند که هر گروه روی یک سؤال کار کنند و نتیجه را نماینده هر گروه به دیگران بیان کند. - معلم از شاگردان می خواهد تا در مورد مفهوم درس با هم گفتگو کنند و نتیجه را فشرده بنویسند. - معلم فعالیت دوم را مطابق به هدایت کتاب درسی شاگردان می پرسد و آنان را کمک و رهنمایی، تحسین و تشویق می کند.	ـ شاگردان به سؤالات و هدایات جواب می دهند. - شاگردان در گروه ها با هم گفتگو می کنند. و نتیجه را مینویسند. - شاگردان مطابق هدایت معلم عمل می کنند و به سؤال های جواب می دهد.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم مطابق به کتاب، کار خانه گی را به شاگردان توضیح می دهد و در صورت ضرورت میتواند آن را عوض و یا کم و زیاد کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از شاگردان چند سؤالی میکند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

کلورین: گازی است خفه کننده و زرد متمایل به سبز است که در سال(۱۷۷۴م) به وسیلهٔ کیمیا دان سویدنی شناخته شد و در سال ۱۸۱۰ همنوی دیوی کلورین را یک عنصر شناخت.

امروز در کاغذ سازی، سموم، و مواد مفید استعمال می شود، میکروب کش و ضد عفونی کننده است.در تصفیهٔ آب شهر ها از کلورین استفاده می کنند. تنها در حدود چهار یا پنچ قسمت از کلورین مایع، در یک میلیون قسمت آب، باکتریا های مضر را از میان می برد.

درس یازدهم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	اسراف
هدف کلی	آشنایی با اسراف و زیان های آن و استفادۀ درست از نعمت های الهی.
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با اسراف و زیان های آن. - آشنایی با نمونه های اسراف. - آشنایی با روش های استفادۀ درست از نعمت های خداوند(ج). - تقویت مهارت استفاده درست از امکانات و نعمت های خداوند(ج). - آشنایی بیشتر با اسم وصفت. - تشخیص اسم و صفت در جمله. - تقویت علاقه به استعمال صفت در جمله. - تقویت میل وعلاقه، به پرهیز از اسراف کاری.
روش های تدریس	• روان خوانی • انفرادی • گروهی • پرسش و پاسخ • توضیحی.
مواد و لوازم ممکن و درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر و....

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی،گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، بررسی کار خانه گی، ارزیابی درس گذشته و ایجاد انگیزه. - معلم در باره آیه شریف مختصر سخن می گوید.	- شاگردان سلام را جواب را می دهند. - شاگردان به دقت گوش میدهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم با طرح این سؤال که چرا اسراف زشت و ناپسند است؟ درس را آغاز می کند، نظریات شاگردان را جمع آوری نموده و در مورد معلومات فشرده ارائه می کند. - معلم به شاگردان هدایت می دهد تا درس را خاموشانه بخوانند و مفهوم آن را با زبان ساده بگویند. - معلم درس را با آواز مناسب می خواند کلمه های جدید را معنی و در مورد درس معلومات می دهد. - معلم از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند و چند شاگرد درمورد مفهوم اساسی صحبت کنند. - معلم درس را جمع بندی می کند و چند سؤال را مطرح کند.	- شاگردان جواب می دهند و گوش می دهند. - شاگردان درس را خاموشانه می خوانند و مفهوم آن را بیان می کنند. - شاگردان گوش می دهند و دقت می کنند. - شاگردان درس را می خوانند. شاگردان گوش کرده و جواب می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمه های جدید و اصطلاحات نو معلومات میدهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود چند سؤال را از شاگردان می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و خلق انگیزه.	- شاگردان جواب سلام را میدهند. و در ارئه درس گذشته سهم می گیرند	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم در مورد اسم و صفت که قبلاً خوانده اند معلومات بیشتر می دهد ومثال های گوناگون را ارائه می کند. - معلم از شاگردان می خواهد تا درس را خاموشانه بخوانند و اسم ها و صفاتی را که در آن به کار رفته بیرون نویس کنند. - معلم چند اسم را روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا مقابل آنها صفت های مناسب آن را بگذارند. - معلم به شاگردان هدایت می دهد تا یک مطلب را در مورد پرهیز از اسراف بنویسند که در آن صفت های گوناگون به کار رفته باشد.	- شاگردان گوش می دهند و دقت می کنند. - شاگردان درس را خاموشانه می خوانند و اسم ها وصفات آن را در کتابچه های خود مینویسند. - شاگردان یک مطلب در مورد پرهیز از اسراف می نویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد معلومات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به شاگردان فرصت می دهد تا سؤال کنند و جواب می دهد و جهت اطمینان خود از شاگردان چند سؤالی را مطرح می کند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام، احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، ارتباط درس گذشته با درس جدید و ایجاد انگیزه.	– شاگردان پاسخ سلام را میدهند. و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	– معلم فعالیت اول را مطابق کتاب درسی از شاگردان به طور انفرادی، گروهی می پرسد و کوشش می کند که با اجرای این فعالیت ها مهارت های (شنیدن و گفتن) را تقویت کند. – معلم به شاگردان می گوید تا به صورت گروهی در مورد مفهوم درس با هم گفتگوکنند و فشردهٔ آن را در چند سطر بنویسند. – معلم فعالیت دوم را مطابق به کتاب درسی طرح میکند شاگردان را به گروه ها تقسیم می کند تا روی سؤال ها و هدایت ها کار کنند و معلم آن ها را تشویق،کمک و رهنمایی می کند.	– شاگردان گوش می دهند وفعالیت ها را اجرا می کنند و جواب می دهند. – شاگردان به صورت گروهی کار می کنند و مفهوم درس را می نویسند. – شاگردان به گروه ها تقسیم می شوند و فعالیت ها را انجام می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم مطابق به کتاب درسی کارخانه گی را توضیح می کند و در صورت ضرورت می تواند آن را گسترش دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از شاگردان چند سؤالی را می پرسد.		(۵) دقیقه

درس دوازدهم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	رقعه نویسی
هدف کلی	آشنایی با رقعه نویسی و ساختار یک رقعه
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با نوشتن رقعه. - آشنایی با قسمت های مختلف یک رقعه. - آشنایی بیشتر با اسم عام و اسم خاص. - تشخیص اسم عام وخاص از هم. - توانایی نوشتن یک رقعه. - علاقه و رغبت به نوشتن رقعه. - علاقه و رغبت به استعمال اسم عام و خاص در جمله ها.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • پرسش و پاسخ • گفت و شنود و نوشتن
مواد و لوازم ممکن درسی	کتاب، کتابچه، تخته، تخته پاک، تباشیر و....

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، بررسی کار خانه گی، ارتباط درس گذشته با درس جدید و ایجاد انگیزه.	شاگردان جواب سلام را می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم با مقدمهٔ کوتاهی در مورد ارزش رقعه در مکتب، شاگردان را دعوت به خواندن خاموشانهٔ درس می کند. - از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند. - معلم درس را با صدای مناسب می خواند و با مثال واضح می سازد، کلمه های مشکل را معنی میکند. - معلم طریق نوشتن رقعه را بر روی تخته واضح میسازد و یک نمونه را روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد که یک نمونهٔرا بنویسند. - معلم از چند شاگرد می خواهد تا بر روی تخته رقعه های ضروری و مریضی را بنویسند.	- شاگردان درس را خاموشانه میخوانند. - شاگردان درس را با آواز بلند میخوانند. - شاگردان گوش فرا می دهند. - شاگردان یک رقعه می نویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و توضیحات لازم می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسش های شاگردان پاسخ ارائه می کند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	- شاگردان جواب سلام را میدهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم عنوان قاعده دستوری(اسم عام و اسم خاص) را بر تخته می نویسد، سپس از چند شاگرد می خواهد تا اسم های متن را مشخص کنند. - معلم اسم عام و خاص را تعریف می کند و مثال ها را روی تخته می نویسد. - معلم به گروه ها هدایت می دهد که هر کدام، اسم های عام و خاص را در کتابچه های شان بنویسند.	- شاگردان جواب می دهند. - شاگردان با دقت گوش میکنند. - شاگردان اسم عام و خاص را می نویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را تکرار می کند و کلمه های مشکل را معنی می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	شاگردان مشکلات خود را از معلم می پرسند و معلم پاسخ می دهد و جهت ارزیابی از چند شاگرد می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ایجاد انگیزه.	شاگردان پاسخ سلام را می دهند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم برای تحکیم درس پرسشهای بخش فعالیت های کتاب درسی را از شاگردان می پرسد و بعد از دریافت پاسخ های درست از شاگردان می خواهد تا هر کدام یک رقعه ضروری بنویسند و سپس هر شاگرد نوشته های خود را در مقابل دیگران بخوانند. - معلم یک بار درس را با صدای بلند از سر تا آخر میخواند.	- شاگردان جواب می دهند. - شاگردان می نویسند. - شاگردان گوش می دهند	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	کارخانه گی مندرج در کتاب درسی پس از توضیح به شاگردان سپرده شود.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	در این قسمت به مواردی که ناگفته مانده پاسخ داده شود. در ضمن به سؤالات شاگردان جواب ارائه گردد. همچنان سؤالات احتمالی را که شاگردان مطرح نکرده اند توسط خود معلم مطرح شود پس از آن اعلام پایان درس و خدا حافظی.		(۵) دقیقه

درس سیزدهم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	میر غیاث الدین غیاثی
هدف کلی	آشنایی با زنده گی، شخصیت ادبی و شعر غیاث الدین غیاثی
اهداف آموزشی ● **دانشی** ● **مهارتی** ● **ذهنیتی**	– آشنایی با شخصیت و شعر میر غیاث الدین و سیر زنده گی و آثار وی. – آشنایی با صفت مفعولی. – تشخیص صفت مفعولی در جمله ها و عبارت ها. – به کار گیری صفت مفعولی در جمله ها. – ایجاد رغبت و علاقه به اشعار غیاثی. – توانایی خواندن اشعار غیاثی.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درس	کتاب، تخته، تباشیر، قلم، کتابچه.....

ساعت درسی اول

زمان	فعالیت شاگردان	فعالیت معلم	عناوین مطالب
(۱۰) دقیقه	– شاگردان جواب سلام را میدهند و کار خانه گی خود را جهت ارزیابی روی میز میگذارند. – شاگردان گوش فرا می دهند.	– سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، بررسی کار خانه گی، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدیدو خلق انگیزه. – معلم در مورد غیاثی معلومات مختصر ارائه می کند.	**بخش مقدماتی**
(۲۵) دقیقه	– شاگردان درس را خاموشانه می خوانند. – شاگردان به درس گوش فرا می دهند. – شاگردان درس را می خوانند.	– معلم برای شاگردان میگوید تا درس را خاموشانه بخوانند و کلمه هایی را که نمی دانند بپرسند. – کلمه ها را معنی میکند و درس را با آواز بلند ومناسب می خواند و در مورد آن معلومات می دهد. – از چند شاگرد میخواهد تا درس را با آواز بلندبخوانند، چند شاگرد در مورد نمونهٔ کلام غیاثی صحبت کند. – درس را جمع بندی میکند و نمونهٔکلام غیاثی رامعنی و تفسیر می کند.	**قسمت اول درس (فعالیت ها)**
(۵) دقیقه	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد اصطلاحات کلمه های جدید توضیحات می دهد.		**خلاصه و توضیحات**
(۵) دقیقه	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آن ها چند سؤالی میپرسد.		**سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها**

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	– شاگردان جواب سلام را میدهند و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم در مورد صفت از شاگردان سؤال هایی میپرسد سپس صفت مفعولی را با ارائه مثال های گوناگون توضیح و تشریح می کند. - از شاگردان می خواهد تا صفات مفعولی که در متن درس به کار رفته است در کتابچه های شان بنویسند. - سپس از شاگردان می خواهد تا چند جمله بنویسند که در آن صفت مفعولی به کار رفته باشد. - در پایان درس را جمع بندی می کند و چند سؤالی را از شاگردان می پرسد.	– شاگردان به سؤالات جواب میدهند و گوش می دهند. – متن را می خوانند و صفات مفعولی را بیرون نویس می کنند. – شاگردان چند جمله مینویسند. – شاگردان گوش می دهند و جواب می دهند..	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد اصطلاحات نو معلومات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی را مطرح می کند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام، احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، گرفتن حاضری ارزیابی درس گذشته و ار تباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم فعالیت ها را مطابق به کتاب از شاگردان می پرسد و آنها را به گروه ها تقسیم بندی می کند تا هر گروه روی یک سؤال کار کنند. - از شاگردان می خواهد تا در گروه های خود در مورد نمونهٔ کلام غیاثی بحث و گفتگو کنند و نتیجهٔ آن را به طور فشرده بنویسند. - معلم فعالیت ها را از شاگردان می پرسد و آنها را کمک و راهنمایی و تشویق می کند.	- شاگردان به سؤالات جواب میدهند و با گروه های خود کار میکنند. - شاگردان در گروه های خود کار می کنند. و نمونهٔ کلام غیاثی را به نثر می نویسند. - شاگردان گوش می دهند و جواب می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم مطابق به کتاب کار خانه گی را توضیح می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی را مطرح می کند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

قصیده: در لغت به معنی قصد کردن است و در اصطلاح ادبیات به شعری گفته می شود که قافیه واحد از آغاز تا انجام در آن ذکر شده باشد. غزل دارای مطلع و مقطع می باشد، قصیده نمی باشد.

موضوعات قصیده را بیشتر ستایش، نکوهش، پند و حکمت و یا مسایل اجتماعی، اخلاقی و عرفانی تشکیل می دهد. تعداد ابیات قصیده به طور متوسط از بیست تا هفتاد بیت بوده، کمی یا زیادی بیت ها بسته گی به اهمیت موضوع، قدرت و قوت طبع شاعر و نوع قافیه و اوزان شعری دارد. نمونۀ قصیده از سعدی:

بـــس بگردید و بگردد روزگـــار — دل به دنیا در نبندد هوشیـــار
ای که دستت می رسد کاری بکن — پیش از آن کز تو نیاید هیچ کار
این که در شهـــنامه ها آورده اند — رســـتم و رویینه تن اسفندیار...

۱- **غزل**: در لغت شوخی با زنان را گویند و در اصطلاح شعر، بر کلامی اطلاق می شود که دارای وزن و قافیه واحد بوده دارای مطلع و مقطع باشد. غزل تنها، در مضامین عشق و عاشقی و مغازله و بیان شور و حال و عواطف تند و احساسات سرکش عاشقانه سروده نمی شود، بلکه ممکن است متضمن مضامین اخلاقی و دقایق حکمت و معرفت و عرفان و جزء آن باشد؛ در صورتی که مضمون تغزل، گاهی عاشقانه و گاهی وصف طبیعت است.

نمونه یی غزل از طبیب اصفهانی:

غمت در نهان خانۀ دل نشیند — به نازی که لیلی به محمل نشـیند
به دنبال محمل چنان زارگریم — که از گریه ام ناقه در گل نشـــیند
خَلد گر به پا خاری آسان برآرم — چه سازم به خاری که در دل نشیند

۲- **رباعی**: شعری است که در دو بیت با مطلع مصرع بر وزن لاحول و لا قوۀ ِالا بالله، که رعایت قافیه در دو مصراع چهارم لازمی و در مصراع سوم اختیاری است.

از مولوی:

جزمن اگرت عاشق شیداست، بگو — و رمیل دلت به جانب ماسـت، بگو
ور هیچ مـرا در دل تو جاست، بگو — گرهست بگو، نیست بگو، راست بگو

۳- **مثنوی:** اشعاری بر یک وزن؛ اما هر بیت دارای قافیه مستقل است، یعنی دو مصراع هر بیت هم قافیه است. چون هر بیت آن مستلزم دو قافیه یا هر دو مصراع ابیات مقفاست. به آن مثنوی گفته اند.

تعداد ابیات مثنوی محدود نیست و به همین دلیل از آن برای به نظم در آوردن تواریخ، قصص و افسانه های طولانی استفاده می شود.

از مولوی:

ای خدای پاک بی انباز و یار — دســت گیرو جرم ما را درگزار
یاد ده ما را سخنهای رقیـق — که ترا رحـم آورد آن، ای رفیق
هم دعا از تو، اجابت هم زتو — ایمـــنی از تو، مهابت هـــم زتو
گرخطاگفتیم،اصلاحش توکن — مصلحی تو، ای تو سلطان سخن

درس چهاردهم

شرح مطالب	عناوین مطالب
فولکلور	**موضوع درس**
آشنایی با فولکلور	**هدف کلی**
- آشنایی باجایگاه فولکلور در ادبیات عامیانه. - آشنایی با چیستان و نمونه های از آن. - آشنایی با صفت عالی. - توانایی خواندن چیستان و درک معنای آن. - توانایی تشخیص صفت عالی در نمونه ها . - ایجاد علاقه به خواندن نمونه هایی از ادبیات عامیانه.	**اهداف آموزشی** • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**
• روان خوانی • انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی	**روش های تدریس**
کتاب، کتابچه، تخته، تخته پاک، تباشیر و....	**مواد و لوازم ممکن درسی**

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، بررسی کار خانه گی ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	– شاگردان جواب سلام را میدهند و کار خانه گی خود را جهت ملاحظه روی میز می گذارند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم درس را با گفتن یک چیستان شروع می کند و متن درس را با آواز بلند و مناسب می خواند و در مورد فولکلور و چیستان معلومات همه جانبه می دهد. – از شاگردان می خواهد تا به گروه ها تقسیم شوند. – گروه اول: در مورد مفهوم اساسی درس با هم صحبت کنند. – گروه دوم: از متن درس چند سؤال بسازند. – گروه سوم: چند چیستان بنویسند که خارج از درس باشد. – گروه چهارم: در مورد تعریف فولکلور و چیستان ها توضیحات دهند. – معلم درس را جمع بندی می کند و از نکات اساسی درس از شاگردان چند سؤالی را طرح می کند.	– شاگردان گوش می دهند و دقت می کنند. – شاگردان به گروه ها تقسیم میشوند و به هدایت معلم عمل می کنند. – شاگردان به سؤال های طرح شده جواب ارائه می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و نکات مهم درس را برجسته می سازد و در مورد، معلومات ارائه می دارد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسشهای شاگردان پاسخ ارائه می کند و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی را می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

<table>
<tr><th>عناوین مطالب</th><th>فعالیت معلم</th><th>فعالیت شاگردان</th><th>زمان</th></tr>
<tr><td>بخش مقدماتی</td><td>– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.</td><td>– شاگردان جواب سلام را میدهند.</td><td>(۱۰)
دقیقه</td></tr>
<tr><td>قسمت دوم درس
(قواعد دستوری)</td><td>– معلم توسط چند سؤال در مورد صفت، صفت مفعولی و فاعلی درس خود را آغاز می کند و صفت عالی را با گفتن مثال های گوناگون برای شاگردان واضح می سازد.
– سپس یک جدول از صفت عالی، صفت تفضیلی و صفت عالی را روی تخته رسم می کند که در ردیف اول صفت ردیف دوم صفت تفضیلی ودر ردیف سوم صفت عالی را می نویسد و از شاگردان می خواهد تا بقیه صفت ها را در جدول بنویسند.
<table><tr><th>صفت</th><th>صفت تفضیلی</th><th>صفت عالی</th></tr><tr><td>زیبا</td><td>زیباتر</td><td>زیباترین</td></tr></table>– معلم از شاگردان می خواهد تا متن درس را بخوانند و صفات عالی آن را بیرون نویس کنند.
– معلم درس را جمع بندی می کند و در مورد معلومات می دهد.</td><td>– شاگردان جواب می دهند و گوش می دهند.

– شاگردان مقابل تخته رفته و جدول را تکمیل می کنند.

– شاگردان صفت عالی را در درس مشخص می کنند.

– شاگردان گوش می دهند.</td><td>(۲۵)
دقیقه</td></tr>
<tr><td>خلاصه و توضیحات</td><td colspan="2">معلم درس دستور را خلاصه می کند و در مورد توضیحات می دهد.</td><td>(۵)
دقیقه</td></tr>
<tr><td>سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها</td><td colspan="2">معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی میپرسد.</td><td>(۵)
دقیقه</td></tr>
</table>

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام، احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم فعالیت اول را مطابق به کتاب درسی طوری از شاگردان می پرسد که مهارت های (شنیدن و گفتن) آنها تقویت یابد و کوشش می کند تمام شاگردان درآن شرکت داشته باشند. - از شاگردان می خواهد تا در گروه های خود در مورد مفهوم درس با هم گفتگو کنند وآن را به طور مختصر بنویسند. - معلم جدول درس روی تخته ترسیم می کند و از شاگردان می خواهد تا از هر گروه یک تن دو شمارهٔ آن را به کمک گروه خود و معلم محترم پرکند و با صدای بلند بخواند. تشویق، کمک و رهنمایی شوند. معلم به شاگردان تذکر می دهد تا از پر کردن جدول در کتاب خودداری کنند	شاگردان به سؤالات جواب میدهند و فعالیت ها را اجرا میکنند. - شاگردان در گروه های خود در مورد مفهوم درس گفتگو می کنند. - شاگردان به گروه ها تقسیم می شوند و به سؤالات جواب می دهتد.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم مطابق کتاب کار خانه گی را توضیح می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آن ها چند سؤالی را می پرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

خصوصیت فولکلور

خصوصیت اساسی فولکلور در این است که بیشتر خصوصیت جمعی دارد و بدین مفهوم که آثار فولکلور محصول ایجاد عقل و ادراک کدام شخص معین نبوده؛ بلکه نتیجه شعور جمعی انسانهای هرجامعه است که در ادوار مختلف جامعه انسانی حیات به سر برده و می برند. به عبارت دیگر فولکلور با فرهنگ مردم که بدین پیمانه چند پهلو و عظیم است با جزءدوم نامش به خصلت اجتماعی و ماهیت فکری این ایجاد هنری اشاره می نماید و در ضمن باید متذکر شد که خصوصیت جمعی بودن فولکلور به حیث حادثهٔ اساسی معنای آن را ندارد که اشخاص جداگانه درآفریدن آثار فولکلوری نقش ندارند؛ بلکه نخست هر یک از آثار فولکلوری از طرف شخصی جداگانه گفته شده است. هر گاه این اثر به ذوق عموم مطابقت کند از زبانی به زبان دیگر انتقال یافته تا جایی که گوینده نخستین آن نامعلوم می شود. دیگر اینکه شرایط تاریخی، اجتماعی و حیات مادی جامعه به گوینده گان فولکلور تأثیر نموده آثار فولکلوری را مطابق به آرمان ها خواسته ها، نیاز زمان و شرایط بسیط خویش... می کند، از اینجاست که اثر فولکلوری با ارتباط به مهارت گوینده خصوصیت جدا گانه می یابد.

خصوصیت اساسی دیگر فولکلور شفاهی بودن آن می باشد ؛زیرا فولکلور در تداوم آثار شفاهی ایجاد شده بدینگونه از یک زبان به زبان دیگر انتقال می کند و بدینسان گسترش یافته و این حالت بر تغییر مضمون آثار فولکلور نیز تأثیر وارد می‌کند. مردم تمام واقعه ها، حادثه ها و حقایق را که در آثار فولکلوری تصویر می شوند. به صورت تمام به طور عمیق در خاطره و ذهن خود نگهداشته نمی توانند. یعنی بعضی آنها فراموش شده و بعضی دیگری به گونهٔ دیگر افاده می شود؛ اما این رویداد معنای آن را ندارد که خصوصیت شفاهی بودن فولکلوری از ارزش هنری آنها می کاهد؛ زیرا در سروده ها، دو بیتی ها، افسانه ها، حکایت ها، مناسبات مردم با زنده گی واقعی شان انعکاس یافته و مضمون و ماهیت حادثه و واقعه ها توسعه می‌یابد، بنابراین پیدا کردن حوادث تاریخی از خلال مطالعهٔ فولکلور امکان پذیر می باشد.

درس پانزدهم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	زبان دری
هدف کلی	آشنایی با تاریخ زبان و ادبیات دری
اهداف آموزشی • دانشی • مهارتی • ذهنیتی	- آشنایی با زبان دری و گذشتهٔ آن. - آشنایی با دری سرایان گذشته. - آشنایی با صفت نسبی. - توانایی تشخیص صفت نسبی در جمله ها و کاربرد آن. - توانایی مطالعه و پژوهش در بارهٔ تاریخ ادبیات. - ایجاد علاقه و رغبت نسبت به زبان و ادبیات دری.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر، قلم و.......

ساعت درسی اول

زمان	فعالیت شاگردان	فعالیت معلم	عناوین مطالب
(۱۰) دقیقه	- شاگردان کار خانه گی خود را جهت ملاحظه روی میز قرار میدهند و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، بررسی کار خانه گی، ارزیابی درس گذشته و ار تباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه	**بخش مقدماتی**
(۲۵) دقیقه	- شاگردان درس را خاموشانه می خوانند و کلمه های جدید را بیرون نویس می کنند. - شاگردان گوش می گیرند و دقت می کنند. - درس را می خوانند و در مورد مفهوم آن صحبت می کنند. - شاگردان گوش می گیرند و جواب می دهند.	- معلم به شاگردان هدایت می دهد تا درس را خاموشانه بخوانند و کلمه های جدید و مشکل را رو نویس کنند. - کلمه های جدید و مشکل را معنی می کنند و سپس درس را با آواز مناسب می خواند و در مورد آن معلومات و توضیحات می دهد. - از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخواند و چند تن آنها در مورد مفهوم درس صحبت کنند. - معلم درس را جمع بندی می کند و چند سؤال از شاگردان می پر سد تا درس تحکیم بیشتری پیدا کند.	**قسمت اول درس (متن)**
(۵) دقیقه	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد توضیحات می دهد.		**خلاصه و توضیحات**
(۵) دقیقه	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی میپرسد.		**سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها**

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	شاگردان جواب سلام را میدهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم با ارائه مثال های گوناگون، صفت نسبی را تعریف می کند و در مورد توضیحات لازم می دهد. - به شاگردان هدایت می دهد تا تعریف صفت تفضیلی، صفت عالی و فاعلی را در کتابچه های خود بنویسند و مثال های از آن ارائه کنند. - معلم چند جمله روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا صفات نسبی آنها را مشخص کند. - در پایان درس را جمع بندی و توضیحات لازم را ارائه می کند.	- شاگردان گوش می دهند و دقت می کنند. - شاگردان مطابق به هدایت معلم عمل می کنند. - شاگردان صفات نسبتی را در جمله مشخص می کنند. - شاگردان گوش می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس دستور را به شاگردان خلاصه می کند و در مورد اصطلاحات جدید توضیحات میدهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان از آنها چند سؤالی را می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام، احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، گرفتن حاضری،،ارزیابی درس گذشته و ار تباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه،	- شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته معلم را کمک می کنند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم فعالیت اول را مطابق به کتاب درسی طرح می کند و شاگردان را به گروه ها تقسیم می کند و برای هر گروه یک سؤال می دهد تا در مورد مفهوم آن با هم بحث کنند و آن را در چند سطر بنویسند. - معلم فعالیت دوم را مطابق به کتاب درسی طرح می کند و از شاگردان میخواهد تا در پاسخ گفتن دقیق باشند. - در پایان درس را جمع بندی می کند.	- شاگردان به گروه ها تقسیم میشوند و فعالیت ها را انجام میدهند - شاگردان مطابق به هدایت معلم عمل می کنند. - شاگردان گوش میدهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کار خانه گی رامطابق کتاب به شاگردان توضیح می دهد و در صورت ضرورت میتواند آن را کم یا زیاد کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان از این که آیا شاگردان درس را یاد گرفته اند چند سؤالی می پرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

زبان دری یکی از عمده ترین، شیوا ترین، غنی ترین و خوش آهنگ ترین زبانهای جهان است، که با اندک تفاوت لهجه یی بیش از ۱۶۰ میلیون تن در کشور های افغانستان، ایران، هندوستان، آسیای میانه و کشور های دیگر جهان بدان سخن می گویند.

چرا این زبان را دری و یا فارسی می گویند، سخن بسیاراست. در متون کلاسیک، اسم هایی چون: دری، پارسی، فارسی، فارسی دری، پارتی دری و... به زبان مذکور اطلاق شده است ؛ ولی از آنجایی که مطالعات نشان داده، در اوایل دور اسلامی این زبان را جایی فارسی، جایی دری و جایی دیگر فارسی دری میخواندند.

در گذشته ها عده یی زبان دری را منسو ب به «دره» و «دربار» میدانستند. و مدعی بودند چون این زبان، زبان رسمی دربار ها بوده و به این لحاظ« دری» نامیده شده است ؛ چنانکه در روایات ابن المقفع، یاقوت الحموی، حمزهٔ اصفهانی و برخی دیگر از دانشمندان، از آن به عنوان دو زبان جداگانه یاد شده، که دری را زبان مختص دربار و در گاه و «پارسی» یا« فارسی» مؤبدان،دانشمندان و اهل فارس خوانده اند ؛ اما تحقیقات خاورشناسان از جمله « کریستینسر» دنمارکی و «دینینگ» انگلیسی در این مورد چنین داوری دارند که در اصل کلمهٔ دری «دهاری» بوده و «دهار» نام اصلی سرزمینی که ما امروز آن را به نام تخار می شناسیم. و « تخار» تحریف شده از کلمهٔ «دهار» است. زبان «دهاری» یکی از گویشهای زبان فارسی است که «دهاری» و «دهری» و سرانجام دری شده است. که این زبان در نخست دری بوده و در دربار ها از آن به عنوان زبان تشریفاتی استفاده به عمل آورده، بعد ها به حیث زبان علمی و ادبی در سرزمین پارس(ایران کنونی) در میان مردم مورد استفاده قرار گرفته است. که از این لحاظ «پارسی» شده است و هنگامی که عربها به این سرزمین تسلط یافتند؛ چون در الفبای زبان عربی حرف «پ» وجود نداشت، به جای آن از حرف «ف» استفاده نمودند که بالآخره «فارسی»شد.

در افغانستان یک نظر در میان بعضی از محققان ما وجود داشت که« زبان دری، تاجیکی و فارسی سه زبان جداگانه اند» ؛ اما این نظر اساس علمی ندارد؛ زیرا که هر سه لهجه از یک زبان واحد است اگر ما بپذیریم که زبان دری، تاجیکی، و زبان فارسی سه زبان جدا گانه اند، دچار مشکل بسیار جدی می شویم زیرا که یک عده شاعران ما که در دو- سه صد سال اخیر زنده گی کرده، زبان خود را فارسی گفته اند و یک عده از شاعران که از لحاظ جغرافیایی به ایران کنونی ارتباط دارند یا به قفقاز مربوط اند، زبانی را که به آن شعر سروده اند. یا نثر نوشته اند، از آن به «دری» تعبیر کرده اند؛ مثلاً: نظامی گنجه یی می گوید:

نظامی که نظم دری کار اوست　　　دری نظم کردن سزاوار اوست

با یاد آنچه گذشت و نگرشی دیگر در آثار باستانی و کنونی این زبان، کوچکترین مورد اختلافی را نمی توان دریافت که روی آن زبان مورد بحث را به فارسی، دری یا تاجیکی تقسیم نمود و این که از زبان مذکور لهجات و گویشهای متعددی شاخه کشیده، نمی شود آن را دلیلی بر انقسام این زبان به دری، فارسی و تاجیکی انگاشت.

با در نظر داشت موارد یاد شده، ما به این تصنیف علمی دست می یابیم که زبان رایج در افغانستان، تاجیکستان و ایران، سه شاخه یا سه گویش یا سه لهجه از یک زبان واحد یعنی زبان دری است، نه سه زبان جداگانه، همان گونه که زبان عربی در همه کشور های عربی درعراق، سوریه، اردن، فلسطین، مصر و کشور های شمال افریقا، عربستان سعودی و یمن، زبان عربی است. یا زبان انگلیسی که در همه جهان زبان واحد انگلیسی است و نام بومی به خود نگرفته، زبان دری نیز همان یک زبان است.

درس شانزدهم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	زیب النسا مخفی
هدف کلی	آشنایی با زنده گینامهٔ شاعران دری گوی.
اهداف آموزشی ● دانشی ● مهارتی ● ذهنیتی	- آشنایی با زنده گی و احوال مخفی. - شناخت نمونهٔ کلام شاعر. - آگاهی با ضمیر. - تشخیص ضمیر در جمله و توانایی کار برد آن. - ایجاد علاقه به خواندن دیوان مخفی. - توانایی خوانش درست اشعار و انجام فعالیت ها در صنف.
روش های تدریس	● انفرادی ● گروهی ● سؤال و جواب ● توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	کتاب، کتابچه، تخته، تخته پاک، تباشیر و....

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی ارزیابی درس گذشته، و ار تباط آن با درس جدید و تولید انگیزه. – معلم در مورد مخفی اندکی معلومات می دهد.	– شاگردان جواب می دهند و کار خانه گی خود را جهت ملاحظه روی میز خود می گذارند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم متن درس را با آواز بلند می خواند، واژه های مشکل و جدید را معنی می کند. – معلم از شاگردان می خواهد تا درس را در مدت سه دقیقه خاموشانه بخوانند و از موضوعات مهم و کلیدی آن سؤال تهیه کنند.. – معلم به سؤال ها جواب می دهد و از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند. و چند تن در مورد مفهوم درس صحبت کنند. – معلم نمونهٔ کلام مخفی را می خواند و توضیح می دهد و هر مصراع آن را معنی. و درس را جمع بندی می کند.	– شاگردان دقت می کنند و گوش فرا می دهند. – شاگردان درس را روان خوانی می کنند سؤال هایی را تهیه می نمایند. – شاگردان مطابق به هدایت معلم عمل می کنند. – شاگردان گوش می گیرند و دقت می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه و در مورد مشکلات شاگردان توضیحات لازم ارائه می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی میپرسد، آنها را تشویق کمک، و راهنمایی می کند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	شاگردان احوال پرسی میکنند و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم در مورد ضمیر معلومات می دهد و آن را با ارائه مثال های گوناگون تعریف و توضیح می کند. - به شاگردان هدایت می دهد تا چند جمله بنویسند که در آن ضمیر به کار رفته باشد. - از شاگردان می خواهد تا متن درس را بخوانند، ضمایر آنها را درکتابچه بنویسند. - معلم روی تخته چند اسم را می نویسد و از شاگردان می خواهد که ضمایر آن را بنویسند. - معلم، درس را جمع بندی می کند و چند سؤال از شاگردان می پرسد و آنها را کمک، رهنمایی، و تشویق می نماید.	- شاگردان گوش میدهند و دقت می کنند. - شاگردان چند جمله مینویسند که در آن ضمیر به کار رفته باشد. - شاگردان متن را می خوانند و ضمایر را بیرون نویس میکنند. - شاگردان مقابل هر اسم ضمیر آن را مینویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم در س را خلاصه می کند و در مورد توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسشهای شاگردان پاسخ می دهد و سؤالهای ناگفتۀ احتمالی را خود مطرح و به جواب آنها می پردازد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف،ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم شاگردان را به گروه ها تقسیم می کند و از هر گروه می خواهد تا درمورد هر قسمت از فعالیت اول کتاب درسی کار کنند. - به شاگردان هدایت می دهد تا در مورد مفهوم نمونۀ کلام مخفی با هم گفتگو کنند و نتیجه آن را در چند سطر بنویسند. - معلم فعالیت دوم را یک یک از شاگردان می پرسد و هدایات را برای شان واضح می سازد و کوشش می کند در این فعالیت مهارت های(خواندن و نوشتن) در شاگردان تقویت یابد.	- شاگردان گوش می دهند و دقت می کند. - شاگردان مطابق به هدایت معلم عمل میکنند. - شاگردان جواب می دهند، میخوانند و می نویسند	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کار خانه گی را مطابق به کتاب برای شاگردان توضیح می دهد و در صورت لزوم میتواند آن را کم یا زیاد کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی را مطرح می کند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

اورنگزیب در سال (۱۶۵۷م) بعد از عزل و حبس پدر خویش شاه جهان در هند به سلطنت رسید و تا سال (۱۷۰۶ م) تقریباً پنجاه سال حکمروایی نمود. موصوف یک مرد مذهبی بود؛ ولی در سیاست شدید و قسی القلب بود. نامبرده مالیات و محصولات غیر شرعی و از جمله محصول و مالیات شاهراه ها را ملغی ساخت.

اورنگزیب از مقتدرترین پادشاهان سلسلهٔ بابری بوده که قسمت های مهم دکن را تسخیر کرده و دایرهٔ قدرت امپراتوری خود را شامل تمام هندوستان به جزء بخش جنوبی دکن ساخت، مگر در متصرفات خویش در افغانستان به مشکلات زیاد مواجه بوده و به قیام های آزادیخواهان مردم رو به رو شد و به مخالفت های شدید قبایل یوسفزی و ختک و خصوصاً مقاومت خوشحال ختک پرابلم های زیاد را برای دربار مغولی ایجاد نمود به امر اورنگزیب، مبارز ملی خوشحال خان ختک دوسال را در زندان سپری نمود.

با وجود فشار های زیاد بالای عامهٔ مردم در زمان اورنگزیب مانند دوران حکمروایی همایون اکبر و شاه جهان به علم، فرهنگ و هنر توجه می شد. مسجد جامع لاهور که یکی از بزرگترین بنا های تمدن اسلامی به شمار میرود، در عصر وی اعمار گردید. نامبرده در سال (۱۷۰۶ م) وفات، و پسرش به اسم بهادرشاه امور را به دست گرفت.

درس هفد هم

شرح مطالب	عناوین مطالب
ضرب المثل ها	**موضوع درس**
آشنایی با یکی از اجزای ادبیات عامیانه (ضرب المثل ها).	**هدف کلی**
- آشنایی باضرب المثل ها و نمونه هایی از آنها. - شناخت ضمیر مبهم و توانایی تشخیص آن در جمله ها. - توانایی خوانش ضرب المثل ها و استعمال آنها در زنده گی. - توانایی فهم و درک معنای ضرب المثل ها. - ایجاد علاقه به کاربرد ضرب المثل در زنده گی.	**اهداف آموزشی** • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**
• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی	**روش های تدریس**
کتاب، کتابچه، تخته، تخته پاک، تباشیر، قلم و.......	**مواد و لوازم ممکن درسی**

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی،گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، بررسی کارخانه گی، ارزیابی درس گذشته، و ارتباط آن با درس جدید. معلم با گفتن یک ضرب المثل ایجاد انگیزه می کند.	- شاگردان احوالپرسی می کنند و کار خانه گی خود را به صورت گروهی اصلاح می کنند و به درس گذشته جواب می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم با مقدمهٔ کوتاهی در مورد درس معلومات همه جانبه ارائه می کند. - به شاگردان هدایت می دهد تا درس را خاموشانه بخوانند، کلمات و اصطلاحات مشکل آن را درکتابچهٔ خود بنویسند. - از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند و چند تن دیگر در مورد مفهوم درس سخن بگویند. - معلم درس را جمع بندی می کند و در مورد ضرب المثل ها و سابقهٔ آن معلومات می دهد.	- شاگردان گوش داده و دقت می کنند. - شاگردان درس را می خوانند و کلمات جدید را می نویسند. - شاگردان درس را می خوانند و در مورد آن صحبت می کنند. - شاگردان دقت می کنند و گوش می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و درمورد اصطلاحات جدید و کلمه های جدید توضیحات میدهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی میپرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	– شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	– معلم چند سؤالی در مورد ضمیر از شاگردان می پرسد. سپس ضمیر مبهم را با ارائه مثال های گوناگون واضح می سازد. – از شاگردان می خواهد تا متن درس را بخوانند و ضمایر مبهم آن ر ا مشخص کنند. – به شاگردان هدایت دهد تا در گروه های خود یک مطلب بنویسند که در آن ضمایر مبهم به کار رفته باشد. – از چند شاگرد می خواهد تا ضمیر مبهم را تعریف و چند مثالی بگویند.	– شاگردان جواب می هند و گوش می دهند. – شاگردان متن را می خوانند و ضمایر مبهم آن را مشخص میکنند. – شاگردان مطابق هدایت معلم عمل می کنند. – شاگردان ضمیر مبهم را تعریف می کنند و چند مثالی می گویند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم در س را خلاصه می کند و در مورد معلومات ارائه می دارد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به شاگردان فرصت می دهد تا سؤال هایی که نزد شان در مورد درس ایجاد شده بپرسند آنها جواب می دهد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم فعالیت اول را طرح می کند و آن را یک یک از شاگردان می پرسد و هدایات لازم می دهد و کوشش می کند که با اجرای این فعالیت مهارت (شنیدن و گفتن) شاگردان تقویت یابد. - به شاگردان هدایت می دهد تا هر کدام دو ضرب المثل بنویسند و بخوانند. - فعالیت دوم را طوری طرح می‌کند که هر گروه از شاگردان روی یک سؤال یا هدایت کار کنند و آنها را کمک و راهنمایی می کند.	- شاگردان گوش می دهند و در اجرا فعالیت ها سهم فعال میگیرند. - شاگردان هر کدام دو ضرب المثل می گویند. - شاگردان مطابق هدایت معلم عمل کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کار خانه گی را مطابق به هدایت برای شاگردان توضیح می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان پاسخ می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی میپرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

ضرب المثل ها و اصطلاحات،قدرمسلم جزء جدایی ناپذیر هر زبان و فرهنگی است و هر کس که خواهان وسعت زبان باشد، ناگزیر از آموختن آنها نیز هست.

ضرب المثل ها، منعکس کننده حکمت و اخلاق یک ملت است که در طی قرون و اعصار به وجود آمده و حوادث و عوامل روانی و تاریخی درآن نفوذ داشته است و گنجینه یی است که در سالهای دراز، تجربیات و حکمت یک قوم را در خود جمع نموده و از همین ضرب المثل ها می توان به سجایای اخلاقی و سوابق تاریخی اقوام پی برد. از آنجایی که ضرب المثل ها کوتاه و به یاد ماندنی استند، حتی کم سوادترین افراد، صد ها مثل در حافظۀ خود جای داده اند که باید از افکار شان استفاده کرد.

از سویی کوتاهی امثال و در حافظه جای گرفتن آن سبب شده است که هر کس به هر کشوری می رود این ضرب المثل ها را به خود به یادگار ببرد.

ضرب المثل در اصل، شعبۀ از فولکلور است و چیزی است که اغلب در زنده گی روزمره به کار می رود، اگر دقت کنیم، می بینیم تا حد زیادی منشأ مردمی دارند و نمی توان به فرد نویسنده، شاعر و یا شخص بخصوصی آن را نسبت داد ولی میتوان گفت:

اینها شفاهی هستند که توسط افرادی از جامعه ارائه شده اند و مورد تأیید همان افراد جامعه قرار گرفته و به کار کشیده و موافق با عقاید و رفتار همان افراد جامعه قرار گرفته است.

در اروپا دوره ضرب المثل ها در حدود قرون اولیه محاسبه پایانی داشته است ولی هرگز ضرب المثل نمرده است ؛ بلکه هنوز هم زنده است و پا بر جا و مورد علاقۀ افراد برجستۀ جامعه نیز هست، چرا که در میان سخنرانی، یک مثلِ گویا میتواند مکمل ساعتها سخنرانی باشد.

علاقمندی به ضرب المثل و جمع آوری آن به روزگاران گذشته یونان قدیم بخصوص زمان ارسطو بر می گردد که به علت علاقه تا کنون باقی مانده است.

نمونه های دیگری از ضرب المثل:

- آب هر چه عمیق تر، آرام تر.
- باری، چو عسل نمی دهی نیش نزن.
- با یک گل بهار نمی شود.
- عالم بی عمل، درخت بی ثمر.
- عالِم شدن چه آسان، آدم شدن چه مشکل.
- عاقل آن است که اندیشه کند پایان را.
- آب رفته به جوی نمی آید.
- ماه همیشه زیر ابر نمی ماند.
- وقت زر است و عمل سیم.
- قطره قطره جمع گردد وانگهی دریا شود.
- قناعت بزرگترین سرمایه است.
- سخن اگر زر است، سکوت گوهر است.

درس هژدهم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	حکایت
هدف کلی	آشنایی با نمونه هایی از بهارستان جامی.
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با کتاب ارزشمند بهارستان جامی. - آشنایی با نمونه هایی از حکایت های اخلاقی و دینی. - توانایی شناخت ضمیر مشترک. - توانایی انجام فعالیت های تقویت زبانی. - ایجاد علاقه به خواندن حکایت هایی از بهارستان جامی.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • مناقشه • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	کتاب، کتابچه، تخته، تخته پاک، تباشیر و....

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی، ارزیابی درس گذشته، و ارتباط آن با درس جدید - معلم با طرح یک پرسش ایجاد انگیزه می کند.	- شاگردان جواب سلام را میدهند و کار خانه گی خود را جهت ملاحظه روی میز میگذارند و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم به شاگردان هدایت می دهد تا متن درس را خاموشانه بخوانند و کلمه های جدید آن را مشخص و بیرون نویس کنند. - معلم حکایت را با آواز بلند می خواند و در مورد مفهوم و نتیجه آن معلومات می دهد. - معلم از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخواند و چند تن دیگر در مورد مفهوم آن سخنرانی کنند. - معلم واژه ها را روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا آنها را معنی و در جمله ها استفاده کنند.	شاگردان درس را خاموشانه میخوانند و کلمه های جدید را بیرون نویس می کنند. - شاگردان گوش می دهند و دقت می کنند. - شاگردان درس را می خوانند و در مورد مفهوم آن صحبت میکنند. - شاگردان واژه ها را معنی میکنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد معلومات و توضیحات ارائه می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی میپرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

زمان	فعالیت شاگردان	فعالیت معلم	عناوین مطالب
(۱۰) دقیقه	- شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید. - معلم با طرح یک پرسش ایجاد انگیزه می کند.	**بخش مقدماتی**
(۲۵) دقیقه	- شاگردان گوش می دهند. - شاگردان مطابق هدایت معلم عمل می کنند - شاگردان چند جمله مینویسند. - شاگردان سؤال و جواب میکنند.	- معلم در مورد ضمیر و ضمیر مشترک توضیحات می دهد و مثال های گوناگون را از آنها بیان می کند و ضمیر مشترک را تعریف می کند. - معلم به شاگردان هدایت می دهد تا متن درس را بخوانند و ضمایر مشترک آن را مشخص کنند. - معلم به شاگردان می گوید تا چند کلمه بنویسندکه در آن ضمیر مشترک به کار فته باشد. - معلم به شاگردان هدایت می دهد تا در مورد ضمیر مشترک، از یکدیگر سؤال کنند.	**قسمت دوم درس (قواعد دستوری)**
(۵) دقیقه	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد توضیحات می دهد.		**خلاصه و توضیحات**
(۵) دقیقه	معلم به شاگردان فرصت می دهد تا سؤال هایی که نزدشان در مورد درس ایجاد شده بپرسند و به آنها جواب دهد.		**سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها**

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید، با طرح یک پرسش ایجاد انگیزه می کند.	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم فعالیت ها را مطابق به کتاب درسی یک یک از شاگردان می پرسد و به آنها هدایت می دهد و کوشش می کند که با اجرای این فعالیت مهارت گفتن و شنیدن را در شاگردان تقویت دهد. - معلم فعالیت دوم را طوری طرح می کند که هر گروه روی یک سؤال یا هدایت کار کنند و آن ها را کمک و راهنمایی می کند.	- شاگردان گوش می دهند و فعالیت ها را انجام می دهند. - شاگردان هرکدام دو ضرب المثل می نویسند و می خوانند. - شاگردان در گروه ها کار میکنند، می خوانند و می نویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کار خانه گی را مطابق به کتاب درسی به شاگردان توضیح می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از انها چند سؤالی را می پرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

نور الدین عبدالرحمن جامی بن نظام الدین جامی مشهور ترین شاعر آخرعهد تیموریست که باید او را بزرگترین شاعر آن عهد بعد از حافظ شمرد. ولادتش به سال(۸۱۷ هجری) اتفاق افتاد. تحصیلاتش در هرات و سمرقند در علوم ادبی و دینی صورت گرفت. جامی از سلاطین عهد خود مخصوصاً به سلطان حسین بایقرا تقرب یافته بود. وفاتش به سال(۸۹۸ هجری) اتفاق افتاد.

جامی شاعر، عارف، ادیب و محقق بزرگ عهد خود و صاحب نظم و نثر و کتب پارسی و عربی متعدد است. در اشعار جامی افکار صوفیانه، حکمت و اندرز زیاد دیده می شود. وی در مثنوی های خود روش نظامی را تقلید می کرد و در غزل از سعدی و حافظ پیروی می نمود و در قصیده تابع سبک شاعران قصیده گوی عراق بود.

به در خواست امیر علیشیر نوایی، جامی اشعار خود را در سه جلد تنظیم کرد، دفتر نخست در برگیرندۀ اشعار دوران نوجوانی، جلد دوم در برگیرندۀ دوران میانسالی، و اشعار پایان زنده گی را در دفتر دیگری تنظیم نمود. هر سه جلد شامل قصاید، غزلیات، مقطعات و رباعیات می باشد.

بهارستان جامی

از مهمترین آثار ادبی جامی کتاب (بهارستان)است که وی قسمتی از آنرا به پیروی از گلستان سعدی نوشته ولی مسلم است که قصد او در این کار ساده تر کردن شیوۀ انشای سعدی بود، و به همین سبب انشای بهارستان حتی در آن قسمت که رنگ ادبی آن بیشتر است، بیش از آنچه انتظار می رود متمایل به ساده گی است و شاید یکی از علل این تمایل، اختصاص کتاب به تعلیم فرزند نو آموز مؤلف بود.این کتاب در هشت روضه مقدمه و خاتمه ترتیب یافته است.

جامی در آغاز کتاب گفته است که چون فرزندش به آموختن فنون ادب اشتغال داشت این کتاب را برای وی فراهم آورد و آن را بر اسلوب گلستان نوشت و به نام سلطان حسین بایقرا موشح ساخت. عبارات کتاب بهارستان بسیار ساده و شیرین است و در میان آثار منثور فارسی مقام شامخ دارد. این کتاب مشتمل بر مطالب اخلاقی عالی و دستور های سودمند برای زنده گانی است.

درس نزدهم

شرح مطالب	عناوین مطالب
کمپیوتر	**موضوع درس**
آشنایی با کمپیوتر و اجزای اساسی آن.	**هدف کلی**
- آشنایی با پیدایش تاریخچۀ کمپیوتر. - شناخت قسمت های مختلف کمپیوتر. - آگاهی از انواع عدد در زبان دری. - توانایی تشخیص عدد در زبان دری. - توانایی توضیح در باره کمپیوتر و اجزای آن. - ایجاد علاقه به کاربرد کمپیوتر در زنده گی.	**اهداف آموزشی** • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**
• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی	**روش های تدریس**
کتاب، کتابچه، قلم، تخته، تخته پاک، تباشیر و.......	**مواد و لوازم ممکن درسی**

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی، ارزیابی درس گذشته، و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه. – معلم در باره اهمیت کمپیوتر در زنده گی به طور مختصر سخن می گوید.	– جواب سلام را می دهند. – کارخانه گی خودرا جهت ملاحظه روی میز می گذارند. – شاگردان گوش می دهند	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم به شاگردان هدایت می دهد تا درس را خاموشانه بخوانند و در مورد تلفظ درست کلمات دقت نمایند. – سپس درس را با آواز بلند می خواند و در مورد اجزای کمپیوتر معلومات می دهد. – از چند شاگرد می خواهد تا متن درس را بخوانند و نکات اساسی آن را بازگو کنند و چند تن دیگر متن را با آواز بلند بخوانند. – معلم درس را جمع بندی می کند و در مورد، چند سؤالی را از شاگردان می پرسد.	– درس را خاموشانه می خوانند و کلمه ها را می نویسند. – گوش می گیرند و متوجه میباشند. – گوش فرا می دهند و جواب میگویند. – شاگردان جواب می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمات جدید و اصطلاحات نو معلومات و توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها بعضی سؤالات را میپرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه.	- شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم در مورد عدد ترتیبی، اصلی و ترکیبی معلومات می دهد و مثال های گوناگونی از آنها بیان می کند. - معلم به شاگردان هدایت می دهد تا چند جمله بنویسند که در آن اعداد فوق به کار رفته باشد. - سپس از شاگردان می خواهد تا اعداد را تعریف کنند و مثال های خارج از درس بگویند. - در پایان روی تخته چند جمله می نویسند و از شاگردان می خواهد که اعداد را در آن مشخص کنند.	- گوش می گیرند و دقت میکنند. - می نویسند و هدایت را عملی می کنند. - اعداد را روی تخته مینویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم در س را تکرار می نماید و خلاصه آن را می گوید کلمه های مشکل آن را معنی میکند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسشهای شاگردان پاسخ می دهد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه توسط یک پرسش - چگونه می توانیم فعالیتها را درست انجام دهیم؟	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم، فعالیت را طوری طرح می کند که هر گروه بالای یک بخش از فعالیت ها کار کنند و کوشش میکند تا با اجرای این فعالیت مهارت شنیدن و خواندن در آنها تقویت شود. - معلم فعالیت دوم را برای شاگردان بیان می کند و با اجرای این فعالیت می خواهد که مهارت خواندن و نوشتن را در شاگردان تقویت نماید آنها را راهنمایی و تشویق می کند.	- شاگردان به گروه ها تقسیم میشوند، جواب می دهند و میشنوند و فعالیت ها را انجام میدهند. - شاگردان جواب می دهند، مینویسند و می خوانند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کار خانه گی را به شاگردان مطابق کتاب درسی واضح می سازد و نظر به ضرورت متواند در آن تغییر بیاورد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان پاسخ می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤال میپرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

کمپیوتر در اصل کلمهٔ انگلیسی است که معنی محاسبه را افاده می کند؛ اما در حال حاضر علاوه بر محاسبات در دیگر ابعاد زنده گی استعمال گسترده و وسیع دارد.

به عنوان مثال، کمپیوتر در سیستم های متعددی مانند، انتقال اطلاعات، سیستم مخابراتی، دیزاین جاده ها، ساختمان ها با استفاده از نرم افزار های طراحی، طرح و دیزاین هواپیما ها و دیگر عراده جات با استفاده از نرم افزار های قدرتمند و غیره مورد استفاده قرار می گیرد.

کمپیوتر برای اولین بار در سیستم نظامی و تحقیقاتی مورد استفاده قرار می گرفت که از نقطه نظر حجم، بسیار بزرگ، پر مصرف و قیمت نهایت زیاد داشت؛ اما امروز کمپیوتر ها دارای حجم و قیمت بسیار پایین، کاراَ، مؤثر و پر قدرت تر اند.

کامپیوتر در تعلیم و تربیه

داشتن مهارت های کمپیوتر در دنیای امروز بسیار مهم و حیاتی است. برخی از مکاتب از کمپیوتر جهت نگهداری مشخصات دانش آموزان، نام ها، آدرس ها و... استفاده می کنند. علاوه بر این، اکثر مکاتب امروزه کمپیوتر را جزء مهم از نصاب تعلیمی خود می دانند و همواره دانش آموزان را در این راستا آموزش می دهند. شاگردان می توانند راجع به کمپیوتر و دنیای کمپیوتر بیاموزند و از این توانایی ها جهت اتصال به سایر انستیتوت های آموزشی استفاده کنند. شاگردان می توانند از کمپیوتر جهت نوشتن گزارشات، ایجاد ارتباطات با سایر شبکه های آموزشی، جستجوی اطلاعات در شبکه انترنت، و از منابع هنگفت موجود در شبکه انترنت استفاده کنند.

سیستم آموزش از راه دور: روندی است که آموزش و مطالعات را از طریق انترنت تعریف می کنند. این روند(آموزش از راه دور) به یکی از معمول ترین شیوه های مدرن آموزشی در دنیای کمپیوتر تبدیل شده است. میلیون ها دانش آموز از سراسر جهان با استفاده از این سیستم (آموزش از راه دور) در بخش های مختلف آموزش می بینند و این یکی از سهولت های است که تکنالوژی معلوماتی برای ما به ارمغان آورده است.

تهدید های کمپیوتری

عبارت از اقداماتی است که باعث اخلال در امنیت کمپیوتری می گردد. تهدید های کمپیوتری اقسام مختلف دارند. بعضی از معمول ترین تهدید های کمپیوتری عبارت اند از:

۱- **برنامه های مخرب**: عبارت از برنامه های استند که با قرار گرفتن در حافظهٔ کمپیوتر تمام نظم اطلاعات موجود در کمپیوتر را بر هم می زنند. برخی از این برنامه های مخرب به حدی خطرناک استند که به سخت افزار کمپیوتر نیز آسیب میرسانند و ممکن است که باعث فلج شدن یکی از بخش های سخت افزار کمپیوترگردند. معمول ترین و رایج ترین برنامه های مخرب، ویروس های کمپیوتری می باشند.

۲- **ویروس ها**: ویروس های کمپیوتری عبارت از برنامه های کوچکی اند که خود را به برنامه های دیگر بچسپاند و تکثیر شود، به نقاط مهم دیگر کمپیوتر انتقال یابد و به اطلاعات موجود در کمپیوتر آسیب برساند.

درس بیستم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	شایق جمال
هدف کلی	آشنایی با شرح احوال شایق جمال
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با زنده گینامه و نمونۀ شعر شایق جمال. - توانایی خواندن شعر شایق جمال. - ایجاد علاقه به مطالعۀ آثار و کلام شاعر.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	کتاب، کتابچه، تخته، تخته پاک، تباشیر و...

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی، ارزیابی درس گذشته، و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه. – معلم معلومات در مورد زنده گینامۀ شایق جمال ارائه می کند.	جواب سلام رامیدهند وکارخانه گی خود را جهت ملاحظه روی میز می گذارند. - شاگردان گوش می دهند	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم به شاگردان هدایت می دهد تا درس را خاموشانه بخوانند و مفهوم آن را به زبان ساده بیان کنند. – سپس درس را با آواز می خواند، نمونۀ کلام شایق جمال را معنی و توضیح می دهد. – از چند شاگرد می خواهد تا درس را به آواز بلند بخوانند و چند تن دیگر در مورد مفهوم شعر صحبت نمایند. – معلم شاگردان را به چند گروه تقسیم می کند،گروپ اول در مورد درس با هم گفتگو نمایند. گروه دوم کلمات و اصطلاحات جدید را بیرون نویس کنند گروه سوم نمونۀ کلام را به نثر تبدیل کنند. – گروه ها را مراقبت و نظارت نموده و در مورد کمک و رهنمایی می کند.	– شاگردان درس را می خوانند و مفهوم آن را بیان می کنند. – شاگردان دقت می کنند. – شاگردان درس را می خوانند و در مورد مفهوم درس با هم گفتگو می نمایند. – شاگردان به گروه ها تقسیم می شوند و به وظایف سپرده شده عمل می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمات جدید و اصطلاحات نو معلومات و توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها بعضی سؤالات را می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

زمان	فعالیت شاگردان	فعالیت معلم	عناوین مطالب
(۱۰) دقیقه	- شاگردان احوالپرسی می کند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید، با طرح یک سؤال خلق انگیزه می کند. - خواندن دستور زبان برای ما چه کمک می کند؟	**بخش مقدماتی**
(۲۵) دقیقه	- شاگردان گوش می گیرند و دقت می کنند. - شاگردان اعداد را مشخص میکنند. - شاگردان مطابق به هدایت معلم عمل می کنند.	- معلم در مورد عدد و انواع آن توضیحات مناسب ارائه می نمایند و مثال های گوناگون رابرای واضح ساختن به کار می برند و هر کدام را جدا جدا تعریف می کند. - معلم چند جمله را روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا اعداد آن را مشخص کنند. - معلم برای هر گروه هدایت می دهد تا هر گروه با ارائه یکی از اعداد کار کنند و مثال های خارج از درس را بیاورند. - معلم کار گروه ها را نظارت نموده در زمینه کمک و رهنمایی کرده و درس را جمع بندی می کند.	**قسمت دوم درس (قواعد دستوری)**
(۵) دقیقه	معلم درس دستور را خلاصه می کند و در مورد توضیحات لازم را ارائه می دارد.		**خلاصه و توضیحات**
(۵) دقیقه	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤالی را میپرسد.		**سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها**

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه. چگونه می توانیم مهارت گفتن خود را تقویت بخشیم ؟	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم فعالیت را طوری طرح می کند که هر گروه بالای یک بخش از فعالیت کار کنند و کوشش می کند تا با اجرای این فعالیت مهارت گفتن را در شاگردان تقویت کند. - معلم فعالیت دوم را برای شاگردان بیان می کند و با اجرای این فعالیت می خواهد که مهارت خواندن و نوشتن را در شاگردان تقویت کند آنها را راهنمایی و تشویق نماید.	- شاگردان گوش می گیرند، جواب می دهند و فعالیت ها را انجام می دهند. - شاگردان مطابق به هدایت معلم عمل می کنند می خوانند و می نویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کارخانه گی را برای شاگردان مطابق کتاب درسی واضح می سازد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان پاسخ می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤال می پرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

طنز چیست؟

طنز هنری است که عدم تناسبات در عرصه های مختلف اجنماعی را که در ظاهر متناسب به نظر میرسند، نشان میدهد و این خود مایۀ خنده میشود. هنر طنز نویسی، کشف و بیان هنرمندانه و زیبایی شناسی عدم تناسب در این " متناسب" است.

ریشۀ کلمه

طنز کلمۀ عربی است و در واژه به معنای مسخره کردن، طعنه زدن، عیب کردن، سخن به رموز گفتن و به استهزا از کسی سخن گفتن است. معادل انگلیسی طنز satire است که از satira در لاتین گرفته شده و آن نام ظرفی پر از میوه های متنوع بوده که به معنای غذای کامل یا آمیخته یی از هر چیز نیز آمده است.

تعریف اصطلاحی

درادبیات طنز به نوع خاصی از آثار منظوم یا منثور ادبی گفته می شود که اشتباهات یا جنبه های نامطلوب رفتار بشری، فساد های اجتماعی و سیاسی یا حتی تفکرات فلسفی را به شیوۀ خنده دار به نمایش می کشد.

در تعریف طنز آمده است: «اثری ادبی که به استفاده از بذله، وارونه سازی، خشم و نقیضه، ضعف ها و تعلیمات اجتماعی جوامع بشری را به نقد می کشد.»

ماهیت طنز

طنز تفکر برانگیز و ماهیتی پیچیده و چند دارد. گرچه طبیعتش بر خنده استوار است؛ اما خنده را تنها وسیله یی می انگارد برای نیل به هدف، گر چه در ظاهر می خنداند، اما در پس این خنده واقعیتی تلخ و وحشتناک وجود دارد که در اعماق وجود، خنده را می خشکاند و انسان را به تفکر وا می دارد. به همین خاطر در بارۀ طنز گفته اند:«طنز یعنی گریه کردن قاه قاه، طنز یعنی خنده کردن آه آه.»

درس بیست و یکم

شرح مطالب	عناوین مطالب
شعر تعلیمی	**موضوع درس**
آشنایی با شعر تعلیمی	**هدف کلی**
- آشنایی با فرق شعر از نظم. - آگاهی از تعریف شعر تعلیمی. - آشنایی با نمونه یی از شعر بوستان سعدی. - آشنایی با تعریف نشانه گذاری وپاراگراف. - توانایی خواندن نمونه هایی از شعر تعلیمی. - توانایی نگارش و رعایت نشانه گذاری. - ایجاد علاقه به مطالعۀ اشعار تعلیمی ادبیات دری.	**اهداف آموزشی** • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**
• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی	**روش های تدریس**
کتاب، کتابچه، تخته، تخته پاک، تباشیر و....	**مواد و لوازم ممکن درسی**

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید. - چرا انسان شعر می سراید؟	- شاگردان احوالپرسی می کنند و کار خانه گی خود را جهت ملاحظه روی میز می گذارند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم از شاگردان می خواهد تا متن نظم و نثر درس را خاموشانه بخوانند و نکات مهم آن را یاد داشت کنند و سپس دو شاگرد به نماینده گی همۀ صنف درس را با صدای بلند می خوانند. - معلم درس را با صدای مناسب می خواند و کلمه های مشکل آن را روی تخته می نویسد و از گروه ها می خواهد تا در مورد مفهوم شعر و نثر با همدیگر گفتگو نمایند و در آخر از هر گروه یک شاگرد نتیجه را به دیگران بیان می کند.	- شاگردان درس را خاموشانه میخوانند. - شاگردان گوش می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم در مورد معنای کلمه ها و مفهوم درس توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالهای شاگردان جواب می گوید و سؤالهای نا گفته احتمالی را خود مطرح و خود به جواب آنها می پردازد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید تولید انگیزه. - چرا ما قواعد نگارش را می خوانیم؟	- شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم قواعد نگارش را روی تخته می نویسد و در مورد شیوه و طرز استعمال آن توضیحات می دهد و سپس از چند شاگرد می خواهد تا برداشت خود را از درس بیان کنند. - معلم متن درس را می خواند و پاراگراف را در آن واضح می سازد و سپس از شاگردان می خواهد تا هر چه دوست دارند بنویسند و پاراگراف را در نوشته های خود مشخص کند. - شاگردان را تشویق و درس را جمع بندی می نماید.	- شاگردان گوش می دهند. - شاگردان به درس گوش فرا می دهند و می نویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را می خواند و معلومات بیشتر ارائه می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسشها و مشکلات شاگردان پاسخ می دهد و برای ارزیابی درس از چند شاگرد می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته وارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه. - طرز نوشتن برای ما چه فایده دارد؟	- شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم برای تحکیم درس پرسشهایی را از بخش فعالیت های کتاب درسی از شاگردان می پرسد. - از گروه ها می خواهد تا یکبار دیگر در مورد پاراگراف با همدیگر گفتگو کنند. نتیجه را یک شاگرد از هر گروه به دیگران بیان کند. - در پایان جواب سؤالات و هدایت را برای شاگردان واضح می سازد و درس را خاتمه می بخشد.	- شاگردان جواب می دهند. - درگروه ها گفتگو می کنند. - شاگردان گوش می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	شاگردان قطعه شعری از مثنوی مولانا را انتخاب کنند و در کتابچه های خود بنویسند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسشهای شاگردان جواب می دهد و برای ارزیابی درس از چند شاگرد می پرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

یکی از گسترده ترین و دامنه دار ترین اقسام شعر در ادبیات دری، شعر تعلیمی است. شعر تعلیمی، شعری است که مقصد گوینده و سرایندۀ آن تعلیم و آموزش است. مادۀ اصلی شعر تعلیمی علم، اخلاق و هنر است. دو نوع شعر تعلیمی در ادبیات ملل دیده میشود، نوعی موضوع آن خیر و نیکی است و نوعی که موضوع آن حقیقت و زیبایی است. در ادب دری، شعر تعلیمی در هر دو شاخۀ اصلی خود دارای بهترین نمونه هاست. بخش عمده یی از ادب متعالی ما را شعر تعلیمی به وجود آورده و آثار اغلب شعرای غیر درباری سرشار از زمینه های تعلیمی است. حتی ادب درباری نیز در موارد بسیاری مایه های تعلیم و اخلاق را به خود گرفته است.

نوع دیگری از شعر تعلیمی(که مقصد آن آموختن حقیقت و علم است) نیز در ادب ما وجود دارد و آن نوعی است که شاعران، قالب شعر (وزن، قافیه و دیگر ظرافت های خاص شاعری) را برای آموزش موضوعی خاص به کار برده اند. از این رهگذر منظومه های بسیاری در زمینه های طبابت، ریاضیات نجوم، ادب و تاریخ به وجود آمده است.

ناقدان ادبی برای شعر تعلیمی از نظر تاریخی، دو مرحله قایل اند، نخست مرحلۀ ابتدایی و مقدماتی آن هنگامی است که دانشهای بشر به علت محدودیت، به هم آمیخته است و گذشته از این نوشتن بسیار دشوار است و از همین رهگذر نظم وسیلۀ میشود برای تعلیم و به خاطر سپردن دانستنی ها. مرحله دوم شعر تعلیمی مربوط به انحطاط جوامع است، وقتی در جامعه یی خلاقیت و ابتکار هنری بمیرد، هنرمندان و شاعرانش به جای آفرینش شعر، مسایل مختلف را به نظم در می آورند و تصنع جای الهام را می گیرد.

درس بیست و دوم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	درخت بقا
هدف کلی	آشنایی با نمونه یی از حکایت های مثنوی
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با مثنوی مولوی بلخی. - توانایی خوانش نمونه هایی از حکایت های مثنوی. - آگاهی از ارزش و جایگاه علم در زنده گی. - شناخت موارد کاربرد نقطه در نگارش. - توانایی کاربرد نقطه در آخر جملات خبری. - ایجاد علاقه به خواندن و مطالعه حکایت های مثنوی.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر و....

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه. - معلم در بارۀ مثنوی مولانا معلومات مختصری میدهد.	- جواب سلام را می دهند. - شاگردان گوش می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم شاگردان را دعوت به خواندن خاموشانه مینماید و همچنین از آنان می خواهد که در موقع خواندن، کلمه های مشکل متن را یاد داشت کنند سپس پرسشهایی را در مورد درس از شاگردان می پرسد. - معلم متن نثر و شعر درس را با صدای بلند میخواند و کلمه های مشکل را معنی می کند و در بارۀ مفهوم متن توضیحات می دهد. - در پایان از شاگردان می خواهد تا در گروه های خود در مورد متن با هم گفتگو نمایند و نتیجه را از هر گروه یک شاگرد به دیگران بیان کند.	- شاگردان درس را خاموشانه میخوانند.و کلمه های مشکل را یاد داشت می نمایند. شاگردان گوش می دهند. و در گروه های خود گفتگو می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم خلاصۀ درس را به شاگردان بیان می کند و کلمه هایی که شاگردان در تلفظ آن مشکل دارند واضح می سازد و متن شعر را با لحن و آهنگ مناسب می خواند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان پاسخ می دهد و برای ارزیابی درس از چند شاگرد می پرسد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، تولید انگیزه.	– شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	– معلم قواعد نگارش (نقطه) را روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد که نقطه را در متن مشخص کند و سپس نقطه را تعریف و با مثال واضح می سازد. – معلم به شاگردان هدایت می دهد تا در گروه های خود در بارهٔ علم پنج سطر یک مقاله بنویسند و جای استعمال نقطه را در آن مشخص کنند و در پایان هر گروه متن خود را به دیگران بخوانند و گروه های دیگر در مورد نظر دهند.	– شاگردان نقطه را در متن مشخص می کنند. – شاگردان گوش می دهند. – شاگردان می نویسند و نتیجه را بیان می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمه های مشکل توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم از شاگردان دیر آموز و کم جرأت می خواهد تا مشکلات خود را بپرسد و سؤالهای ناگفته احتمالی را خود مطرح و به جواب آنها می پردازد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	شاگردان پاسخ می دهند. و در ارائهٔ درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	– معلم برای تحکیم درس، پرسشهای بخش فعالیت های کتاب درسی را از شاگردان می پرسد. – معلم از شاگردان می خواهد تا متن شعر را با لحن و آهنگ مناسب بخوانند. – معلم جدول درس روی تخته ترسیم می کند و از شاگردان می خواهد تا از هر گروه یک تن دو شمارهٔ آن را به کمک گروه خود و معلم محترم پرکند و با صدای بلند بخواند. تشویق، کمک و رهنمایی شوند. معلم به شاگردان تذکر می دهد تا از پر کردن جدول در کتاب خود داری کنند	– شاگردان جواب می دهند. – شاگردان درس را می خوانند. – شاگردان در گروه ها فعالیت را انجام می دهند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	پیام درس را در چهار سطر خلاصه نمایند و قواعد نقطه گذاری را در آن مراعات کنند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم یک بار دیگر درس را از اول تا آخر می خواند و به شاگردان فرصت می دهد تا مشکلات خود را بپرسند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

مولانا جلال الدین محمد فرزند سلطان العلماء محمد در حدود سال(۶۰۴ هـ‍ـق) در بلخ متولد شد، ولی به مناسبت طول اقامتش در قونیه به رومی یا مولانای روم مشهور شد.

جلال الدین فرزند محمد بن حسین ملقب به بهاءالدین ولد می باشد که از طرف مادر از خاندان خوارزمشاه است. بهاءالدین ولد از مقربان دربار محمد خوارزمشاه بود، ولی به علت رنجش خاطری که از شاه یافت، درسال ۶۱۰ هـ‍ـق از راه بغداد قصد سفر حج کرد و در نیشاپور با شیخ عطار ملاقات کرد و شیخ عطار کتاب اسرار نامه را به جلال الدین که کودکی بیش نبود اهداء کرد، بهاءالدین ولد پس از زیارت حج به شام و از آنجا به آسیای صغیر رفت و مدت هفت سال درآن شهر اقامت کرد و پس از آن به دعوت سلطان علاءالدین که از شاهان بزرگ دانش پرور بود به قونیه رفت و تا آخرعمر در آنجا به ارشاد خلق پرداخت و در سال(۶۲۸ هـ‍ـق) فوت کرد. جلال الدین محمد که هنگام فوت پدر بیست وچهار سال داشت بنابه وصیت او و خواهش علاءالدین به جای پدر نشست و به ارشاد مردم و تربیت مریدان پرداخت تا بر حسب اتفاق در سال(۶۴۲ هـ‍ـق) با عارف بزرگ شمس الدین محمد تبریزی برخوردکرد.

پس از این ملاقات مولانا چنان شیفتۀ شمس شد که ترک منبر و محراب کرد و از همه گریزان شد و پیوند خود را با گذشته قطع کرد و در سلک مریدان شمس درآمد. شمس تبریز در سال(۶۴۵ هـ‍ـق) از قونیه خارج شد و دیگر به آنجا باز نگشت. مولانا بر اثر هجران شمس تبریزی آشفته خاطر شد و یکباره از مردمان کناره گرفت و مدتی به حسام الدین چلبی ارادت می ورزید و همچنان به سرودن غزل و مثنوی مشغول بود تا در سال(۶۷۲ هـ‍ـق) فوت کرد.

از آثار مولانا مجموعۀ رباعیات و دیوان غزلیات اوست که به دیوان شمس، مشهور است. از آثار منثور او، کتاب فیه ما فیه، مجالس سبعه، مکاتیب است.

مثنوی معنوی : معروفترین مثنوی زبان دری است که مطلق عنوان مثنوی را ویژۀ خود ساخته است. مثنوی شریف دارای شش جلد است و جلد نخستین آن، میانۀ سال(۶۵۷ تا ۶۶۰ هـ‍ـق) آغاز شده و جلد ششم آن در اواخر دوران زنده گی مولانا پایان گرفته است. مثنوی با این بیت آغاز می گردد:

بشنو از نی چون حکایت می کند   وز جدایی ها شکایت می کند.

درس بیست و سوم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	دکتور عبدالاحمد جاوید
هدف کلی	آشنایی با دکتور عبدالاحمد جاوید و نمونهٔ شعر دری.
اهداف آموزشی • دانشی • مهارتی • ذهنیتی	- آشنایی با پوهاند دکتور عبدالاحمد جاوید و شرح زنده گانی او. - آشنایی با نمونهٔ نثر دکتور جاوید. - تقویت مهارت استعمال ویرگول(،) در نوشته ها. - آشنایی با علامت ویرگول(،) - ایجاد علاقه و رغبت به کارگیری کامه در نوشته ها.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	کتاب، کتابچه، قلم، تخته، تخته پاک، تباشیر و....

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه.	– جواب سلام را می دهند. – در ارائه درس گذشته سهم می گیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم شاگردان را دعوت به خواندن خاموشانه می نماید و همچنین از آنان می خواهد که در موقع خواندن کلمه های مشکل متن را یاد داشت کنند سپس پرسشهایی را در مورد درس از شاگردان مطرح می کند. – معلم متن را با صدای بلند می خواند و کلمه های مشکل را معنی می کند و در بارهٔ مفهوم متن توضیحات می دهد. – در پایان از شاگردان می خواهد تا در گروه های خود در مورد متن با هم گفتگو نمایند نتیجه را از هر گروه یک شاگرد به دیگران بیان می کند.	– درس را خاموشانه میخوانند. و کلمه های مشکل را یاد داشت می نمایند. گوش می دهند و در گروه های خود گفتگو می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم خلاصهٔ در س را به شاگردان بیان می کند و کلمه هایی که شاگردان در تلفظ آن مشکل دارند واضح می سازد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان پاسخ می دهد و برای ارزشیابی درس از چند شاگرد می پرسد و سؤالهای احتمالی نا گفته را خود مطرح و به جواب آنها می پردازد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، تولید انگیزه.	- شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم قواعد نگارش (کامه) را برروی تخته می نویسد و در مورد آن معلومات ارائه می نماید و سپس از شاگردان می خواهد تا کامه را در متن مشخص نمایند. - سپس به شاگردان هدایت می دهد تا د رگروه های خود در مورد کامه با هم گفتگو کنند. و نماینده گروه ها نتیجه گفتگو خود را به دیگران بیان کند و گروه دیگر در مورد آن نظر خود را بیان کند.	- شاگردان کامه را در متن مشخص می کنند. - شاگردان در گروه های خود در مورد کامه گفتگو می نمایند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم خلاصهٔ درس را بیان می کند و کلمه های مشکل آن را معنی کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم از شاگردان می خواهد تا مشکلات خود را مطرح کنند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارتباط درس گذشته با درس جدید و ایجاد انگیزه.	شاگردان احوالپرسی می کنند. و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	– معلم برای تحکیم درس پرسشهای بخش فعالیت های کتاب درسی را از شاگردان می پرسد. – معلم از شاگردان می خواهد تا متن شعر را با لحن و آهنگ مناسب بخوانند. – از شاگردان میخواهد تا جدول درس را با پنسل پر کنند برای هر گروه وظیفه می دهد تا به صورت مقایسه یی و وقت معین آن را پر نمایند و با صدای بلند بخوانند. – ومعلم در این بخش کوشش می نماید تا مهارت خواندن و نوشتن شاگردان تقویت گردد.	– شاگردان جواب می دهند. – شاگردان درس را می خوانند. – شاگردان درگروه های خود جدول را با پنسل پر می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	یک مطلب بنویسید که هرپنج صورت استعمال کامه در آن به کار رفته باشد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالهای شاگردان جواب می دهد و سؤالهای احتمالی نا گفته را خود مطرح و به جواب آنها می پردازد.		(۵) دقیقه

درس بیست وچهارم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	داستان کوتاه
هدف کلی	آشنایی با داستان کوتاه و ویژه گی های آن
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با داستان های کوتاه و تاریخچۀ مختصر آن. - آشنایی با عناصر اصلی داستان کوتاه. - آشنایی با علامت نشانه گذاری یا (سمیکولن). - ایجاد علاقه مندی نسبت به مطالعه و نوشتن داستان کوتاه و به کارگیری سمیکولن.
روش های تدریس	انفرادی، گروهی، سؤال و جواب بحث گروهی
مواد و لوازم ممکن درسی	تخته، تخته پاک، تباشیر و...

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه. – معلم در مورد داستان کوتاه معلومات مختصر میدهد.	– جواب سلام را می دهند. – شاگردان به درس گوش فرا میدهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم شاگردان را به خواندن خاموشانه دعوت می نماید و همچنین از آنان می خواهد تا کلمه های نو و مشکل را یاداشت کنند. – سپس معلم درس را با صدای بلند می خواند و کلمه های نو و مشکل را آن را معنی می کند و در مورد مفهوم آن توضیحات بیشتر می دهد. – از شاگردان می خواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند. – معلم گروه ها را وظیفه می دهد تا در مورد مفهوم و محتوای متن درس گفتگو نمایند در آخر یک نفر نتیجه گفتگو خود را به دیگر گروه ها بیان نماید.	– شاگردان درس را خاموشانه میخوانند. – شاگردان گوش می دهند. – شاگردان دزس را با صدای بلند می خوانند. – شاگردان در مورد مفهوم درس گفتگو می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کلمه های جدید متن را توضیح می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم برای شاگردان فرصت می دهد تا مشکلات خود را بپرسند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه.	– شاگردان احوالپرسی می کنند و درارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	– معلم قاعدۀ نگارش سمیکولن (؛) را روی تخته می نویسد و در مورد آن معلومات مفصل همراه با مثال ارائه می نماید. – از گروه شاگردان می خواهد تا سمیکولن را در متن درس مشخص نمایند و نماینده های گروه، آن را بر روی تخته بنویسند و بخوانند. – معلم به شاگردان هدایت می دهد تا در گروه های خود دو جمله بنویسند که در آن سمیکولن به کار رفته باشد و در آخر از هرگروه سه شاگرد نوشتۀ خود را بخواند. به شاگردان کم جرأت و دیرآموز وقت بیشتر داده شود.	– شاگردان گوش می دهند. شاگردان گوش می دهند. – شاگردان سیمکولن را در متن مشخص می کنند. – شاگردان مطابق هدایت معلم عمل می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم خلاصه درس را بیان کند و کلمه های مشکل آن را معنی می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به پرسشهای شاگردان پاسخ می دهد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

زمان	فعالیت شاگردان	فعالیت معلم	عناوین مطالب
(۱۰) دقیقه	- شاگردان احوالپرسی می کنند.	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف،و ایجاد انگیزه.	**بخش مقدماتی**
(۲۵) دقیقه	- شاگردان جواب می دهند. - شاگردان املا می نویسند. - شاگردان نام چند داستان نویس را می گیرند.	- معلم برای تحکیم درس پرسشها را از بخش فعالیت های کتاب درسی از شاگردان می پرسد و پاسخ درست را دریافت می نماید. - معلم درس را املا می گوید و در آخر از شاگردان میخواهد تا هر کدام املای یکدیگر را ملاحظه نمایند و نادرستی ها را اصلاح نمایند. - معلم از شاگردان می خواهد تا نام چند داستان نویس مشهور کشور را بنویسند.	**قسمت سوم درس (فعالیتها)**
(۵) دقیقه	معلم مطابق کتاب، کار خانه گی را برای شاگردان واضح می سازد.		**خلاصه و توضیحات**
(۵) دقیقه	معلم برای ارزیابی درس از چند شاگرد سؤال می کند.		**سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها**

معلومات اضافی

نگارش داستان کوتاه نخستین بار توسط علامه محمود طرزی از نظر تیوریک بنیان گذاری شد به این معنی که موصوف پیرامون چگونه گی نگارش انواع ادبی از جمله داستان و داستان کوتاه مقاله های آموزنده به نشر می رسانید و نویسنده گان جوان آن عصر با استفاده از آن نظریه ها به نگارش داستان و داستان کوتاه پرداختند.

نجیب الله توروایانا یکی از صدر نشینان نگارش داستان های کوتاه در ادبیات به حساب می رود که از جمله داستانهای معروف او (اوشاس)است.

همچنان پوهاند عبدالحی حبیبی داستان های کوتاهی را به نگارش گرفت که از جملهٔ داستان های کوتاه او (صندوق جواهر) است که سرگذشت یک دختر افغان در رابطه به پایان دادن کارجبری در اعمار دیوار های کوه آسمایی و شیر دروازه در زمان کابل شاهان که قبل از اسلام، بوده است.

همچنان خاطر نشان نمود که در دههٔ اخیر ده ها نویسندهٔ داستان های کوتاه تبارز نموده اند، که میتوان ازداکتر اکرم عثمان، اعظم رهنورد زریاب، سپوژمی زریاب، جلال نورانی، بابا کوهی، وغیره نام برد.

درس بیست وپنجم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	ورزش و فواید آن
هدف کلی	آشنایی با ورزش و فواید آن و استفاده آن در زنده گی
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی با اهمیت ورزش در زنده گی. - آشنایی با علامت نشانه گذاری شارحه. - تقویت مهارت کار گیری شارحه در نوشته ها. - ایجاد مهارت فعالیت های بدنی و ورزشی. - ایجاد علاقه نسبت به ورزش و شناخت فوایدآن. - ایجاد علاقه در به کار گیری شارحه در نوشته ها.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	کتاب، کتابچه، قلم، تخته، تخته پاک، تباشیر و....

ساعت درسی اول

زمان	فعالیت شاگردان	فعالیت معلم	عناوین مطالب
(۱۰) دقیقه	- شاگردان احوالپرسی می کنند.	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه توسط یک سؤال.	**بخش مقدماتی**
(۲۵) دقیقه	- شاگردان درس را خاموشانه میخوانند و کلمه های جدید را بیرون نویس می کنند. - شاگردان گوش می گیرند و دقت می کنند. - شاگردان درس را می خوانند و در مورد مفهوم آن صحبت مینمایند. - شاگردان گوش می گیرند و جواب می دهند.	- معلم به شاگردان هدایت می دهد تا درس را خاموشانه بخوانند و کلمه های جدید آن را در کتابچه های خود بنویسند. - معلم درس را با آواز بلند می خواند و در مورد ورزش و اهمیت آن در زنده گی معلومات می دهد. - معلم از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند و مناسب بخوانند و چند تن دیگر در مورد مفهوم آن صحبت نمایند. - معلم درس را جمع بندی می کند و چند سؤالی را از شاگردان می پرسد.	**قسمت اول درس (متن)**
(۵) دقیقه	معلم درس را خلاصه می کند و در مورد کلمه های جدید و اطلاحات نو توضیح می دهد.		**خلاصه و توضیحات**
(۵) دقیقه	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود ازآنها چند سؤالی را مطرح می کند آنها را کمک، راهنمای و تشویق می کند.		**سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها**

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارتباط درس گذشته با درس جدید و تولید انگیز توسط یک سؤال.	- شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم در مورد شارحه برای شاگردان معلومات میدهد و موارد استعمال آن را توضیح و تشریح میکند. - از شاگردان می خواهد تا علامت شارحه را تعریف کنند و موارد استعمال آن را شرح دهند. - از هر گروه دو شاگرد، چند جمله روی تخته بنویسد که در آن شارحه به کار رفته باشد.	- شاگردان گوش می گیرد و دقت می کنند. - شاگردان شارحه را تعریف و موارد استعمال آن را می گویند. - چند جمله روی تخته مینویسند که در آن شارحه به کار رفته باشد.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم خلاصه در س را خلاصه می کند و در مورد توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	در این قسمت به مواردی که ناگفته مانده پاسخ داده شود. در ضمن به سؤالات شاگردان جواب ارائه گردد. همچنان سؤالات احتمالی را که شاگردان مطرح نکرده اند توسط خود معلم مطرح شود پس از آن اعلام پایان درس و خدا حافظی.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف ارزیابی درس گذشته و تولید انگیزه.	– شاگردان احوالپرسی می کنند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	– معلم فعالیت اول را مطابق به کتاب طرح می کند و به شاگردان هدایت می دهد تا روی هر بخش آن به قسم گروهی کار کنند و کوشش می کند تا با انجام این فعالیت مهارت گفتن را تقویت کند. در ارتباط فعالیت دوم معلم از شاگردان می پرسد و هدایت ها را برای شان واضح می سازد و کوشش میکند که با اجری این فعالیت مهارت خواندن و نوشتن را در شاگردان تقویت کند.	– شاگردان گوش می گیرند میخوانند و جواب می دهند. – شاگردان به سؤالات جواب میدهند و هدایات را عملی میکنند می خوانند و می نویسند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کار خانه گی را مطابق کتاب درسی برای شاگردان توضیح می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤال های شاگردان جواب می دهد و جهت اطمینان خود از آنها چند سؤال را مطرح می کند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

فوتبال: از دو کلمه ترکیبی foot و ball گرفته شده به معنی پا و توپ می باشد.

فتبالی که امروز شاهد آن هستیم تاریخ چند هزار ساله دارد. چین، یونان، روم باستان زادگاه اولیه فتبال بوده اند. تحقیقات نشان می دهد که ملل مختلف هزاران سال قبل از میلاد بازی های شبیه فتبال داشته اند. اگر چه اطلاعات خیلی موثق در مورد ریشۀ اصلی و حقیقی این ورزش در دست نیست، ولی تا جاییکه تحقیقات بعمل آمده نشان می دهد، این ورزش به تدریج رشد کرده است تا به مرحلۀ امروزی رسیده است. گفته می شود که نوعی از این ورزش قبل از میلاد وجود داشته که طرف دلچسپی مردم قرار گرفته است. روی کتیبۀسنگی مصریان قدیم تصاویری به نظر می رسد که شباهتی با این ورزش دارد.

در سالهای (۱۱۳۰-۱۱۸۰ م) بازی فتبال به نام " لاسول" در فرانسه رایج شد. در طی سالیان پس از آن این بازی خشن که گاهی با مرگ بازیکنان هم همراه بوده توسط بریتانیایی ها شامل قوانین گردید. در حقیقت منشأ فتبال امروزی مناطقی از بریتانیا بوده است.

فدراسیون بین المللی فتبال در سال(۱۹۰۴م) تأسیس شد. این فدراسیون وظیفه دارد که به نحوۀ از اجرای مسابقات نظارت داشته باشد. قوانین فتبال بدون موافقت و تصویب سایر کشور های عضو فدراسیون تغییر نمی کند. در سال (۱۹۲۰ م) فتبال شامل بازی های المپیک گردید در سال (۱۹۳۰ م) اولین جام جهانی در یوروگوای دایر گردید.

باسکتبال: ورزش باسکتبال در اوایل خزان سال(۱۸۹۱ م) توسط شخصی به نام " جیمز نای اسمیت" در ایالات متحدۀ امریکا ابداع شد؛ جیمز نای اسمیت یک دوکتور کانادایی بود که به ایالات متحده مهاجرت کرد و تابعیت آن کشور را بدست آورد، در سال (۱۸۹۱ م) زمانی دوکتور اسمیت در پوهنتون ورزشی تدریس می کرد، رئیس پوهنتون از وی خواست تا ورزش را ابداع نماید که محصلان در زمستان در سالون بتوانند به آن بپردازند، تا آماده گی جسمانی خود را برای پرداختن به مسابقات اتلتیک خفیفه، فتبال، هاکی، در فصل تابستان حفظ نمایند. دوکتور اسمیت پس از بررسی رشته های موجود ورزشی دریافت که ورزش جدید باید دارای مشخصات خاص باشد.

۱- توپ در آن نقش داشته باشد.

۲- به شکل اجتماعی یا گروهی صورت گیرد.

۳- اصل رقابت در آن رعایت گردد.

حاصل این افکار و اندیشه ها، ورزشی شد به نام باسکتبال که امروز پس از سپری شدن نزدیک به یک قرن از اختراع آن از پر طرف دار ترین و هیجان انگیز ترین رشته های ورزشی جهان است.

اولین مسابقه رسمی باسکتبال در سال(۱۸۹۶م) برگزار گردید. فدراسیون بین المللی باسکتبال در سال(۱۹۳۲ م) تأسیس شد.

والیبال: در سال ۱۸۹۵ م در ایالات متحده امریکا ورزش جدیدی به وجود آمد که امروز به نام والیبال یاد می گردد و محبوبیت جهانی دارد. این ورزش جدید را شخصی به نام ویلیام (جی مورگان) که مربی تربیت بدنی بود ابداع نمود. هدف اصلی او این بود که مردم عادی در فصل زمستان سرگرم شوند.

در سال (۱۹۱۸ م) اولین انجمن والیبال در ایالت متحده امریکا تأسیس شد. این انجمن مقرراتی را برای بازی والیبال به وجود آورد که اندازۀ توپ، جال، میدان و همچنین تعداد بازی کنان را مشخص می کرد.

فدراسیون بین المللی والیبال در سال(۱۹۴۷م) تأسیس شد که مخفف آن (F.L.V.B) می باشد. در سال (۱۹۶۴ م) شامل بازی های المپیک گردید. در سال(۱۹۴۹ م) اولین دورۀ رقابت های قهرمانی جهان در پراک بر پا شد. در سال(۱۹۶۵ م) مسابقات جهانی والیبال در شهر وارسا دایر گردید.

درس بیست و ششم

شرح مطالب	عناوین مطالب
مواد مخدر	**موضوع درس**
آشنایی با مواد مخدر و ضرر های آن	**هدف کلی**
- آشنایی بیشتر با مواد مخدر و اثرات آن بالای انسان. - آشنایی بیشتر با بیماری های ایجاد شده توسط مواد مخدر. - شناخت علامت سؤالیه. - ایجاد مهارت به کارگیری علامت سؤالیه در جمله های پرسشی. - ایجاد تنفر نسبت به مواد مخدر.	**اهداف آموزشی** • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**
• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی	**روش های تدریس**
کتاب، کتابچه، قلم، تخته، تخته پاک، تباشیر و....	**مواد و لوازم ممکن درسی**

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	–سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه. – معلم در بارۀ ضرر های مواد مخدر معلومات مختصر می دهد.	– شاگردان احوالپرسی می کنند. – شاگردان گوش می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم برای شاگردان می گوید تا درس را خاموشانه بخوانند و نکات مهم آن را یاد داشت کنند. سپس معلم در مورد درس از چند گروه می پرسد تا مفهوم درس را به زبان ساده بیان و پیام اساسی متن را نوشته کنند. – در ادامه معلم درس را با صدای بلند می خواند و کلمه های مشکل آن را معنی می نماید و درمورد ضرر های مواد مخدر توضیحات بیشتری می دهد. – معلم از چند شاگرد می خواهد تا درس را با صدای بلند بخوانند.	– شاگردان درس را خاموشانه میخوانند. شاگردان گوش می دهند و دقت میکنند. شاگردان گوش می دهند و درس را با صدای بلند می خوانند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم خلاصه درس را بیان می کند و کلمه های جدید و مشکل درس را بیان می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالهای شاگردان جواب می گوید و سؤالهای ناگفته احتمالی را خود مطرح و خود به جواب آنها می پردازد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و تولید انگیزه.	– شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	– معلم قاعدهٔ نگارش (سؤالیه) را برروی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا درس را خاموشانه بخوانند. – معلم درس را با صدای بلند می خواند و با مثال واضح می سازد و سپس از چند شاگرد می خواهد تا درس را با صدای بلند بخوانند و مثال ها را روی تخته بنویسند. – معلم از شاگردان می خواهد تا در گروه های خود در مورد علامت سؤالیه بحث و گفتگو نمایند – در پایان شاگردان را تشویق راهنمایی و کمک میکند.	– شاگردان درس را خاموشانه می خوانند. – شاگردان گوش می دهند. – شاگردان در گروه های خود بحث و گفتگو می نمایند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم در مورد اصطلاحات جدید توضیحات و معلومات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	در این قسمت به مواردی که ناگفته مانده پاسخ داده شود. در ضمن به سؤالات شاگردان جواب ارائه گردد. همچنان سؤالات احتمالی را که شاگردان مطرح نکرده اند توسط خود معلم مطرح شود پس از آن اعلام پایان درس و خدا حافظی.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	- سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف و تولید انگیزه.	- شاگردان جواب می دهند	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم برای تحکیم درس پرسشهای بخش فعالیت های کتاب درسی را از شاگردان مطرح می کند و پاسخ های درست را از آنان در یافت می کند. و کوشش می‌کند تا در این بخش مهارت گفتن و شنیدن شاگردان را تقویت کند. - معلم چند کلمه جدید درس را روی تخته می نویسد و از شاگردان می خواهد تا کلمه ها را در جمله استعمال کنند. - در پایان، درس را جمع بندی و شاگردان را تشویق و تحسین می کند.	- شاگردان جواب های دقیق ارائه می کنند. - شاگردان کلمه ها را در جمله استعمال می کند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم مطابق به کتاب درسی کار خانه گی را توضیح و تشریح می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به حل مشکلات شاگردان می پردازد و ضمناً برای ارزیابی درس از شاگردان سؤال میکند.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

استعمال مواد مخدر و اعتیاد به آن می تواند عوامل متعدد و مختلفی داشته باشد ازقبیل عوامل فردی، عوامل اجتماعی، عوامل سیاسی، عوامل فرهنگی، عوامل ا قتصادی.... نام برد.

از میان عوامل فوق به طور مشخص می توان از دو عاملی که نسبت به عوامل دیگر دراعتیاد و روی آوردن افراد به مواد مخدر بیشتر تأثیر گذار اند نام برد؛ که عبارتند از:عوامل فردی و عوامل اجتماعی است.

عوامل فردی : تمامی اسباب وعلت هایی که از خود شخص منشاء گرفته و منتج به اعتیاد وی به مواد مخدر میگردد به نام عوامل فردی یاد می شوند. در ذیل نمونه ها و مثال های عوامل فردی را که باعث اعتیاد یک شخص به مواد مخدر میگردد نام می بریم :

دورۀ نو جوانی : مخاطره آمیز ترین دوران از نظر رو آوردن به موادمخدر دورۀ نو جوانی است. در این دوره نزد بعضی افراد دارای تربیت ضعیف و سست اراده، میل به استقلال و مخالفت با والدین به اوج میرسد. چنین اشخاص بخاطر خود نمایی، ارزشهای خانواده گی را زیر پا مینماید. علاوه بر این حس کنجکاوی که از خصوصیات بارز این دوره است باعث تشویق فرد به استعمال مواد مخدر میگردد.

اختلال روانی (افسرده گی): بیشترین موارد اعتیاد به مواد مخدر با اختلال روانی رابطه دارد که شایع ترین آنها همانا افسردگی، اختلالهای شخصیتی و اجتماعی میباشد.

بی سرپرستی : بعضی از جوانان و نوجوانان در موقعیت ها و شرایطی قرار دارند که آنان را در معرض خطر استعمال مواد مخدر قرار میدهد. مهمترین این موقعیت ها بی سرپرستی و بی خانمانی و یا فرار آنها از خانه میباشد. جوانان در همچو موقعیت ها زود تر و آسانتر شکار آلودگی به مواد مخدر میشوند.

نگرش مثبت به مواد مخدر: یکی از عوامل اعتیاد به مواد مخدر پیدا کردن نگرش مثبت و قضاوت خوش بینانه نسبت به مخدرات است. بعضی از معتادان فکر میکنند که استعمال مواد قوۀ جنسی آنها را تقویت می نماید وگویا مواد مخدر در رفع درد های جسمی و خسته گی، کسب آرامش روانی،روحیه قوی، بخشیدن جرأت و غیره خیلی مؤثر اند؛ در حالیکه اعتیاد به مواد مخدر سر انجام این قدرتها را از انسان ها میگیرد.

عوامل اجتماعی : نابسامانی های موجود درمحیط خانواده و یا اجتماع که به نحوی منجر به اعتیاد اشخاص به مواد مخدرمیگردند به نام عوامل اجتماعی یاد میشوند.

در ذیل چند عامل اجتماعی را که سبب مبتلا شدن یک فرد به مواد نشئه آور میگردد به طورمثال ذکر مینماییم

- عدم اعتنا به ارزشهای دینی و احکام اسلامی.
- عدم مراقبت جدی و غفلت والدین از فرزندان.
- داشتن دوستان ناشایسته و معتاد به مواد مخدر.
- نبود قوانین و مقررات جدی بر ضد مواد مخدر و یا ضعف در تطبیق قوانین.
- موجودیت بازار خرید و فروش مواد مخدر.
- بیکاری یا نداشتن اشتغال سالم.
- عدم موجودیت تبلیغات مؤثر علیه مواد مخدر.
- محرومیت های اجتماعی.
- فقر اقتصادی و یا غنای اقتصادی.
- خانوادۀ بی بند و بار.
- عدم آگاهی از اضرار مواد مخدر مخصوصاً اضراری که در دراز مدت ظاهر میگردد.

درس بیست وهفتم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	ماین چیست و چند نوع دارد؟
هدف کلی	آشنایی با ماین و انواع آن
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی بیشتر با ماین و انواع و اثرات مخرب آن. - آشنایی با علامت ندابیه. - ایجاد مهارت حفاظت از خود دربرابر ماین. - ایجاد مهارت به کار گیری علامت ندابیه در نوشته ها. - تقویت علاقه نسبت به خبر دادن افراد مسؤول در مورد محل ماین.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • گفتگو • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	کتاب، کتابچه، قلم، تخته، تخته پاک، تباشیر و در صورت امکان تصاویری از ماین.

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، بررسی کارخانه گی ارزیابی درس و ارتباط آن با درس جدید و تولید انگیزه. –معلم در بارۀ خطر های ماین معلومات مختصر میدهد.	– شاگردان جواب می دهند. – شاگردان گوش می دهند	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	– معلم از شاگردان می خواهد تا درس را خاموشانه بخوانند و کلمات جدید آن را یاد داشت نمایند. سپس از چند شاگرد می خواهد تا درس را با صدای بلند بخوانند. – معلم درس را با آواز بلند می خواند، کلمه های مشکل آن را معنی می کند و مفهوم درس را بیان مینماید. – از گروه ها می خواهد تا در مورد مفهوم درس با هم بحث و گفتگو کنند.	– شاگردان درس را خاموشانه میخوانند. – شاگردان گوش می دهند و در گروه گفتگو می کنند. – در مورد مفهوم درس با هم گفتگو می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم خلاصه درس را به زبان ساده بیان می کند و در مورد توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم از شاگردان دیر آموز و کم جرأت می خواهد تا مشکلات خو را بپرسند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	– سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و تولید انگیزه. – علامت ندابیه در کجا استعمال می شود؟	– شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند. – شاگردان گوش می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	– معلم قواعد نگارشی (ندابیه) را روی تخته می نویسد و واضح می سازد سپس از هر گروه می خواهد تا در مورد ندابیه بحث و گفتگو نمایند و آن را در متن درس مشخص کنند. – در ادامۀ درس از گروه ها می خواهد تا در سه سطر یک مطلب بنویسند که علامت ندابیه در آن به کار رفته باشد و در آخر یک شاگرد به نماینده گی گروه خود نتیجه را به دیگران بخواند.	– شاگردان در گروه بحث مینمایند. – شاگردان در سه سطر یک مطلب می نویسند و در آن علامت ندابیه را به کار می برند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم خلاصه درس را بیان می کند و کلمه های مشکل آن را معنی می کند.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به حل مشکلات شاگردان می پردازد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید و ایجاد انگیزه.	شاگردان احوالپرسی می کنند و در ارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	- معلم برای تحکیم درس پرسشهای بخش فعالیت های کتاب درسی از شاگردان مطرح می کند و پاسخ درست را از آنان دریافت می کند. - از شاگردان می خواهد تا هرگروه از متن درس سه پرسش تهیه کنند و بعد یک گروه از گروه دیگر بپرسند و در مورد پاسخ درست با همدیگر گفتگو نمایند - بخش دوم فعالیت را به شاگردان واضح می سازد و کوشش می کند تا با اجرای این فعالیت مهارت های خواندن و نوشتن در شاگردان تقویت شود.	- شاگردان جواب می دهند. - گروه ها پرسش تهیه می نماید و از یکدیگر خود می پرسند. .	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	کار خانه گی را مطابق به کتاب برای شاگردان توضیح می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالهای شاگردان جواب می گوید و سؤالهای ناگفته احتمالی را خود مطرح و خود به جواب آنها می پردازد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

پروگرام ماین پاکی افغانستان اطراف ساحات ماین گذاری شده وخطر ناک را توسط سنگ های سرخ نشانی می کند. بعد از این که یک ساحه از ماین پاک گردید، سنگ های مذکور را سفید رنگ می نمایند. یعنی هر گاه با سنگ های بر می خورید که سرخ رنگ شده اند، هرگز به آن ساحه داخل نشوید و راه خود را به جهت مخالف آن تغییر دهید. همچنان سنگ های که آبی رنگ شده اند ساحۀ مهمات منفجر ناشده و مشکوک را نشان می دهند؛ هرگز به آن ساحه نباید داخل شد.
البته بعضی از ساحاتی وجود دارند که تا هنوز علامه گذاری نشده اند. علایم خطر در ساحاتی که نشا نی نشده اند قرار ذیـل است:

- موجودیت نعش حیوانات مخصوصاً خر، گاو، بز، گوسفند وسگ...
- موجودیت چقری های کوچک به فاصله های منظم (جای انفجار ماین)
- قطی ها، صندوق های مهمات
- تعمیرات خالی در مناطق مسکونی
- توته های سیم و دندانه های کوچک چوبی (ماین ها)
- موجودیت راه های فرعی در کنار سرک ها و راه های که ظاهراً قابل استفاده معلوم می شوند.
- موجودیت پتاقی در روی زمین (بعضاً شبیه قلم)
- کوت سنگ، حلقه کردن سنگ ها به دور یک شی ویا قطار سنگ ها در عرض راه، موجودیت ماین یا مهمات منفجر ناشده را در همان ساحه نشان می دهد.

هرگاه به یکی از قربانیان ماین بر می خوریم، منحیث یک مسلمان باید هر کمک که از دست ما می آید برایش انجام بدهیم؛ اما باید در نظر داشته باشیم که کمک با قربانی ماین باید مسلکی باشد، یعنی باید نکات ذیل را در هنگام کمک در نظر داشت باشیم.

- هرگز به ساحۀ ماینزار داخل نشوید، شاید شما باعث انفجار دیگر شده و خود تان نیز صدمه ببینید.
- زخمی را توسط حرف های تان آرامش دهید وبه طور مدام با او صحبت نمایید.
- برایش بگویید که از جایش حرکت نکند.
- هرگز چیزی را به طرفش پرتاب نکنید.
- خواهان کمک مسلکی شوید، کمک مسلکی را از منابع ذیل به دست آورده می توانید:
- تیم های ماین پاکی
- افراد نظامی
- پولیس
- کلینیک ها وشفاخانه ها

تا وقتیکه کمک میرسد منتظر باشید!

درس بیست وهشتم

عناوین مطالب	شرح مطالب
موضوع درس	صلح و امنیت
هدف کلی	آشنایی با صلح و امنیت و فواید آن
اهداف آموزشی • **دانشی** • **مهارتی** • **ذهنیتی**	- آشنایی بیشتر با مفهوم صلح و امینت. - آشنایی بیشتر با اثرات تخریبی جنگ. - آشنایی با علامت دش (–) یا فاصله در متن. - ایجاد مهارت جمله نویسی و مهارت های زبانی. - تقویت تنفر ازجنگ و علاقه به صلح و امنیت. - ایجاد انگیزه در به کارگیری علامت دش در نوشته ها.
روش های تدریس	• انفرادی • گروهی • سؤال و جواب • توضیحی
مواد و لوازم ممکن درسی	کتاب، کتابچه، قلم، تخته، تخته پاک، تباشیر و.......

ساعت درسی اول

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی،گرفتن حاضری،بررسی کارخانه گی ارزیابی درس گذشته و ار تباط آن با درس جدید و تولید انگیزه. - کلمۀ متضاد جنگ چیست؟	- جواب سلام را می دهند. - شاگردان دقت نموده پاسخ میدهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت اول درس (متن)	- معلم به شاگردان هدایت می دهد تا درس را خاموشانه بخوانند و در مورد مفهوم آن فکر کنند و به زبان ساده بگویند. - در ادامه معلم، درس را با آواز بلند می خواند، و در مورد اهمیت صلح معلومات می دهد و توضیحات لازم را ارائه می دارد. - در پایان از چند شاگرد می خواهد تا درس را با آواز بلند بخوانند و چندین تن دیگر در مورد مفهوم آن صحبت کنند.	- شاگردان درس را خاموشانه میخوانند. - شاگردان گوش می دهند. - شاگردان درس را با صدای بلند می خوانند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کلمه های جدید متن را توضیح می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم برای شاگردان فرصت می دهد تا مشکلات خود را بپرسند.		(۵) دقیقه

ساعت درسی دوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گرفتن حاضری، ترتیب و تنظیم صنف، تولید انگیزه. - خواندن دستور برای ما چه اهمیت دارد؟	- شاگردان احوالپرسی می کنند و درارائه درس گذشته سهم میگیرند.	(۱۰) دقیقه
قسمت دوم درس (قواعد دستوری)	- معلم در مورد علامت دش(-) برای شاگردان معلومات می‌دهد و چند مثال از آن روی تخته می‌نویسد. - به شاگردان هدایت می دهد تا در گروه های خود روی موارد استعمال علامه (-) دش کار کنند و در نوشته های خود مراعات نمایند. - در پایان معلم درس را جمع بندی نموده و شاگردان را تشویق و ترغیب می کنند.	- شاگردان به مثال های نوشته شده توجه می کنند. - شاگردان در گروه های خود روی موارد استعمال علامت "دش " کار می کنند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم خلاصه درس را بیان می کند و در مورد توضیحات می دهد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم به سؤالات شاگردان جواب می دهد و سؤالهای ناگفتهٔ احتمالی را خود مطرح و به پاسخ آن می پردازد.		(۵) دقیقه

ساعت درسی سوم

عناوین مطالب	فعالیت معلم	فعالیت شاگردان	زمان
بخش مقدماتی	سلام و احوالپرسی، گـرفتن حاضـری، ترتیـب و تنظـیم صنف، ارتباط درس گذشته با درس جدید و تولید انگیزه. – چطور می توانیم مهـارت خوانـدن و نوشـتن خـود را تقویت دهیم؟	– شاگردان احوالپرسی می کنند. – شاگردان پاسخ می دهند.	(۱۰) دقیقه
قسمت سوم درس (فعالیتها)	– معلم فعالیت اول را مطابق بـه کتـاب درسـی بـرای شاگردان شرح می دهد و از آن ها می خواهد تا در گروه های خود برای هر بخش از فعالیت اول کار کنند. – معلم برای شاگردان هدایت می دهد تـا بـه صـورت گروهی در مورد مفهوم درس با هم کار کنند و نتیجه را در چند سطر بنویسند. – معلم فعالیت دوم را یک به یک از شاگردان می پرسد و هدایات را برای آن واضح می سازد و کوشش می کند که با اجرای این فعالیت هـا مهـارت خوانـدن و نوشـتن شاگردان تقویت یابد. در پایان معلم شاگردان را کمک و راهنمایی می نماید.	– شاگردان گـوش مـی گیرنـد و جواب می دهند و فعالیـت هـا را انجام می دهند. – شاگردان بـه صـورت گروهـی کـــار مـــی کننـــد و نتیجـــه را مینویسند. – شـاگردان جـواب مـی دهنـد، گوش می گیرند و می نویسـند و می خوانند.	(۲۵) دقیقه
خلاصه و توضیحات	معلم کار خانه گی را مطابق کتاب درسی برای شاگردان واضح می سازد.		(۵) دقیقه
سؤال های شاگردان و پاسخ به آنها	معلم برای ارزیابی از شاگردان چند سؤالی می پرسد.		(۵) دقیقه

معلومات اضافی

صلح کلمهٔ قرآنی است که خداوند (ج) انسانها را مکلف به انجام آن گردانیده است. چنانچه خداوند (ج) در قـرآن مـی فرماید: ترجمه(در حقیقت مؤمنان با هم برادر اند پس میان برادران تان صلح نمایید و از خداوند(ج) حیا بدارید تـا باشـد کـه مورد رحمت قرار گیرید.) همچنان در جای دیگری در قرآن می فرماید، ترجمه: (صلح بهتر است) و رسول اکرم (ص) هم در مورد صلح چنین ارشاد فرموده اند:(صلح در میان مسلمانان جایز " طوری که هر دو طرف رضایت داشته باشند" است به شرطی که حرام را حلال، و حلال را حرام نسازند.

صلح یک نیاز انسانیست، برای اینکه تمام ضروریات انسانی در صلح بهتر بر آورده مـی شـوند. تعریـف عملـی صـلح در محدودهٔ روابط اجتماعی عبارت است از: (روابط متقابلاً مفید بین افراد و گروه ها که در آن اختلافات و منازعه هـا بـدون خشونت،از راه مفاهمه و مطابق رضایت همه حل شده بتوانند) صلح وقتی برهم می خورد که افراد یا گروه ها (بـه شـمول ملتها، و دولتها) در جریان اختلاف یا دعوا به همدیگر صدمه برسانند. اعادهٔ دو باره صلح و مسالمت در روابط (بعد از آن که برهم خوردند) آشتی نام دارد. آشتی وقتی ارزش عملی پیدا می کند که دوام نماید. برای رسیدن به آشتی دوامـدار پروسـه لازم است که طرفها را قادر به اعتماد، احترام در کنارهم و روا داری متقابل بسازد تا آنکه با هم در کنار هـم و بـا اتفـاق و صمیمت خرابیهای بیحساب ناشی از جنگ را باز سازی کرده بتوانند.